

IKONOTEKA / LUBELSKA

PIOTR DYMMEŁ • ROBERT LITWIŃSKI

CMENTARZE LUBELSKIE

CMENTARZE LUBELSKIE

ARCHIWUM PAŃSTWOWE W LUBLINIE

IKONOTEKA LUBELSKA

TOM 4

REDAKCJA
Piotr Dymmel

W SERII IKONOTEKA LUBELSKA UKAZAŁY SIĘ:

E. Błotnicka-Mazur,
*Projekty architektoniczne Bohdana Kelles-Krauzego w zasobie Archiwum Państwowego w Lublinie
i innych zbiorach archiwalnych, Lublin 2011*

Lublin po bombardowaniu 9 września 1939 roku. Album fotografii.
opracowali P. Dymmel i T. Rodziewicz, Lublin 2012

Polski plakat propagandowy dwudziestolecia międzywojennego w zasobie Archiwum Państwowego w Lublinie,
opracowała Monika Schmeichel-Zarzeczna, Lublin 2014

PIOTR DYMMEL • ROBERT LITWIŃSKI

CMENTARZE LUBELSKIE

LUBLIN 2015

SPIS TREŚCI

Z dziejów lubelskich cmentarzy	7
„Cmentarze lubelskie” – dawny pomysł i obecna realizacja wydawnicza	21

FOTOGRAFIE

CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PRZY ULICY LIPOWEJ	37
CMENTARZ KOMUNALNY PRZY ULICY LIPOWEJ	369
CMENTARZ PRAWOSŁAWNY PRZY ULICY LIPOWEJ	341
CMENTARZ EWANGELICKI PRZY ULICY LIPOWEJ	375
CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY PRZY ULICY EWANGELICKIEJ	466
CMENTARZ NA KALINOWSZCZYŹNIE	433
CMENTARZ PRZY ULICY UNICKIEJ	451
DAWNY CMENTARZ UNICKI NA ROGU ULIC UNICKIEJ I WALECZNYCH	475
Noty biograficzne	487
Bibliografia	511
Plany i projekty cmentarzy	517

Z DZIEJÓW LUBELSKICH CMENTARZY

WPROWADZENIE

W polskiej tradycji cmentarz można uznać za symbol wielowymiarowy. Przede wszystkim jest przestrzenią sakralną, ściśle związaną z wyznawanym kultem. Ponadto pełni rolę miejsca pamięci historycznej, ale jest również przestrzenią sztuki. Wreszcie różnego rodzaju inskrypcje dostarczają nam informacji o dokonaniach osób na nim pochowanych¹.

Nekropolie znane nam z obecnej formy są stosunkowo młodym rozwiązaniem, które zaczęło funkcjonować na przełomie XVIII i XIX w. Przybliżając bowiem historię miejsc wiecznego spoczynku w kulturze chrześcijańskiej, podkreślić należy fakt, że zasady ich lokowania, a przede wszystkim poglądy na ich rolę, ulegały w ciągu wieków modyfikacji². Jeszcze do końca XVIII w. poza murami miejskimi sytuowano groby żydowskie, a także groby biedoty, osób obcych, skazańców, samobójców oraz tych, którzy zginęli w bitwach lub zmarli na choroby epidemiczne. Przedstawiciele szlachty i duchowieństwa chowano w kościołach, mieszczan i zwykłych mieszkańców grzebano z kolei na terenie przykościelnym. Do końca XVIII w. w Kozim Grodzie zmarłych chowano w podziemiach istniejących kościołów i na cmentarzach przykościelnych. Tylko zmarłych w wyniku epidemii grzebano w mogiłach zbiorowych poza granicami miasta. Można więc pokusić się o stwierdzenie, że: „Zamknięte przestrzenie wokół kościołów, dziedzińce, krużganki służyły jako zbiorowe groby-cmentarze. Przez cmentarze chodziło się do kościoła na nabożeństwa, wierni deptali

¹ J. Adamowski, *Semantyka cmentarza – zarys problematyki*, „Twórczość Ludowa” 2004, t. 19, nr 3, s. 12.

² M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Łaskowska, L. Popek, *Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 1990, s. 9.

ziemię, pod którą leżeli ich bliscy. Każdy chciał być pochowany możliwie najbliżej kościoła. Umarli do tego stopnia wcieleni byli w życie miasta, że bronić miasta znacząco przede wszystkim bronić jego grobów, prochów przodków⁷. To przekonanie było na tyle silne, że wśród członków społeczności pojawił się ogromny opór przed grzebaniem zmarłych na cmentarzach, które pod koniec XVIII w. lokalizowano – zgodnie z ówczesnymi przepisami – poza murami miejskimi. Te nastroje mieszkańców na przełomie XVIII i XIX w. były charakterystyczne również dla lublinian⁸.

Groby na cmentarzach stały się znakiem obecności zmarłych, niejako symbolem pamięci i przywiązania żywych do tych, którzy odeszli. Dlatego też w XIX w. utrwalila się tradycja odwiedzania miejsc pochówku najbliższych. Weźniejszej nie było takiej potrzeby, ani możliwości, ponieważ cmentarze przykościelne często przekopywano i zlokalizowanie mogiły było niemożliwe. Gdy pojawiły się nagrobki i grobowce, jako miejsce spoczynku zmarłych, naturalną kolejną rzeczą stało się dbanie o nie przez najbliższych. Był to jeden z efektów ówczesnych przemian obyczajowych⁹. W 1839 r. w Lublinie było kilka miejsc wiecznego spoczynku. Autor *Obrazu miasta Lublina* pisał, że „jest jeszcze inny Lublin; Lublin miasto umarłych, ostatni jego mieszkańców wypoczynek”, wymienia siedem cmentarzy: Lipki, czyli Rurski, Ewangelicki Nowy, Luterski Stary przy kościele ewangelickim, parafialny na Czwartku (bez żadnych nagrobków), przy cerkwi obrządku greckiego na ul. Zielonej (z kilkoma krzyżami), Kierkut Stary i Kierkut Nowy¹⁰.

Niniejszy album zawiera fotografie wykonane przez Anatoliusza Aleksandra Czerepińskiego w latach 1963-1965 na ośmiu lubelskich nekropoliach, tj. czterech znajdujących się przy ul. Lipowej (rzymskokatolickiej, ewangelickiej, prawosławnej i wojskowo-komunalnej), na ewangelickim cmentarzu przykościelnym, parafialnym cmentarzu na Kalinowszczyźnie, rzymskokatolickim cmentarzu przy ul. Unickiej oraz na nieistniejącym dziś cmentarzu rzymskokatolickim, unickim i prawosławnym u zbiegu ul. Unickiej i ul. Walecznych. Z tego względu warto w tym miejscu przytoczyć po krótko ich historię.

CMENTARZE PRZY ULICY LIPOWEJ

Zwyczajowe określenie „cmentarz przy ulicy Lipowej” wymaga doprecyzowania. Mamy bowiem w tym przypadku do czynienia z kilkoma nekropoliami: rzymskokatolicką (zał. w 1794 r.), ewangelicką (zał. w 1826 r.), prawosławną (zał. w 1840 r.) i komunalną (zał. w 1916 r.), które znakomicie ilustrują złożoność dziejów naszego miasta. Lublin w wy-

ku zaborów przeszedł pod panowanie Wiednia, a następnie znalazł się w państwie rosyjskim. Podczas I wojny światowej znowu dostał się w ręce austriackie. Kolejne lata również pisały historię lubelskiego miasta umarłych, w którym chowano między innymi uczestników wojny polsko-bolszewickiej, obrońców Lublina z września 1939 r. oraz żołnierzy Armii Czerwonej, poległych latem 1944 r. Nie zatem dziwnego, że odnajdujemy tutaj mogiły przedstawicieli wielu narodowości i wyznań.

CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI

Komisja Policji Obojga Narodów wydała 18 lutego 1792 r. *Uniwersał do miast Wolnych względem cmentarzy i szlach-tuzów*, w którym nakazywała umieszczanie cmentarzy, głównie z powodów sanitarnych, poza murami miejskimi. Czytamy w nim między innymi: „Ażeby zniósłszy się z Zwierzchnością Duchowną miejscową, obmyślił tak miejsca na Cmentarze za Miastami, iako y sposoby do uskutecznienia tej potrzeby, które to zalecenie ściągać się ma, nie tylko do Cmentarzów Chrześcijańskich, ale y do tych miejsc, w których Żydzi y wszelkiego wyznania zmarli, chowani bywają, iżebyli się one w obrębie Miasta, lub w barzo bliskiej jego przyległości znajdowały. A że zaraza dla zdrowia ludzkiego, pochodząca z Cmentarzów będących w bliskości domów mieszkalnych naybarziej w czasie wiosny jest szkodliwa, przeto Szlachetne Magistraty starać się będą, ażeby Cmentarze mogły być za miastami wystawione na 1. maja w roku niniejszym 1792 y pilną dadzą na to bacność, aby iak tylko Cmentarze za miastami będą postawione, już żaden zmarły nie był chowany na Cmentarzach w mieście będących, ani w grobach czyli sklepach Kościelnych żadnego Kościoła”.

Dwa lata później, 21 marca 1794 r., biskup Wojciech Skarszewski zezwolił na założenie cmentarza na gruntach klasztoru Panien Brygidek Lubelskich (na tzw. Rurach). Z tego też względu cmentarz ten funkcjonował jako „cmentarz Rurski” lub „cmentarz na Rurach”. Początkowo obejmował 1,68 ha, z upływem czasu obszar ten był jednak powiększany¹¹.

Lubelski cmentarz rzymskokatolicki pw. Wszystkich Świętych zalicza się do grupy najstarszych i najcenniejszych nekropoli w kraju (dla przykładu: cmentarz Łyczakowski we Lwowie został założony w 1786 r., cmentarz Powązkowski w Warszawie w 1790 r., cmentarz na Rossie w Wilnie w 1801 r., a cmentarz Rakowicki w Krakowie w 1803 r.). Został on również w 1985 r. wpisany do rejestru zabytków województwa lubelskiego¹².

Pomimo tego, że założenie nekropolii zbiegło się z decyzją austriackich władz zaborezych z 1795 r. zabraniającą chowania zmarłych w mieście, to jednak w dalszym ciągu dokonywano pochówków w kościołach oraz na cmentarzach przykościelnych. Mogą o tym świadczyć chociażby inskrypcje na murach kościelnych z przełomu XVIII i XIX w. oraz fakt, że pierwszy pogrzeb na nowym cmentarzu miał miejsce w 1811 r. (najstarsza płyta nagrobna z 1800 r. Marcina

⁷ Tamże, s. 9-11.

⁸ Tamże, s. 10-11.

⁹ Tamże, s. 15.

¹⁰ S.Z. Sierpiński, *Obraz miasta Lublina*, Warszawa 1839, s. 103-110.

¹¹ *Supplement do Gazety Warszawskiej w sobotę dnia 10 marca r. 1792*, „Gazeta Warszawska” 1792, nr 20, s. 1.

¹² M. Gmiller, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Laskowska, L. Popek, dz.cyt., s. 12.

¹³ Tamże, s. 7. Z chwilą kiedy zaczęto organizować cmentarze pozamiejskie, zarząd nad nimi obejmowały osoby cywilne i kościelne, wchodząc w skład tzw. *Dziurów Kościelnych*. Zob. *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie*, oprac. S. Santarek, <http://lipowa.cmentarz.lublin.pl/historia/> [data dostępu: 20 IX 2014].

Szybichera została przeniesiona z jednego z likwidowanych cmentarzy przykościelnych). Pierwsi zdecydowali się złożyć prochy w tym miejscu wolnomysliciele¹⁰.

Najstarsza część miasta umarłych przy ul. Lipowej¹¹ (nazywana cmentarzem starym) ogrodzona była niskim, drewnianym płotem z murowanymi słupami i została obsadzona lipami. Do dziś wytyczają one granicę tej części cmentarza. Dlatego też w XIX stuleciu określano go również mianem „Pod Lipkami” lub „Lipki”¹². W 1837 r. wzniesiono kaplicę pogrzebową pw. Pana Jezusa Ukrzyżowanego, ufundowaną przez ks. Michała Leszczyńskiego (zm. w 1848 r.), kanonika katedry lubelskiej i wielkiego filantropa. Jej dzisiejszy kształt jest wynikiem przebudowy przeprowadzonej w 1989 r.¹³

Interesujący opis pogrzebu, zapewne znamienitego obywatela, znajdujemy w *Obrazie miasta Lublina*. S.Z. Sierpiński pisał na ten temat: „Uroczystym jest widok pogrzebu w starożytnych murach Lublina. Przed mieszkaniem zmarłego wystawiają wieko trumny, gdy zbliży się czas eksportacji, przychodzi kilku lub kilkunastu muzykantów, wówczas schodzą się przyjaciele i goście uroczystości, muzyka gra dzieła pogrzebowe, przybywa okazały karawan, chóry księży zakonnych i świeckich. Wielki dzwon katedralny mocnym i ponurym odgłosem, budzi inne z pobliskich wież kościelnych, wznoszą umarłego; hymn śmierci, dzwony i trąby ponuro się rozlegają, postępuje orszak przez posępne ulice dwoma rzędami różnorodnych kapturów prowadzony; z dala bliższą pochodnie, a nad niemi, sterczy wspaniała trumna przesuwająca się powoli między dwoma ścianami starożytnych budowli. Tak prowadzą nieboszczyka na Lipki [...]”¹⁴.

Już w 1836 r. okazało się, że cmentarz stał się przepełniony. Jednak rosyjskie władze gubernialne nie wyraziły zgody na jego rozszerzenie, w związku z czym do grzebania zmarłych wykorzystywano tereny, na których znajdowały się już groby. Dozór Kościelny dopiero około 1853 r. uzyskał 1,5 morgi gruntu z sąsiedniego folwarku – określane go jako Rury Brygidkowskie. Tereny te nazwano cmentarzem nowym. Zakup kolejnej, czteromorgowej parceli przeprowadzono w 1870 r. z inicjatywy prezesa Dozoru Kościelnego Henryka Wolińskiego. To za jego czasów ukończono prace, rozpoczęte przez jego poprzednika Antoniego Kozyrskiego, które doprowadziły do podziału nekropolii na sektory i kwatery oraz do wyznaczenia alejek. Najstarsze zachowane nagrobki znajdują się w okolicach wejścia od ul. Lipowej w sektorach: 1, 2, 4a, 4b, 4c, 5a, 5b oraz w pobliżu kaplicy, w sektorach: 3a, 3b, 3c, 3d, 3e, 3f, 3g, 18b, 18c¹⁵. Pod koniec XIX w. całkowita powierzchnia rzymskokatolickiego cmentarza parafialnego wynosiła 17,5 morgi (tj. około

9,8 ha). W dwudziestoleciu międzywojennym miasto umarłych powiększono w kierunku zachodnim o dalsze 2,9 ha¹⁶. W chwili obecnej nekropolia ta obejmuje 12,7 ha¹⁷.

Interesujący opis, pochodzący z początku XX w., znajdujemy w jednej z prac dotyczących historii cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej. Czytamy w niej: „Z miasta żyjących, pełnego ruchu, wrzawy i zabiegów ludzkich, przy końcu głównej ulicy -Krakowskie Przedmieście- z lewej strony teje skręca się na ulicę -Cmentarną-, wybrukowaną z obu stron lipami wysadzoną, która prowadzi do drugiego miasta – umarłych, w przeciwstawieniu pierwszemu, zawsze cichego, spokojnego, a nacechowanego powagą i smutkiem, tj. do cmentarza grzebalnego obu parafii rzymsko-katolickich w Lublinie, obok którego również są położone dwa oddzielne cmentarze dla prawosławnych i ewangelików. Przez całą długość ulicy Cmentarnej, równoległe do teje, urządzony został w r. 1899, znacznym kosztem, bardzo szeroki i wygodny bulwar, w ławki dla przechodniów po obu stronach, zaopatrzony, z prawej zaś – grabem gesto wysadzony. Bulwar ten służy dla przewożenia ciał zmarłych na cmentarz i orszaków żałobnych, pogrzebom towarzyszącym, oraz dla pieszych spacerujących [...]. Za pomienionym wyżej bulwarem, z prawej strony tegoż, również w r. 1899 urządzony został trotuar z płyt kamiennych, który prowadzi do cmentarzy grzebalnych: ewangelików i prawosławnych, a w końcu katolików. Naprzeciw cmentarza, przy drodze wiodącej do wsi Rury, stoi murowany dom przedpogrzebowy, poprzednio parterowy, w r. 1872 wystawiony, na którym następnie w r. 1901 dobudowano piętro i przerobiono odpowiednio do dzisiejszych potrzeb. W domu tym obecnie, oprócz kancelarii zarządu cmentarnego, urządzone są mieszkania dla nadzorczy, ogrodnika i pięciu stróżów; za domem – obszerne podwórze ze stajnią i szopami murowanymi na karawany, zaś za podwórzem – powozy i dorożki towarzyszące pogrzebom, oraz przejeżdżające ulicą Cmentarną wozy i bryki, aby nie uszkadzać bulwaru, kierują się tylko tąż ulicą”¹⁸.

W 1915 r. część cmentarza została zajęta pod groby zmarłych i poległych żołnierzy austriackich. Po zakończeniu wielkiej wojny ten fragment nekropolii przejęły polskie władze wojskowe.

Po otwarciu w 1932 r. nowego cmentarza pw. Zbawiciela przy ul. Uniekiej, popularny cmentarz przy ul. Lipowej stał się cmentarzem ekskluzywnym. Z czasem przepełnienie grobami doprowadziło do jego zamknięcia. W praktyce jednak pojawiały się nowe mogiły, lokalizowane niezgodnie z układem historycznym, a co gorsza, przyczyniające się do usuwania starych nagrobków. Jak pisał B. Stolarz: „Pierwotny przestrzenny i zorganizowany układ uległ pewnym przekształceniom, dotyczy to zarówno układu w obrębie sekcji, drzewostanu, a przede wszystkim formy zewnętrznej pomników nagrobnych. Przyczyn takiego stanu rzeczy jest kilka. Między innymi historyczny, nieposiadający dysponenta nagrobek podpada i jest cennym miejscem do pozyskania, niekontrolowane nasadzenia zaczynają zagrażać nagrob-

¹⁰ M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Laskowska, L. Popek, dz.cyt., s. 12; Por. K. Kucharska, L. Popek, B. Kotowski, B. Laskowska, *Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 1988, s. 14; A. Kopciowski, *Poszukiwanie śladów historyka. Tajemnica grobu Szybichera*, http://lublin.gazeta.pl/lublin/1,48724,16891984,Poszukiwanie_sladow_historika__Tajemnica_grobu_Szybichera.html [data dostępu: 1 XI 2014].

¹¹ Nazwę „ulica Lipowa” zaczęto stosować po I wojnie światowej. Wcześniej na określenie tej ulicy używano nazw: Grobowa, Cmentarna, Pod Lipkami.

¹² M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Laskowska, L. Popek, dz.cyt., s. 12-13.

¹³ *Zespół cmentarzy przy ulicy Lipowej*, cz. II, oprac. Biuro MKZ, <http://www.lublin.eu/images/upload/lipowa%202.pdf> [data dostępu: 20 IX 2014]; S. Ofstrolęcki, *Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Lublinie*, Warszawa 1902, s. 9.

¹⁴ S.Z. Sierpiński, dz.cyt., s. 143-144.

¹⁵ *20 lat kwety na rzecz ratowania zabytków cmentarza przy ul. Lipowej*, oprac. S. Santarek, Lublin [b.d.w.], s. 6; *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie*, oprac. S. Santarek, Lublin 2011; M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Laskowska, L. Popek, dz.cyt., s. 15.

¹⁶ M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Laskowska, L. Popek, dz.cyt., s. 12-13; B. Stolarz, *Realizacja prac konserwatorskich na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie*, „Wiadomości Konserwatorskie” 2001, t. 3, s. 259; *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie*, oprac. S. Santarek, <http://lipowa.cmentarz.lublin.pl/historia/> [data dostępu: 20 IX 2014]; S. Ofstrolęcki, dz.cyt., s. 5-7.

¹⁷ M. Gmiter, B. Kotowski, K. Kucharska, B. Laskowska, L. Popek, dz.cyt., s. 13.

¹⁸ S. Ofstrolęcki, dz.cyt., s. 5-6.

kom, a ponadto zmienia się moda na nowe formy pomników nagrobnych. W efekcie najstarsze płyty i formy rzeźbiarskie nagrobków ulegają niszczeniu¹⁹. Tego rodzaju proces jest widoczny na wszystkich cmentarzach przy ul. Lipowej.

CMENTARZ EWANGELICKI

Z historią cmentarza rzymskokatolickiego nierozdzielnie związane są dzieje nekropolii ewangelickiej przy ul. Lipowej. Również zmarłych ewangelików początkowo chowano na cmentarzu przykościelnym. Ten zwyczaj uległ zmianie dopiero po 1825 r., kiedy to władze miejskie nakazały parafii ewangelickiej pozyskanie gruntu położonego obok istniejącego już cmentarza przy Lipkach. Zakupiono pół morgi ziemi przylegającej do części rzymskokatolickiej od strony północnej i ogrodzono ceglany murem. Pomimo tego, że na cmentarzu przykościelnym grzebano zmarłych do 1831 r., to już w 1826 r. na nowym cmentarzu pochowano Annę z Hencelów Müller²⁰.

Obszar przeznaczony na chowanie zmarłych nie był zbyt duży w stosunku do potrzeb ewangelików, w związku z czym już w drugiej połowie XIX w. cmentarz stał się przepelniony. Chowano tutaj bowiem także żołnierzy rosyjskich zwanianych ewangelickiego, pochodzących przede wszystkim z Estonii i Lotwy. W 1898 r. udało się zakupić ponad morgę ziemi, co pozwoliło na dalsze pochówki²¹.

Na nekropolii tej spoczęli ludzie zasłużeni dla rozwoju miasta, tacy jak twórcy lubelskiego przemysłu, kupcy, handlowcy i filantropi (na nagrobkach znajdziemy nazwiska: Vetter, Plage, Hess, Gerlicz, Krausse czy Semadeni). Wśród wielu nagrobków z pewnością uwagę przykuwa starannie wykonane i pięknie zdobione grobowce Bronisławy i Juliusza Vetterów.

CMENTARZ PRAWOSŁAWNY

Prawdopodobnie pierwsze pochówki prawosławne na lubelskiej nekropolii przy dzisiejszej ul. Lipowej pojawiły się już na początku XIX w. Zmarli byli reprezentantami nielicznej społeczności prawosławnej pochodzenia greckiego. Właśnie ta stosunkowo niewielka liczba sprawiła, że zmarłych chowano zapewne na wyodrębnionej części istniejącego już cmentarza²².

Sytuacja zmieniła się po upadku powstania listopadowego, gdy miejsce wojsk polskich zajęli garnizony rosyjskie. Spory kontyngent został zainstalowany w Lublinie. Od razu spowodowało to wzrost liczby pochówków na cmentarzu prawosław-

nym, na potrzeby garnizonu rosyjskiego w 1834 r. została zaś utworzona cerkiew pw. Najświętszej Marii Panny²³. Postanowiono, że istniejąca niewielka nekropolia będzie służyć zarówno Grekom, jak i Rosjanom. Po kilku latach okazało się, że przestała ona zaspokajać potrzeby obu społeczności. Dlatego w 1837 r. pojawiła się kwestia rozszerzenia cmentarza o grunty (dwie morgi) przylegające do miejsca pochówków. Całe przedsięwzięcie sfinalizowano na początku lat 40. XIX w.

Nekropolia prawosławna od początku lat 40. do połowy lat 70. XIX w. była miejscem, na którym dokonywano pochówków osób zmarłych przynależących do dwóch parafii prawosławnych. Każdego roku przybывало od 15 do 35 grobów²⁴. Taka sytuacja spowodowała, że prawdopodobnie pod koniec lat 60. XIX w. doszło do likwidacji „starych” i zaniedbanych grobów z pierwszej ćwierci XIX stulecia. Głównym powodem był fakt, że po upadku powstania styczniowego doszło do dalszego rozrostu rosyjskiej społeczności urzędniczo-wojskowej w Lublinie.

Nowe porządki wprowadzane po 1863 r. w Królestwie Polskim wymagały także symbolicznego potwierdzenia państwowości rosyjskiej. Taką rolę miały odgrywać okazałe świątynie prawosławne wznieszone na centralnych placach miast Kongresówki. W latach 1873-1876 na dzisiejszym pl. Litewskim wzniesiono sobór pw. Podniesienia Krzyża Pańskiego. Po jego poświęceniu wszystkich wiernych dwóch istniejących dotychczas cerkwi prawosławnych przyporządkowano administracyjnie do nowej świątyni. Również cmentarz prawosławny stał się jego nekropolią parafialną²⁵.

Opiekę nad nekropolią soboru pw. Podniesienia Krzyża Pańskiego w Lublinie w maju 1877 r. objął parafialny cerkiewny komitet opiekuńczy. W jego skład wchodził wysoko postawieni urzędnicy i oficerowie rosyjscy oraz przedstawiciele duchowieństwa prawosławnego. Komitet z własnych środków dokonywał drobnych prac remontowych i porządkowych. Niekiedy niosł pomoc rodzinom zmarłych, które nie były w stanie pokryć kosztów pogrzebu²⁶. To właśnie jeden z aktywnych członków komitetu opiekuńczego Andriej Dejkun przyczynił się do powstania cerkwi cmentarnej. Chcąc uczcić pamięć swojej żony, postanowił przekazać na ten cel 5000 rubli. Budowa świątyni cmentarnej trwała od czerwca 1902 do października 1903 r.²⁷ Była to dwukondygnacyjna kaplica pw. Niewiast Niosących Wonności do Grobu Chrystusa, według projektu inżyniera Grigorija Arytonowa. Kaplica posiada układ jednonawowy z prezbiterium zamkniętym półkolistą absydą. W katakumbach świątyni spoczęło ciało współfundatora i jego małżonki oraz

¹⁹ B. Stolarz, dz.cyt., s. 259-260.

²⁰ J. Studziński, *Cmentarz ewangelicki przy ulicy Lipowej*, [w:] *Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia - teraźniejszość - przyszłość*, pod red. D. Chwastka, Lublin 2007, s. 60.

²¹ Tamże, s. 62.

²² Archiwum Państwowe w Lublinie [dalej: AP.L], Akta miasta Lublina (1809-1874) [dalej: Am.L], sygn. 2410, s. 1; W. Kolbuck, *Kościół wchodzący na ziemie dawnej Rzeczypospolitej 1772-1914*, Lublin 1992, s. 69; K. Łatawiec, *W służbie imperium... Struktura społeczno-zawodowa ludności rosyjskiej na terenie guberni lubelskiej w latach 1864-1915*, Lublin 2007, s. 209.

²³ Archiwum Główne Akt Dawnych, Centralne Władze Wyznaniowe w Królestwie Polskim, sygn. 85 (cały posyły); AP.L, Warszawski Duchowny Konsystorz Prawosławny, sygn. 4 (cały posyły), sygn. 13, k. 1-3; tamże, Akta Parafii Prawosławnej Narodzenia Matki Bożej w Lublinie, sygn. 4 (cała księga); „Холменно-Варшавский Епархиальный Вестник” 1878, nr 15, s. 8, 11-12; K. Łatawiec, *W służbie imperium*, s. 210.

²⁴ AP.L, Akta Parafii Prawosławnej Narodzenia Matki Bożej w Lublinie, sygn. 4-34 (akta zgonów ksiąg metrykalnych); tamże, Akta stanu cywilnego Parafii Grecko-Orientальной (Prawosławnej) w Lublinie, sygn. 17-49 (akta zgonów ksiąg metrykalnych).

²⁵ Tamże, Am.L, sygn. 2414 (cały posyły); tamże, Akta Parafii Prawosławnej Soboru Katedralnego Podwyższenia Krzyża w Lublinie, sygn. 5, 15-18 (całe posyły); tamże, Akta stanu cywilnego Parafii Prawosławnej Soboru Katedralnego w Lublinie, sygn. 5-23 (całe księgi); A. Kierek, *Rozwój przestrzenny i stan urządzeń komunalnych m. Lublina w latach 1870-1915*, [w:] „Rocznik Lubelski” 1961, t. 4, s. 199; K. Łatawiec, „Społeczność rosyjska na terenie guberni lubelskiej w latach 1864-1915”, Lublin 2004, s. 274-275 (mss pracy doktorskiej przechowywane w Bibliotece Głównej UMCS).

²⁶ „Холменно-Варшавский Епархиальный Вестник” 1878, nr 6, s. 4-5; K. Łatawiec, „Społeczność rosyjska”, s. 339.

²⁷ AP.L, Lubelska Izba Skarbowa, sygn. 298, k. 1-2; tamże, Am.L (1874-1915), sygn. 8269 (cały posyły), sygn. 8690, k. 70-71; „Холменно-Варшавский Епархиальный Вестник” 1903, nr 43, s. 529-530; K. Łatawiec, „Społeczność rosyjska”, s. 344-345.

gubernatora lubelskiego Włodzimierza Tchorżewskiego. W 1984 r. świątynia została wpisana do rejestru zabytków województwa lubelskiego²⁰.

Począwszy od końca lat 60. XIX w., Lublin i jego okolice stały się miejscem stacjonowania zwiększonych sił armii rosyjskiej. W 1879 r. translokowano tutaj 69. Riaziański Pułk Piechoty. Jak się później okazało, jednostka ta związana była z Lublinem aż do wybuchu I wojny światowej. Nekropolia prawosławna stała się miejscem grzebania zmarłych oficerów i żołnierzy z tej jednostki. Właśnie na interesującym nas cmentarzu, prawdopodobnie na przelomie lat 80. i 90. XIX w., wzniesiono kopiec ziemny z kaplicą grobową umiejscowioną na jego szczycie. Można przypuszczać, że we wnętrzu tego mauzoleum grzebano przedstawicieli korpusu oficerskiego jednostek wojskowych stacjonujących w Lublinie. Wspomniany 69. Riaziański Pułk Piechoty doczekał się własnej stałej cerkwi garnizonowej (dzisiejszy kościół garnizonowy w Lublinie), zbudowanej na początku XX w. Prowadziła ona własne księgi metrykalne, w których odnotowywano zgon osób służących w tej jednostce. Miejscem ich spoczynku był interesujący nas cmentarz⁷¹.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę nekropolia stała się cmentarzem parafialnym cerkwi pw. Przemienienia Pańskiego przy ul. Ruskiej. Była to jedyna parafia prawosławna w Lublinie w okresie międzywojennym. Nekropolia służyła nielicznej społeczności prawosławnej narodowości rosyjskiej i ukraińskiej⁴⁰.

Godne zauważenia jest to, że na cmentarzu tym pochowani są także żołnierze Ukrainińskiej Republiki Ludowej Symona Petlury, która była sojusznikiem Polski podczas wojny polsko-bolszewickiej w latach 1919-1920. Wielu z nich osiedliło się po owej wojnie w Lublinie czy okolicach i stanowiło aktywną pod względem kulturowym mniejszość narodową.

W okresie okupacji hitlerowskiej cmentarz nadal funkcjonował. Zresztą do dziś służy miejscowej społeczności prawosławnej, a znajdująca się na nim cerkiew stanowi miejsce odprawiania nabożeństw religijnych.

CMENTARZ KOMUNALNY (DAWNY WOJSKOWY)

kościół ewangelickim, posiadające dużą wartość historyczną i artystyczną, już w okresie międzywojennym (1931 r.) zostały wciągnięte na listę zabytków, a w 1967 r., razem z całym zespołem kościelnym, objęte zostały wpisem do rejestru zabytków województwa lubelskiego. Niestety pomimo tych kroków cmentarz popadł w ruinę, ale dopiero w XX w., skoro w *Ilustrowanym przewodniku po Lublinie* z 1901 r. czytamy, że: „Wszystkie pomniki i grobowce zachowane są we wzorowym porządku”³⁶. Dewastacja musiała zatem nastąpić właśnie po tym roku. Dziś nagrobki te istnieją już tylko w stanie szkieletowym.

Plastyka nagrobna tego cmentarza jest charakterystyczna dla okresu późnego klasycyzmu i eklektyzmu. Występują tutaj przede wszystkim obeliski, stele i prostokątne płyty nagrobne, a wewnątrz kościoła znajdują się tablice trumienne, pochodzące zarówno z cmentarza przykościelnego, jak i z nagrobków znajdujących się przy ul. Lipowej³⁷.

CMENTARZ NA KALINOWSZCZYŹNIE

Nie dysponujemy zbyt wieloma informacjami na temat zabytkowego, parafialnego cmentarza na Kalinowszczyźnie, zajmującego powierzchnię 3 ha. Ta bardzo interesująco usytuowana nekropolia, założona 9 stycznia 1868 r., znajduje się pod zarządem parafii św. Agnieszki w Lublinie. Jednym z założycieli był Jan Mroczkowski, który przekazał znaczne środki na budowę cmentarza³⁸.

Uwagę przykuwają liczne nagrobki o niebanalnym kształcie. W tym miejscu można wymienić chociażby miejsca pochówków: Konstantego Paprockiego, rodziny Kuklińskich, ks. Stanisława Lipskiego, rodziny Graffów, Mikołaja Kotłowskiego, rodziny Liberowiczów, Andrzeja Wolińskiego, ks. Andrzeja Karnickiego, ks. Ignacego Mecha, rodziny Sydorów, ks. Ignacego Misińskiego, Aurelego Grodzickiego i rodziny Górskich.

CMENTARZ RZYMSKOKATOLICKI PRZY ULICY UNICKIEJ

Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości Lublin, jako stolica województwa, zaczął się rozwijać pod względem przeludnieniem i ludnościowym. Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej przestał wystarczać, szczególnie w kontekście problemów z dalszym zwiększaniem jego powierzchni. Właściciele sąsiednich terenów nie byli już skory do ich odstępowania. Woleli je przeznaczyć pod budownictwo mieszkaniowe. Nie też dziwnego, że palącym problemem stała się konieczność budowy nowej nekropolii, a nie bez znaczenia były również względy sanitarne i obawa przed rozprzestrzenianiem się chorób.

W związku z tym, po dokonaniu oceny potencjalnych lokalizacji, uznano, że najodpowiedniejsza na ten cel będzie północna część miasta³⁹. W 1924 r. władze miejskie podkreślały, że założenie nowego cmentarza grzebalnego na gruntach pobazylińskich jest z punktu widzenia sanitarnego kwestią niezwykle pilną⁴⁰.

Na początku 1925 r. w Wydziale Budownictwa Magistratu opracowano projekt regulacji cmentarza rzymskokatolickiego na wspomnianych terenach, który Rada Miasta Lublina zatwierdziła uchwałą z dnia 23 kwietnia 1925 r. Przygotowany plan obejmował grunty pobazylińskie (będące własnością Skarbu Państwa) o powierzchni 13 ha 1420 m² oraz przewidywał dokupienie z folwarku Ponikwoda 7 ha 4080 m² i od Jakóba Brodta 5 ha 3870 m²⁴¹. Na realizację tej idei trzeba było jednak jeszcze poczekać, między innymi ze względu na pojawiające się sprzeciwy właścicieli gruntów sąsiadujących z planowanym cmentarzem.

Dopiero 10 maja 1929 r. w „Monitorze Polskim” opublikowano ogłoszenie Magistratu Miasta Lublina o zatwierdzeniu przez Ministerstwo Robót Publicznych w dniu 14 listopada 1928 r. planu regulacji cmentarza rzymskokatolickiego na gruntach pobazylińskich oraz zagospodarowania sąsiednich terenów przy szosie Lubartowskiej i ul. Obywatelskiej⁴². Okazało się jednak, że tytuł własności przedmiotowych działek nie był do końca uregulowany na rzecz Skarbu Państwa. W lubelskim magistracie sądzono, że tereny przeznaczone pod przyszły cmentarz są tylko gruntami pobazylińskimi. Tymczasem odnaleziona w aktach magistratu kopia planu z 1823 r. wyjaśniła, że grunty te, które były własnością parafii św. Mikołaja, łącznie z sąsiednimi gruntami pobazylińskimi zostały skonfiskowane carskim ukazem i przekazane pod Zarząd Dóbr Państwowych⁴³. Co ciekawe, kwestii tej nie udało się rozstrzygnąć do wybuchu wojny. Dalsze sprzeciwy prywatnych właścicieli gruntów, przewidzianych pod rozbudowę cmentarza, powstrzymywały inwestycje.

Dopiero w marcu 1932 r. Magistrat Miasta Lublina zwrócił się do Dozoru Cmentarza Rzymskokatolickiego w Lublinie z prośbą o opracowanie rozbudowy cmentarza, obejmującej stałe ogrodzenie wyznaczonego terenu, zaprojektowanie alejek, przeprowadzenie kanału burzowego, wybudowanie budynku administracyjnego i gospodarskiego. Dane te były niezbędne w celu wystąpienia do Ministerstwa Robót Publicznych z wnioskiem o nieodpłatne przekazanie gruntów pobazylińskich⁴⁴.

Projekt nowego cmentarza, przygotowany jeszcze w 1925 r. prawdopodobnie przez architekta Ignacego Kędzierskiego, przewidywał jego zlokalizowanie na dwóch wzniesieniach przeciętych doliną, w której nie planowano umieszczania mogił ze względu na występowanie wód przypowierzchniowych. Chowanie zmarłych zamierzano rozpocząć w części

³⁶ APL, AmL, sygn. 196 Bnd. 2000, k. 3.

³⁷ Tamże, Magistrat miasta Lublina, Wydział Budownictwa, sygn. 1998, k. 11.

³⁸ *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Unickiej w Lublinie*, oprac. S. Santarek, <http://unicka.cmentarz.lublin.pl/historia/> [data dostępu: 20 IX 2014].

³⁹ „Monitor Polski” 1929, nr 107, s. 6.

⁴⁰ APL, AmL, sygn. 196 Bnd. 2000, k. 146; tamże, Urząd Wojewódzki Lubelski – Wydział Komunikacyjno-Budowlany, sygn. 3335, k. 23-24.

⁴¹ *Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Unickiej w Lublinie*, oprac. S. Santarek, <http://unicka.cmentarz.lublin.pl/historia/> [data dostępu: 20 IX 2014].

³⁶ M. Bonikierowa, *Ilustrowany przewodnik po Lublinie*, Warszawa 1901, s. 174.

³⁷ APL, „Cmentarz przy kościele ewangelickim w Lublinie”, dz.cyt.

³⁸ M. Lesicka, *Kalinowszczyzna. Historia życia na Kalinowszczyźnie na podstawie dzieł rodzin Mroczkowskich i Drzymalskich*, Lublin [b.d.w.], s. 19.

położonej najbliżej miasta, z dojazdem od ul. Unickiej (obecnie ul. Walecznych), która po powiększeniu cmentarza o grunty odkupione z folwarku Ponikwoda i od J. Brodta miała według planów stać się wewnętrzną ulicą cmentarza⁴⁷. Punkt centralny miasta umiarł przy ul. Unickiej przewidziano na przeciwnym wzgórzu, gdzie zamierzano ułożyć kaplicę. Miało do niej prowadzić główne wejście od strony ul. Lubartowskiej – w okolicy obecnej ul. Kalinowej. Konfiguracja terenu pozwalała na takie planowanie kwater i alei, aby zakładane na jednym wzniesieniu były doskonale widoczne z drugiego. Umożliwić to miały zaprojektowane na zboczach przed kaplicą tarasy ziemne⁴⁸.

Jak pisze S. Santarek: „Na osi dominującej kaplicy zaprojektowano szeroką aleję z brzoź lub topoli, otwierającą widok, na kaplicę. Aleja przed kaplicą, gdzie spadki są silniejsze, przerywana miała być monumentalnymi schodami. Boczne drogi równoległe do alei miały mieć spadek jednostajny, możliwy do ewentualnych dojazdów, których serpentina uzyskiwałyby łagodne nachylenie. U podnóża schodów na osi kaplicy w części wolnej od grobów przewidywano postawienie pomnika”⁴⁹.

Uroczystego poświęcenia nowego cmentarza dokonano 6 listopada 1932 r. W akcie erekcyjnym nowego miasta umiarł czytamy: „W Imię Trójcy Przenajświętszej Roku Pańskiego 1932 w dniu 6 listopada (XXV niedziela po Zielonych Świątach) za Pontyfikatu Jego Świątobliwości Ojca św. Piusa XI, kiedy Prezydentem Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej był Ignacy Mościcki, w czasie rządów Diecezją, Najprzewielebniejszego Biskupa Mariana Leona Fulmana, a wojewodą Lubelskim był Bolesław Świdziński, na gruntach po-Bazylińskich, przy ulicy Unickiej w Lublinie został założony, przy wydatnej współpracy inżyniera Ignacego Kędzierskiego, inżyniera Kazimierza Lipińskiego i Teofila Czyżewskiego, rzymskokatolicki między parafialny cmentarz i poświęcony przez księdza Edwarda Jankowskiego, Kanonika Kapituły Lubelskiej w obecności ks. ks. Proboszczów lubelskich, Duchowieństwa, Władz i licznie zgromadzonego ludu wiernego”⁵⁰. Z kolei w latach 1934-1935 wzniesiono kaplicę według projektu Aleksandra Gruchalskiego⁵¹.

Po uruchomieniu cmentarza biskup lubelski ustanowił z dniem 23 lutego 1933 r. Dozór Cmentarny dla sprawowania opieki nad cmentarzami rzymskokatolickimi przy ul. Lipowej i ul. Unickiej.

Jak podaje S. Santarek, cmentarz odgrywał szczególną rolę w trakcie II wojny światowej. Pochowano na nim mieszkańców Lublina i żołnierzy, którzy poległ podczas bombardowania miasta w dniach 2, 9 i 17 września 1939 r. Ponadto grzebano na nim więźniów zamordowanych na zamku podczas przesłuchań, czy też po wyrokach sądowych, a w części wojkowej pochowano bezimiennych żołnierzy poległych w obronie Lublina we wrześniu 1939 r. Na terenie nekropoli znajdujemy również mogiły żołnierzy Armii Krajowej, zmarłych podczas przesłuchań lub zamordowanych na zamku przez UB i NKWD w latach 1944-1945. W trakcie walk o miasto w lipcu 1944 r. na cmentarzu pochowano

121 żołnierzy Armii Czerwonej, których ekshumowano w 1951 r. i przeniesiono na Cmentarz Wojenny Żołnierzy Radzieckich w Kazimierzu Dolnym⁵².

Na przełomie lat 60. i 70. XX w. rozpoczęto prace zmierzające do przecięcia cmentarza obwodnicą miejską – obecnie al. Generała Władysława Andersa. Inwestycję tę przeprowadzono w latach 70. ubiegłego stulecia, w wyniku czego cmentarz rozdzielono na dwie części. Ulicę poprowadzono pomiędzy wzniesieniami, przez tę część, na której nie lokowano nagrobków, ze względu na występujące wody przypowierzchniowe⁵³.

DAWNY CMĘTARZ UNICKI PRZY ULICACH UNICKIEJ I WALECZNYCH

Pierwotnie nekropolia ta została założona jako cmentarz parafialny kościoła św. Mikołaja na Czwartku prawdopodobnie jeszcze pod koniec XVIII w. Nie wiadomo jednak, od kiedy dokonywano w tym miejscu pochówków. W 1846 r. na terenie cmentarza urządzono wydzieloną kwaterę greckokatolicką, a w 1867 r. stał się on miejscem spoczynku uniów. W ramach represji i po zlikwidowaniu w 1875 r. przez władze rosyjskie Kościoła unickiego w Królestwie Polskim, nekropolia została przejęta przez Kościół prawosławny. Nadal była jednak określana jako „cmentarz unicki”, chociaż posługiwano się również przymiotnikiem „rosyjski” (jeszcze w dwudziestoleciu międzywojennym, gdy dokonywano ostatnich pochówków). Ostatecznie została zamknięta w 1958 r. Siedem lat później przekazano cmentarz na rzecz miasta, a w 1970 r. zlikwidowano go i zamieniono w skwer⁵⁴.

PODSUMOWANIE

Lubelskie cmentarze są z pewnością świadectwem wielokulturowości Koziego Grodu. Przez ich pryzmat poznajemy tych, którzy zapisali się w większym lub mniejszym stopniu na kartach jego historii, a także zgłębiany złożoność dziejów tego miasta, które doświadczyło w epoce zaborów panowania austriackiego (1795-1809), francuskiego (1809-1813), rosyjskiego (1813-1915), niemieckiego (VIII-X 1915) i ponownie austriackiego (1915-1918), a następnie rozwijało swą różnorodność narodowościową i wyznaniową w latach II Rzeczypospolitej, zlikwidowaną w znacznej mierze podczas okupacji niemieckiej (1939-1944). Świadectwa ludzkiego życia znajdujące się na lubelskich nekropoliach w wielu przypadkach są ostatnimi, jakie pozostały. Dlatego też niezmiernie istotna jest dbałość o ich zachowanie. Smutne losy nieistniejącego już cmentarza u zbiegu ul. Unickiej i ul. Walecznych są tego najlepszym przykładem.

⁴⁷ Tamże.

⁴⁸ Tamże.

⁴⁹ Tamże.

⁵⁰ Cyt. za: tamże.

⁵¹ Tamże.

⁵² Tamże.

⁵³ Tamże.

⁵⁴ APL, Aml., sygn. 196 Bud. 2000, k. 61; *Sprawa cmentarza Unicki/Walecznych: dokumentacja*, <http://rothenns.blogspot.com/2012/02/sprawa-cmentarza-unicki-walecznych.html> [data dostępu: 1 V 2015]; *Zespół cmentarzy przy ul. Walecznych*, oprac. Biuro MKZ, <http://www.lublin.eu/images/upload/cmentarz%20walecznych.pdf> [data dostępu: 1 V 2015].

„CMENTARZE LUBELSKIE” – DAWNY POMYSŁ I OBECNA REALIZACJA WYDAWNICZA

HISTORIA WYDAWNICTWA

Przed ponad pięćdziesięciu laty w środowisku historyków skupionych w lubelskim oddziale Polskiego Towarzystwa Historycznego zrodziła się inicjatywa wydania albumu fotografii nagrobków i epitafiów z lubelskich cmentarzy. Pierwsza informacja na jej temat pochodzi z połowy 1963 r., gdy zlecono wykonanie fotografii nagrobków. Nie wiadomo, kim byli pomysłodawcy tej publikacji, ale niewykluczone, że można ich upatrywać w osobach jej późniejszych autorów: Henryka Gawareckiego, Zbigniewa Zawadzkiego i Jerzego Zaremby – członków lubelskiego oddziału PTH. Domyślać się można, że ważną rolę w sformułowaniu tego pomysłu mieli członkowie Sekcji Miłośników Lublina, szczególnie wówczas aktywnej w strukturach lubelskiego oddziału PTH. Ich działalność w zakresie historii Lublina dobrze mieściła się w programie badań regionalnych inicjowanych i finansowanych przez Zarząd Główny PTH. Z dotacji ZG PTH były także pokrywane wydatki związane z dwupółrocznymi pracami nad publikacją o cmentarzach lubelskich.

Od samego początku prac nad albumem dość wyraźnie wyobrażano sobie kształt przyszłej publikacji. Miała mieć ona postać książki o objętości piętnastu arkuszy, wydrukowanej w nakładzie 1000 egzemplarzy. Wydawcą miało być Wydawnictwo Literackie w Krakowie. Termin dostarczenia maszynopisu ustalono na 1 lipca 1965 r., co biorąc pod uwagę ówczesny cykl wydawniczy, oznaczało, że mogła się ona ukazać w 1966 r. Jednocześnie zakładano, że pełny koszt publikacji w wysokości 90 000 zł zostanie pokryty z dotacji PAN⁵². Nie wszystkie szczegóły techniczne są nam

⁵² APL, Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Lublinie [dalej: PTH O/Lublin], sygn. 32, pismo z 23 marca 1964 r. do Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Historycznego.

jednak znane. Nie wiadomo, jaki format oraz jaki rodzaj papieru i oprawy przewidywano dla książki, ale uwzględniając jej albumowy charakter, trudno wyobrazić sobie, aby nie myślano o odpowiednich do sytuacji rozwiązaniach.

Wiadomo natomiast, jak miała wyglądać zawartość planowanej publikacji. Podstawową część stanowił album czarno-białych fotografii nagrobków z lubelskich cmentarzy, wykonanych specjalnie z myślą o tym wydawnictwie. Z zachowanej dokumentacji finansowej wynika, że w części tekstowej przewidywano zamieszczenie „rysu historycznego i opisu cmentarzy lubelskich” o wcale nie małej objętości sześciu arkuszy³⁶. Podpisano również zlecenie na przygotowanie „notek biograficznych i monograficznych ofiar okupacji hitlerowskiej w latach 1939-1944 oraz poległych i zmarłych z lat 1939-1944, jak również zmarłych zasłużonych z lat 1944-1965” o objętości tekstu około jednego arkusza³⁷. Planowano zatem dołączenie do albumu części biograficznej dotyczącej zmarłych. Nie wiadomo jednak, czy zamierzano nią objąć tylko wybrane osoby od 1939 r., czy wszystkie, które zostały uwiecznione na sfotografowanych nagrobkach. Niewykluczone, że w części historycznej i opisowej cmentarzy miały być również zamieszczone noty biograficzne osób zmarłych w XIX w. i w pierwszych czterech dekadach XX w. W ten sposób publikacja zachowałaby logiczną spójność i historyczną kompletność.

Przy planowanej objętości książki – piętnastu arkuszy – teksty miały zajmować łącznie siedem arkuszy, zatem na fotografie pozostawało około ośmiu arkuszy, czyli blisko 130 stron. Nie wiadomo, ile zamierzano zamieścić w książce zdjęć i w jaki sposób je rozmieścić, ale nie wydaje się, aby miało być ich więcej niż cztery na jednej stronie. Inaczej byłoby mało widoczne i słabo czytelne. Przy zakładanej liczbie arkuszy w pozostałej poza tekstami części albumu można było zmieścić niewiele więcej niż 500 fotografii. Wiadomo, że na potrzeby publikacji wykonano ich ponad 800, być może zamierzano dokonać ich wyboru, ewentualnie – co wydaje się jednak mniej prawdopodobne w realiach finansowych i wydawniczych lat 60. ubiegłego wieku – przewidywano zwiększenie objętości książki.

Przygotowywana publikacja w zamierzeniu autorów miała być albumem fotografii nagrobków z lubelskich cmentarzy, opatrzonym obszernymi tekstami historycznymi i biograficznymi. Ciekawe, że pomimo znacznego zaawansowania prac nad albumem i wykonania wszystkich fotografii nagrobków nie ustalono ostatecznie tytułu książki. Pierwszy raz z tytułem publikacji spotykamy się na zleceniu wystawionym w czerwcu 1963 r. na wykonanie zdjęć na cmentarzu ewangelickim. W przedmiocie zlecenia określono wykonanie fotografii dla wydawnictwa pod tytułem „Cmentarze lubelskie”. Tytuł „Cmentarze lubelskie” był najczęściej stosowany w dokumentacji finansowej, niekiedy już bez cudzysłowu dodawane było bliższe określenie rodzaju wydawnictwa – album monograficzny. W zleceniu z listopada 1963 r. pojawia się tytuł „Album fotograficzny cmentarzy lubelskich”, który występuje także w późniejszej dokumentacji na przemian z tytułem „Cmentarze lubelskie”³⁸. Z kolei w sprawozdaniach z działalności Oddziału PTH w Lublinie za 1964 r., datowanych na styczeń 1965 r., wymienia się wśród publikacji przygotowywanych do

druku „Materiały ikonograficzne i biograficzne cmentarzy lubelskich”³⁹. W sprawozdaniu z działalności oddziału, późniejszym o kilka miesięcy, znów wymienia się publikację pod tytułem „Cmentarze lubelskie”⁴⁰. Takiego samego tytułu „Cmentarze lubelskie” z dopiskiem w nawiasie „(album monograficzny)” użył w piśmie do ZG PTH z marca 1964 r. ówczesny prezes lubelskiego oddziału prof. Józef Mazurkiewicz, informując o planach wydawniczych na 1965 r.

Ostateczną decyzję o tytule książki pozostawiano zapewne do momentu rozpoczęcia druku, co jednak wówczas nie nastąpiło. Na użytek bieżący w różnych dokumentach najczęściej posługiwano się tytułem „Cmentarze lubelskie”. Nawet jeżeli niekiedy nadawano mu roboczy charakter, trzeba przyznać, że był trafny i w sposób właściwy oddawał zamiary pomysłodawców i autorów książki. Do jego brzmienia bezpośrednio nawiązuje tytuł przyjęty dla niniejszej publikacji.

Album „Cmentarze lubelskie” był pomysłem jako praca zbiorowa przygotowywana pod redakcją wspomnianego już Jerzego Zarembę, prawnika i historyka lubelskiego, długoletniego skarbnika Oddziału PTH w Lublinie. W roli redaktora poznajemy go na początku 1965 r., ale dwa lata później też była mu ona przypisywana⁴¹. Autorami „rysu historycznego i opisu cmentarzy” mieli być Henryk Gawarecki, Zbigniew Zawadzki i właśnie Jerzy Zaremba. Nie wiadomo, jak została rozdzielona praca między nimi, ale można przypuszczać, że szczególne zadanie spoczywało na H. Gawareckim, wybitnym znawcy dziejów, kultury, architektury i sztuki Lublina, autorze licznych publikacji związanych z tą tematyką. W czasie gdy rozpoczynano prace nad albumem, zajmował on jeszcze stanowisko wojewódzkiego konserwatora zabytków (do 1964 r.), co dodatkowo podkreśla jego istotny udział zarówno w zainicjowaniu, jak i w realizacji całego przedsięwzięcia wydawniczego. H. Gawarecki przykładał dużą wagę do uzupełniania i tworzenia niezbędnej dokumentacji obiektów zabytkowych⁴². Trudno wyobrazić sobie bardziej kompetentnego wówczas autora pisałego o historii i zabytkowych nagrobkach lubelskich cmentarzy.

Wśród autorów albumu było także dwóch lubelskich historyków zajmujących się dziejami najnowszych: Zygmunt Mańkowski i Józef Wnuk. Mieli oni opracować notki biograficzne ofiar okupacji hitlerowskiej z lat 1939-1944 oraz poległych i zmarłych z lat 1939-1944, jak również osób zasłużonych w okresie 1944-1965. Z. Mańkowski pracował wówczas na stanowisku adiunkta w Instytucie Historii UMCS i zajmował się głównie okresem II wojny światowej. J. Wnuk był autorem znanej pracy o losach polskich dzieci w czasie okupacji niemieckiej.

Grono autorów zamyka Anatoliusz Czerepiński, znany lubelski fotografik, któremu powierzono wykonanie wszystkich fotografii nagrobków, mających znaleźć się w planowanym wydawnictwie. Z uwagi na rolę, jaką odegrał w pracach nad albumem, jego osoba zostanie bardziej szczegółowo przedstawiona poniżej.

Łacińska sentencja *habent sua fata libelli* jak rzadko kiedy jest szczególnie prawdziwa w przypadku właśnie „Cmentarzy lubelskich”. Sam pomysł przygotowania takiej publikacji mógł powstać w pierwszej połowie 1963 r., praca nad

³⁶ Tamże, sygn. 143, zlecenie z 30 listopada 1965 r.

³⁷ Tamże.

³⁸ Tamże, zob. zlecenia z okresu od 6 czerwca 1963 r. do 15 grudnia 1964 r.

³⁹ Tamże, sygn. 32, zob. m.in. sprawozdanie z działalności Oddziału PTH w Lublinie w 1964 r. do ZG PTH z 18 stycznia 1965 r.

⁴⁰ Tamże, sprawozdanie z działalności Oddziału lubelskiego PTH za okres od 7 lutego 1964 r. do 3 czerwca 1965 r.

⁴¹ Tamże, sprawozdanie z działalności Oddziału lubelskiego PTH za okres od 30 marca 1966 r. do 8 czerwca 1967 r.

⁴² M. Domański, Gawarecki Henryk, [w:] Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 1, pod red. T. Radaika, J. Skarba i A.A. Witusika, Lublin 1993, s. 92-94.

nią zaczęła się bowiem w czerwcu 1963 r., gdy podpisano z A. Czerepińskim pierwsze zlecenie na wykonanie zadania dotyczącego fotografowania nagrobków. Musiano mieć już wtedy przynajmniej wstępną koncepcję książki i plan działań związanych z fotografowaniem nagrobków. Właśnie od wykonywania fotografii nagrobków rozpoczęto prace nad książką. Prowadzono je sukcesywnie przez okres dwóch i pół roku, od czerwca 1963 do listopada 1965 r. Podstawowy zrząd zdjęć w ilości około 600 sztuk był gotowy już we wrześniu 1964 r. Wtedy A. Czerepiński przystąpił do sporządzenia opisów ikonograficznych negatywów i odbitek. Jednocześnie do końca roku zostały wykonane fotografie dalszych 200 nagrobków, dla których opisy sporządzono w pierwszym kwartale 1965 r. Do końca pierwszego kwartału 1965 r. A. Czerepiński wywiązał się ze swojego zadania i przygotował około 800 zdjęć do albumu.

Szybkie postępy prac nad fotografiami pozwoliły prezesowi lubelskiego oddziału PTH prof. Mazurkiewiczowi optymistycznie zapowiedzieć złożenie maszynopisu książki do druku na 1 lipca 1965 r. Terminu tego jednak nie można było dotrzymać, ponieważ z powodu braku środków finansowych nie zostały jeszcze wówczas przygotowane stosowne teksty⁶³. Dopiero w końcu listopada 1965 r. podpisano zlecenia dla: H. Gawareckiego, Z. Zawadzkiego i J. Zaremby – autorów rysu historycznego i opisu cmentarzy lubelskich, oraz dla Z. Mańkowskiego i J. Wnuka na opracowanie notek biograficznych i monograficznych osób zmarłych w latach 1939–1965. Datę wykonania tych prac określono na 30 kwietnia 1966 r.⁶⁴ Zaplanowane teksty nie zostały napisane w wyznaczonym terminie. Z nieznanych przyczyn ich opracowanie się przeciągało, jeszcze w czerwcu 1967 r. album nie był gotowy do druku, chociaż – jak zapewniało – prace nad nim były na ukończeniu⁶⁵. Informacja ta jest ostatnią wzmianką o albumie „Cmentarze lubelskie” w dokumentach Oddziału PTH w Lublinie. Od tej chwili nie wspomina się o nim ani w korespondencji z ZG PTH, ani w okresowych sprawozdaniach z działalności lubelskiego oddziału. Ostatecznie publikacja dzieła z nieznanych powodów nie doszła do skutku i album nie ukazał się drukiem. W materiałach lubelskiego oddziału PTH nie odnaleziono tekstów do albumu, nie wiadomo, czy w ogóle powstały, ale ich brak należy uznać raczej za skutek niż za przyczynę niepowodzenia całego przedsięwzięcia wydawniczego pod nazwą „Cmentarze lubelskie”.

SPUŚCZNA FOTOGRAFICZNA

Dokumentacja dotycząca wydania publikacji „Cmentarze lubelskie” i materiały fotograficzne przygotowane przez Anatoliusza Czerepińskiego są dziś przechowywane w zasobie Archiwum Państwowego w Lublinie w zespole nr 2407 pod nazwą Polskie Towarzystwo Historyczne Oddział w Lublinie. Akta lubelskiego oddziału PTH początkowo zdeponowano w lubelskim archiwum, kilka lat temu zostały zaś przekazane na stałe do jego zasobu. W 1968 r. zarząd lubelskiego oddziału PTH zwrócił się do Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Lublinie z prośbą o zgodę na prze-

chowywanie w lokalu archiwum dokumentacji oddziału. Ówczesny dyrektor WAP Franciszek Cieślak wyraził zgodę i akta PTH umieszczono w archiwum w charakterze depozytu. Część akt PTH znajdowała się pod opieką Jerzego Zaremby, wieloletniego skarbnika oddziału. Po jego śmierci zostały zwrócone w 1984 r. oddziałowi PTH, który w tym samym roku oddał je na przechowanie do lubelskiego archiwum z zamiarem dołączenia do wcześniej zdeponowanych akt. Materiały przekazane w 1984 r. znajdowały się w czterech paczkach i liczyły około 0,40 m.b., a oprócz dokumentacji oddziału zawierały zbiór fotografii (pozytywów i negatywów) oraz opracowania dotyczące cmentarzy lubelskich przy ul. Lipowej i ul. Waryńskiego (obecnie ul. Ewangelickiej). Fotografie te zostały wykonane przez A. Czerepińskiego na potrzeby wydawnictwa albumowego dotyczącego cmentarzy lubelskich, którego redaktorem był J. Zaremba, a które ostatecznie nie powstało.

Po włączeniu akt PTH Oddział w Lublinie do zasobu Archiwum Państwowego w Lublinie utworzony z nich zespół archiwalny został w latach 2013–2014 uporządkowany i zinwentaryzowany. Dzięki opracowaniu akt możliwe stało się poznanie dzieł wydawnictwa „Cmentarze lubelskie”, a przede wszystkim wydobycie na światło dzienne bogatej spuścizny fotograficznej wykonanej na potrzeby tej publikacji. W zespole znajduje się obecnie 825 fotografii, które zachowane są w formie negatywów i odbitek na papierze fotograficznym. Negatywy zostały przez autora zabezpieczone i opisane w czterech albumach do negatywów, odbitki formatu 13x18 cm uporządkowano z kolei według sekcji, ponumerowano w kolejności i zapakowano w szare koperty. W takiej postaci materiały zostały przyjęte do archiwum i dotrwały do czasu opracowania zespołu.

W czterech albumach, zgodnie z oryginalnym opisem, znajduje się 797 zdjęć negatywowch. Faktycznie jest ich 903, ale część stanowią dublety, zatem podaną przez autora liczbę należy potraktować jako podstawową, zgodną zresztą z dokumentacją finansową. W trzech pierwszych albumach znajdują się negatywy 667 (faktycznie 754) fotografii nagrobków z cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej⁶⁶. W ostatnim, czwartym albumie zostały złożone negatywy 129 (faktycznie 149) zdjęć nagrobków z cmentarzy: ewangelickiego przy ul. Ewangelickiej, rzymskokatolickiego na Kalinowszczyźnie, rzymskokatolickiego przy ul. Unickiej i unickiego przy ul. Unickiej⁶⁷. Zachowanych odbitek fotograficznych jest 776 sztuk, chociaż ich oryginalna numeracja sięga do numeru 796, co może wskazywać na brak 20 fotografii. Trudno stwierdzić, o jakie brakujące odbitki chodzi. Wśród odbitek brakuje niewątpliwie 49 fotografii wykonanych na cmentarzu ewangelickim przy ul. Ewangelickiej, ale – jak wynika z ciągłej numeracji – autor wliczył je w ogólną liczbę zdjęć. Prawdopodobnie zostały wykonane, ale zaginęły, dziś zachowały się tylko w formie negatywów.

Spis fotografii nagrobków z cmentarzy lubelskich w zespole PTH Oddział w Lublinie przedstawia się następująco:

⁶³ W sprawozdaniu z działalności Oddziału lubelskiego PTH za okres od 7 lutego 1964 r. do 3 czerwca 1965 r. (APL, PTH O/Lublin, sygn. 32) pojawia się publikacja pod tytułem „Cmentarze lubelskie”. Wymieniona jest wśród innych posycji, nad którymi prace jeszcze trwały i dla których terminy zakończenia badań nie były znane.

⁶⁴ Tamże, sygn. 143, zlecenie z 30 listopada 1965 r.

⁶⁵ Tamże, sygn. 32, sprawozdanie z działalności Oddziału lubelskiego PTH za okres od 30 marca 1966 r. do 8 czerwca 1967 r.

⁶⁶ Tamże, sygn. 144–146.

⁶⁷ Tamże, sygn. 147.

CMENTARZ	SEKCJA (oznaczenie według A. Czerepińskiego)	NUMERY FOTOGRAFII (numeracja według A. Czerepińskiego)	IŁOŚĆ ZDJĘĆ OBECNIE (sztuki)	SYGNATURA J.A.
Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej	1	1-19	19	148
	2	20-43	23	149
	3	44-91	49	150
	4	92-109	16	151
	5b	110-161	45	152
	5a	162-219	56	153
	6a	220-242	21	154
	7	243-264	22	155
	8	264-277	13	156
	9 i 10	278-297	19	157
	11	299-326	28	158
	12 i 13	328-348a	22	159
	14	347-356	10	160
	15	358-362	5	161
	16	363-364	2	162
	18	365-400	35	163
	20	402-403	3	164
	Ogólne (nagrobki i aleje)	407-412	5	165
	Część nowa	418-483	64	166
Cmentarz komunalny przy ul. Lipowej		484-538	55	168
Cmentarz prawosławny przy ul. Lipowej		537-607	71	169
Cmentarz ewangelicki przy ul. Lipowej		608-677	66	170
Cmentarz ewangelicki przy ul. Ewangelickiej		678-717	49	147
Cmentarz rzymskokatolicki na Kalinowszczyźnie		718-743	26	171
Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Unickiej		744-782	40	172
Cmentarz unicki przy ul. Unickiej		783-796	14	173
Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej	Nagrobki uszkodzone i zagrożone	Bez numerów	47	167

Z zachowanej dokumentacji finansowej dotyczącej sporządzenia opisów do zdjęć wynika, że zrobiono 797 fotografii. Dwukrotnie zostały wykonane i rozliczone prace związane z opisem fotografii, raz dla 600, drugi raz dla 197 sztuk⁶⁸. Taka sama końcowa liczba 797 widnieje także w numeracji negatywów umieszczonych w czterech albumach. Liczbie tej odpowiada również numeracja wykonana przez autora na odbitkach fotograficznych, z których ostatnią oznaczono numerem 796, ale numer 384 występuje dodatkowo jako numer 384a, co daje łączną liczbę 797. W rzeczywistości liczba wykonanych fotografii na potrzeby albumu o lubelskich cmentarzach jest większa. Na podstawie rachunków za zrealizowane prace można ustalić, że wyniosła ona 850 fotografii, co być może jest bliższe obecnemu stanowi zachowania zdjęć sięgającemu 825 sztuk.

FOTOGRAFIOWANIE I FOTOGRAFIE

Autorem wszystkich fotografii do albumu „Cmentarze lubelskie” był Anatoliusz Czerepiński, który sukcesywnie otrzymywał od lubelskiego oddziału PTH zlecenia, czyli swego rodzaju umowy na wykonanie określonej partii zdjęć. Zdjęcia miały być wykonywane na blonie filmowej 6x6 cm, z której po wywołaniu od razu robiono odbitkę o wymiarach 13x18 cm. Zarówno rytm wykonywania fotografii, jak i ich liczba były uzależnione od przyznanej przez ZG PTH dotacji finansowej. Prace nad przygotowaniem materiału fotograficznego trwały dwa i pół roku, od czerwca 1963 do grudnia 1965 r., chociaż zasadniczy zestaw zdjęć został wykonany do lutego 1965 r. Łącznie wystawiono 13 zleceń, w których – oprócz warunków finansowych – określano przedmiot prac i terminy ich realizacji. Po wykonaniu fotografii A. Czerepiński oddawał gotowy materiał w postaci negatywów i odbitek oraz przedstawiał rachunek, który upoważniał do otrzymania wynagrodzenia. Na podstawie dokumentacji finansowej możemy dziś poznać kolejność, zakres i rytm prac fotograficznych nad albumem⁶⁹.

Pierwsze zlecenie na wykonanie fotografii pochodzi z 6 czerwca 1963 r. i data ta może uchodzić za początek prac związanych z fotografowaniem nagrobków. Obejmowało ono wykonanie zdjęć pomników, nagrobków i zewnętrznych epitafiów na cmentarzu przy kościele ewangelickim w Lublinie przy ul. Ewangelickiej (wówczas ul. Waryńskiego). W ciągu niecałych dwóch tygodni zostało wykonanych 38 fotografii.

Najwięcej czasu i pracy wymagało zrobienie fotografii na najstarszym i wówczas największym lubelskim cmentarzu przy ul. Lipowej. Prace te trwały od początku lipca 1963 do końca czerwca 1964 r., a później były jeszcze kontynuowane od września 1964 do lutego 1965 r.

Pięć kolejnych zleceń dotyczyło wykonania zdjęć na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Lipowej. Drugie z zleceń zostało wystawione 1 lipca 1963 r. W zleceniu nie określono miejsca na cmentarzu, w którym miały być wykonane zdjęcia, ale niewykluczone, że chodziło o sekcje 6, 7 i 12. W ciągu tygodnia zostało zrobionych 78 fotografii. Trzecie zlecenie pochodzi z 14 sierpnia 1963 r. Obejmowało ono wykonanie 70 fotografii nagrobków. Zdjęcia miały

⁶⁸ Tamże, sygn. 143, rachunki z 21 grudnia 1964 r. i 15 stycznia 1965 r.

⁶⁹ Tamże, zlecenia i rachunki.

być zrobione w następujących sekcjach: 13 (a, b), 14, 15, 16 i 18 (a, b, c). Prace zostały zakończone do 12 września. Czwarte zlecenie ma datę 14 września 1963 r. Na jego podstawie miały być wykonane zdjęcia w sekcjach: 1, 5, 8 i 20. Dodatkowo przedmiotem zlecenia objęto uzupełnienia fotografii w sekcjach: 6, 7, 12, 13 i 18⁷⁰. Łącznie w ramach tego zlecenia do 2 października zostało wykonanych 110 fotografii. Piąte zlecenie wystawiono z datą 20 października 1963 r. Dotyczyło ono zrobienia 65 fotografii nagrobków z sekcji 5. Fotografie wykonano do 7 listopada. Szóste zlecenie zostało wystawione z datą 28 listopada 1963 r. Obejmowało zrobienie zdjęć nagrobków w sekcjach 2 i 3. W jego ramach do 18 stycznia 1964 r. powstały 72 fotografie.

Po zakończeniu prac na cmentarzu rzymskokatolickim A. Czerepiński rozpoczął fotografowanie innych cmentarzy przy ul. Lipowej. Siódme w kolejności zlecenie ma datę 2 maja 1964 r. Zlecono w nim wykonanie zdjęć na cmentarzu ewangelickim przy ul. Lipowej. Do 26 maja zrobiono 60 fotografii. Ósme zlecenie wystawiono 1 czerwca 1964 r. W jego ramach w ciągu trzech tygodni zostało wykonanych 70 zdjęć z cmentarza prawosławnego przy ul. Lipowej. W tym samym czasie z datą 2 czerwca 1964 r. wystawiono dziewiąte zlecenie na zrobienie zdjęć na cmentarzach wojskowych przy ul. Lipowej. Do końca czerwca powstało 65 fotografii.

W ciągu roku od rozpoczęcia prac na cmentarzu przy ul. Lipowej według dokumentacji finansowej wykonano łącznie 590 fotografii, z czego na cmentarzu rzymskokatolickim 395. Prawdopodobnie liczbę fotografii z tego cmentarza uznano za wystarczającą, dlatego kolejne prace przeniosły się na inne cmentarze lubelskie. Wykonania fotografii z nagrobków zlokalizowanych na ich terenie dotyczyło dziesiąte już zlecenie dla A. Czerepińskiego, wystawione z datą 3 lipca 1964 r. W jego ramach w ciągu prawie dwóch miesięcy do 22 sierpnia zrobiono 79 fotografii nagrobków, z czego 39 na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Unickiej, 26 na cmentarzu rzymskokatolickim na Kalinowszczyźnie i 14 na cmentarzu unickim na Kalinowszczyźnie. Liczba fotografii wykonanych na tych cmentarzach była zdecydowanie mniejsza w porównaniu do cmentarza przy ul. Lipowej. Nie znaleziono zbyt dużo nagrobków o odpowiedniej wartości historycznej i artystycznej, chociaż fotografie pozostałości cmentarza unickiego na Kalinowszczyźnie mają znaczną wartość dokumentacyjną. Zdecydowano zatem o kontynuowaniu prac na cmentarzu przy ul. Lipowej.

Powrót do prac na cmentarzu przy ul. Lipowej nastąpił we wrześniu 1964 r. Jedenaste zlecenie nosi datę 15 września 1964 r. W jego ramach miały zostać wykonane zdjęcia nagrobków na nowym cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Lipowej. Do 8 października zrobiono 75 sztuk zdjęć. Kolejne, dwunaste już zlecenie na fotografowanie ma datę 15 grudnia 1964 r. Obejmowało ono wykonanie 48 zdjęć na cmentarzu rzymskokatolickim przy ul. Lipowej w sekcjach 1 i 3 oraz zdjęć nagrobków uszkodzonych. Prace zostały zakończone do 10 lutego 1965 r.⁷¹

W zachowanej dokumentacji odnajdujemy jeszcze jedno zlecenie, które zostało wystawione po kilku miesiącach od poprzedniego – 30 listopada 1965 r. Zaskakuje tak długa przerwa w fotografowaniu, ale jeszcze bardziej interesujący

⁷⁰ Tamże. Zaskakujące jest wymienienie w tym zleceniu wykonania uzupełniających zdjęć w sekcjach 6, 7 i 12. Z poprzednich zleceń nie wynika bowiem, aby w tych sekcjach były wcześniej wykonywane zdjęcia. Niewykluczone, że uzupełnienie to odnosi się do zlecenia drugiego, w którym nie wymieniono sekcji.

⁷¹ Tamże. Na rachunku wystawionym przez A. Czerepińskiego widnieje błędny rok: 1964.

jest przedmiot pracy, którym miało być wykonanie fotografii nagrobków i epitałów na cmentarzach przykościelnych oraz w kościołach. Nie określono, o jakie cmentarze i kościoły chodzi, ale z takiego sformułowania można wnosić, że nastąpiło poszerzenie zakresu rzeczowego prac o wykonanie fotografii nagrobków z dawnych cmentarzy przykościelnych i usytuowanych w lubelskich kościołach. Trzeba przypomnieć, że fotografowanie w związku z albumem zaczęło właśnie od cmentarza przykościelnego znajdującego się przy kościele ewangelickim. Omawiane zlecenie było już trzynastym z kolei i zarazem ostatnim. Do 15 grudnia zostało wykonanych 20 fotografii o wymiarach negatywu 6x9 cm.

AUTOR FOTOGRAFII

Jak już wspomniano, autorem wszystkich fotografii był Anatoliusz Czerepiński, w dziejach lubelskiej fotografii postacią prawie zapomniana. Warto przybliżyć jego sylwetkę.

Anatoliusz Aleksander Czerepiński urodził się 19 lutego 1929 r. w Białymstoku. W czasie okupacji, po tym, jak jego rodzice zostali wywiezieni do Związku Sowieckiego, wychowywał się u wybitnego, choć później nieco zapomnianego kompozytora Jana Tarasiewicza. Z tego okresu wyniósł zapewne zamilowanie do muzyki klasycznej i romantycznej. Po uzyskaniu matury w 1948 r. rozpoczął studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Gdańsku, skąd po drugim roku studiów został relegowany z przyczyn politycznych za ujawnioną korespondencję z prof. Tarasiewiczem⁷². Pomimo zakazu wstępu na inne uczelnie w 1952 r. został przyjęty na Katolicki Uniwersytet Lubelski, gdzie rozpoczął studia na kierunku historia sztuki. Ponieważ interesował się fotografią, zatrudnił się w charakterze laboranta w pracowni fotograficznej Zakładu Historii Sztuki, początkowo jako stypendysta, a następnie jako pracownik etatowy. Pracował w niej do 30 września 1964 r. W czasie studiów już od drugiego semestru prowadził dla studentów ćwiczenia z fotografii dokumentalnej. W 1957 r. uzyskał magisterium na podstawie pracy „Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Rybitwach (monografia architektoniczna)”, napisanej pod kierunkiem prof. Piotra Bohdziewicza.

Studia na KUL na trwałe związały A. Czerepińskiego z Lublinem. Tutaj założył rodzinę, a w 1958 r., po przywróceniu mu prawa kontynuowania studiów medycznych, dokończył drugi rok w Gdańsku, po czym przeniósł się na Akademię Medyczną w Lublinie. Studia medyczne ukończył w 1964 r., cztery lata później uzyskał specjalizację I stopnia z zakresu psychiatrii. Związał się z lubelską służbą zdrowia. Jako ceniony lekarz psychiatra pracował do czasu przejścia na emeryturę w Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Abramowicach.

Profesjonalne umiejętności fotograficzne oraz zainteresowania humanistyczne jeszcze w latach studiów na KUL pozwoliły mu nawiązać kontakty i współpracę z lubelskimi archeologami. Uczestniczył wówczas w badaniach archeologicznych na Plaskowyżu Nałęczowskim oraz w regionie hrubieszowskim. Od 1957 r. jego zdjęcia ilustrowały teksty publikowane przez lubelskich archeologów w czasopiśmie krajowych i zagranicznych. Szczególnie wiele ich zamieścił w popularnonaukowym czasopiśmie „Z Otchłani Wieków”, w którym razem z Janem Gurbą opublikował w latach

⁷² L. Marciszuk, *Dr med. Anatoliusz Aleksander Czerepiński*, http://www.kul.pl/dr-med-anatoliusz-aleksander-czerepinski.art_47931.html [data dostępu: 16 VII 2015].

1962-1967 także kilka artykułów popularyzujących archeologię. Sam był też członkiem lubelskiego oddziału Polskiego Towarzystwa Archeologicznego⁷³.

W czasie studiów medycznych, a także później w okresie praktyki lekarskiej, A. Czerepiński prowadził na terenie województw lubelskiego i rzeszowskiego prace związane z inwentaryzacją zabytków. Zrazu traktował je jako studenckie źródło utrzymania, później były udziałem jego zawodowych zainteresowań. Z tego czasu pochodzą też – publikowane razem z żoną Jadwigą Teodorowicz-Czerepińską, historykiem sztuki – katalog zabytków powiatu szczecineckiego⁷⁴ i prace dotyczące sztuki ludowej⁷⁵. Dzięki nim został odkryty Władysław Chajec, jeden z najwybitniejszych rzeźbiarzy ludowych w Polsce po II wojnie światowej. Artykuł na jego temat, zamieszczony w czasopiśmie „Polska Sztuka Ludowa”, dał początek zainteresowaniu twórczością Chajca muzeów i prywatnych kolekcjonerów⁷⁶. W dorobku naukowym Anatoliusza Czerepińskiego jest także studium o późnogotyckim obrazie z Trześniowa⁷⁷.

Oprócz fotografii dokumentacyjnej, związanej głównie z pracami inwentaryzacyjnymi, uprawiał A. Czerepiński także fotografię artystyczną. Wykonał zdjęcia do katalogu zorganizowanej w 1956 r. wystawy plastyków amatorów i Nikifora⁷⁸. W 1967 r. jego fotogramy zostały przyjęte na wystawę w Uppsali⁷⁹.

Wypełnienie nieznanym rozdziałem w biografii i twórczości fotograficznej A. Czerepińskiego jest praca związana z wykonywaniem zdjęć nagrobków na cmentarzach lubelskich w związku z publikacją przygotowywaną przez Polskie Towarzystwo Historyczne. Ponad 800 fotografii nagrobków zostało wykonanych od czerwca 1963 do grudnia 1965 r. Rozpoczął ją i przez ponad rok prowadził, będąc studentem Akademii Medycznej w Lublinie, ukończył ją, pracując już jako lekarz w szpitalu w Abramowicach.

Anatoliusz Czerepiński zmarł 10 listopada 2004 r.

ZNACZENIE FOTOGRAFII

Fotografie wykonane przez Anatoliusza Czerepińskiego stanowią największy znany dotychczas zbiór zdjęć pochodzących z lat 60. ubiegłego wieku, których przedmiotem są nagrobki z lubelskich cmentarzy. Zostały wykonane celowo i systematycznie, z zamiarem ich opublikowania. Nie wiadomo, w jaki sposób A. Czerepiński wybierał nagrobki do fotografowania. Nie są znane ani kryteria, ani sposób ich wyboru. Spoglądając dziś na te zdjęcia, trudno wskazać na jedną zasadę doboru obiektów, wydaje się raczej, że kierowano się różnymi przesłankami, choć w jakiś sposób

określonymi. Na fotografiach pojawiają się nagrobki o ładnej i ciekawej formie, co sugeruje, że ważne były zapewne przesłanki estetyczne. Ponieważ fotografowane nagrobki pochodziły z okresu 150 lat, starano się pokazać też zmiany stylowe sztuki sepulkralnej. Dużo jest zdjęć dotyczących znanych osób. Wśród nich są między innymi ludzie nauki i kultury, działacze polityczni i społeczni, urzędnicy i księża, właściciele ziemscy i przemysłowcy. Niewykluczone, że zamiarem autora było sfotografowanie nagrobków zmarłych należących do różnych grup i środowisk społecznych, tak aby uzyskać możliwie szeroką ich reprezentację. Wśród fotografii odnajdujemy też takie, które utrwalają najstarsze nagrobki z początku i pierwszej połowy XIX w. Można się domyślać, że kryterium historyczne także miało znaczenie w wyborze fotografowanych obiektów. Z drugiej jednak strony starano się pokazać nagrobki z całego okresu funkcjonowania cmentarzy, a więc od początku XIX w. aż do lat 60. XX w.

Nie jest znany klucz, według którego wybierano konkretne nagrobki, ale odtwarzając ich lokalizację, zwrócono uwagę na ich usytuowanie w zewnętrznych rzędach przy alejkach. Niewątpliwie miejsce także musiało odgrywać nie-małą rolę przy wyborze nagrobków – ze względów technicznych i organizacyjnych łatwiej było wykonać fotografię obiektu, do którego był dostęp.

Fotografie A. Czerepińskiego mają duży walor dokumentacyjny, chociaż powstały one nie bezpośrednio z potrzeby inwentaryzowania i dokumentowania nagrobków. Nie bowiem nie wiadomo, aby planowany album miał mieć charakter katalogu zabytków cmentarnych. Fotografie swoją formą i treścią miały raczej tworzyć opowieść o cmentarzach i zmarłych, pokazywać pewien zamknięty świat, do którego wszyscy należymy. Swoją techniką, organizacją planu i kompozycją miały na celu pokazanie realizmu tego świata takim, jakim widział go autor przez obiektyw aparatu, bez upiększania i zniekształcania. A. Czerepiński tworzył bardziej jako artysta fotograf niż jako dokumentalista. Ważny był zatem cały fotografowany obiekt, a nie tylko interesująca inskrypcja lub inny przykuwający wzrok detal plastyczny. Z reguły utrwalano obraz całego nagrobka i jego otoczenie, rzadko oddawano w przybliżeniu detale pomnika.

Pomimo artystycznego zamysłu fotografie A. Czerepińskiego są świadectwem historii cmentarzy i nagrobków sprzed pięćdziesięciu lat. W tym sensie mają nieocenioną wartość historyczną i dokumentacyjną.

„CMENTARZE LUBELSKIE” – NOWA EDYCJA

Obecna publikacja „Cmentarze lubelskie” swoim charakterem nawiązuje do przedsięwzięcia wydawniczego sprzed pięćdziesięciu lat. W zasadzie jest ona urzeczywistnieniem tamtego pomysłu wydawniczego przy wykorzystaniu ówczesnie przygotowanych materiałów fotograficznych. Już sam tytuł książki wskazuje na związek z poprzednim projektem, chociaż w latach 60. ubiegłego wieku nie był on jeszcze ostatecznie ustalony. W obecnej publikacji przyjęto wersję tytułu najczęściej wówczas używanego w dokumentach PTH, stąd można sądzić, że w jakimś stopniu preferowanego także z myślą o jego umieszczeniu na karcie tytułowej, gdyby album był wydany.

W obecnej publikacji zachowana została także koncepcja książki w takim kształcie, jaki udało się odtworzyć na podstawie istniejącej dokumentacji. Wydawnictwo ma charakter albumowy, w którym zasadniczą część stanowią fotografie nagrobków wykonane przez Anatoliusza Czerepińskiego. Podobnie jak w przypadku pierwotnego zamiaru, zostało ono wzbogacone o część tekstową, która jednak – wobec braku tekstów ówczesnych autorów – została przygo-

⁷³ A. Zakosićelna, *Anatoliusz Czerepiński (1929-2004)*, „Archeologia Polski Środkowoschodniej” 2005, t. 7, s. 296.

⁷⁴ J. Czerepińska, A. Czerepiński, *Katalog zabytków powiatu szczecineckiego*, Lublin 1959.

⁷⁵ *Ciż sami, Ludowy lewiron z Krasnobrodu*, „Polska Sztuka Ludowa” 1959, R. 13, nr 3, s. 141-149; *ciż sami, XVIII-wieczny strój bilgorajski na obrazach wotywnych z Puszczy Solińskiej*, tamże, 1961, R. 15, nr 2, s. 84-93.

⁷⁶ A. Czerepiński, J. Czerepińska, *Władysław Chajec, rzeźbiarz ludowy z Kamienicy Górnej, pow. Jasło*, tamże, nr 4, s. 233-242.

⁷⁷ J. Czerepiński, A. Czerepiński, *Późnogotycki obraz z Trześniowa*, „Biuletyn Historii Sztuki” 1963, t. 25, nr 1, s. 57-62.

⁷⁸ Wystawa plastyków amatorów i Nikifora, Lublin 1956.

⁷⁹ I. Marciński, *dz.cyt.*

towana od nowa. Starano się wszakże zachować w niej te elementy, o których myślano już przed pięćdziesięciu laty, a które niejako w sposób oczywisty powinny się znaleźć w tego rodzaju wydawnictwie. Czytelnik znajdzie więc w wydanym albumie – na początku – zarys historii i opis cmentarzy lubelskich fotografowanych przez A. Czerepińskiego, bez których trudno byłoby prowadzić opowieść o znajdujących się na nich grobach. W porównaniu z wcześniejszymi zamiarami ten tekst jest znacznie krótszy, ale w sposób wystarczający pełni rolę wprowadzającą. Na końcu książki została umieszczona część biograficzna, która podaje zwięzłe informacje o osobach uwiecznionych na nagrobkach, a niekiedy je tylko wymienia, tak jak to się czyni w indeksie osobowym. W dawnym albumie także projektowano hasła biograficzne, ale tylko dla części osób, w obecnej edycji starano się podać podstawowe informacje o wszystkich osobach, które można było zidentyfikować. W wielu przypadkach niestety nie udało się wyjść poza informacje biograficzne odczytane z nagrobków. Część biograficzna pełni podwójną rolę, raz pozwala poznać zmarłe osoby, których nagrobki zostały sfotografowane, innym razem jest indeksem, dzięki któremu można trafić od osoby do nagrobka.

Należy dodać, że w części wstępnej książki znajduje się tekst, którego nie mogło być w pierwotnej wersji publikacji. Jest to tekst o albumie „Cmentarze lubelskie”, który nie został wydany drukiem. Próbowano opowiedzieć w nim historię wydawnictwa, poznać ludzi z nim związanych i ocenić zachowaną spuściznę.

Tak, jak przed pięćdziesięciu laty, tak również dziś podstawową częścią książki są fotografie nagrobków. Prawie wszystkie zachowane zdjęcia z lubelskich cmentarzy wykonane przez A. Czerepińskiego zostały umieszczone w obecnej edycji albumu. Być może ich liczba jest większa niż ta, którą pierwotnie zamierzano wykorzystać, ale zdecydowano się na publikację całej spuścizny fotograficznej wykonanej w ramach zleceń PTH na potrzeby wydawnictwa. Zrezygnowano tylko z zamieszczania w albumie ewidentnych dubletów, przez które rozumiemy tu powtórzenia sfotografowanych obiektów w tym samym ujęciu w celu poprawy jakości zdjęcia.

W obecnym albumie „Cmentarze lubelskie” w zasadzie zachowano kolejność fotografii nadaną przez ich autora. Niezależnie od kolejności fotografowania cmentarzy, sekcji i nagrobków A. Czerepiński co najmniej dwukrotnie dokonywał uporządkowania i opisu zdjęć. Porządek fotografii zaplanowany w pierwotnym albumie został wyznaczony przez nadanie fotografiom kolejnych numerów. Numery te stały się podstawą kolejności publikowanych zdjęć także w niniejszym albumie, chociaż z uwagi na luki i likwidację dubletów nie pokrywają się z jednolitą numeracją przyjętą we wcześniej planowanej publikacji. W obecnej edycji kolejność zdjęć została zmieniona w części poświęconej cmentarzowi komunalnemu, w której fotografiom nadano porządek chronologiczno-rzeczowy. Z kolei w części dotyczącej cmentarza przy ul. Unickiej dokonano tylko tematycznego pogrupowania zdjęć.

W opisach fotografii wykonanych przez A. Czerepińskiego oprócz numerów zostały podane także sekcje, w których znajdowały się sfotografowane nagrobki. Niestety nie podano ich dla wszystkich nagrobków – w takich przypadkach autorzy obecnej publikacji dokonali ustaleń ich lokalizacji. Nie udało się zlokalizować jedynie nielicznych nagrobków. Ponadto część nagrobków oryginalnie była opisywana tylko numerem sekcji – w takiej sytuacji starano się uszczegółowić lokalizację (dziś obok numeru występują oznaczenia literowe). W końcu w odniesieniu do pewnej grupy zdjęć przeprowadzono weryfikację lokalizacji nagrobka z uwagi na pomyłki pojawiające się w opisie.

Prace autorów nad ustaleniem lokalizacji nagrobków wiązały się w wielu przypadkach z koniecznością ich identyfikacji. W ciągu minionych pięćdziesięciu lat cmentarze zasadniczo zmieniły swój wygląd. Niektórych nagrobków

sfotografowanych przez A. Czerepińskiego dziś już nie ma, próbowano jednak odnaleźć miejsca, w których się dawniej znajdowały. Identyfikacji nagrobków dokonywano również w sytuacjach, gdy nie było możliwe odczytanie inskrypcji nagrobnych i ustalenie nazwiska osoby zmarłej. Kierowano się wówczas wyglądem zewnętrznym nagrobka lub elementami otoczenia, w którym występował. Szczególnie trudna była identyfikacja kilkudziesięciu nagrobków zniszczonych i uszkodzonych z cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej, sfotografowanych przez A. Czerepińskiego w końcowym etapie jego pracy. W zdecydowanej większości identyfikacja nagrobków została zakończona pomyślnie, tylko w przypadku niewielkiej liczby zdjęć pozostały one nierozpoznane.

Dla potrzeb obecnej publikacji zostały dodane opisy pod fotografiami. Nie było ich w pierwotnym materiale.

Pomysł i inicjatywa wydania albumu „Cmentarze lubelskie” zrodziły się przed kilku laty, po rozpoczęciu prac nad uporządkowaniem zespołu archiwalnego akt lubelskiego oddziału PTH. W czasie prac nad książką autorzy korzystali z pomocy i rad wielu osób. Za okazane zrozumienie i życzliwość pragniemy tym wszystkim osobom szczerze podziękować.

Osobne podziękowania składamy Pani Dorocie Anasiewicz, która w czasie pracy w Archiwum Państwowym w Lublinie chętnie dzieliła się swoją wiedzą o aktach PTH, a w szczególności o spuściznie fotograficznej Anatoliusza Czerepińskiego.

Podziękowania kierujemy do osób zaangażowanych w wykonanie skanów z materiałów fotograficznych: Karola Szejgiera z Archiwum Państwowego w Lublinie i pracowników Narodowego Archiwum Cyfrowego w Warszawie, którzy zdigitalizowali część negatywów.

Identyfikacja wielu nagrobków nie byłaby możliwa bez przychylności Zarządu Cmentarza Rzymskokatolickiego przy ul. Lipowej i wyjątkowego zaangażowania Pani Anny Błaszczak, pracownicy kancelarii cmentarza. Autorzy dziękują też dr hab. Annie Dymmel za wydatną pomoc w identyfikacji osób zmarłych w XIX w.

Na koniec pragniemy podziękować Panu Profesorowi Janowi Gurbie, świadkowi życia i działalności Anatoliusza Czerepińskiego, za udzielone informacje i pomoc w nawiązaniu kontaktu z Panią Jadwigą Teodorowicz-Czerepińską.

Spotkanie z Panią Jadwigą Teodorowicz-Czerepińską było nieocenioną okazją do poznania osoby i osobowości jej męża oraz pamiątek i świadectw po nim zachowanych. Upewniło nas też ono o celowości i potrzebie wydania albumu „Cmentarze lubelskie”. Jego tematyka i przerwana historia w sposób nieodparty przywołują na myśl łacińską sentencję *non omnis moriar*.

FOTOGRAFIE

CMENTARZ
RZYMSKOKATOLICKI
PRZY ULICY LIPOWEJ

1
Grób Józefa i Michała Teleżyńskich
(sek. I)

2
Grób Julii Jórskiej
(sek. I)

3
Grób Joanny i Ignacego Domaszewskich
(sek. I)

4
Grób rodziny Belekowskich
(sek. I)

40 5
Grób rodziny Mazurkiewiczów
(sek. VIIb)

40 6
Grób Józefa Morehowicza
(sek. I)

40 7
Grób Marii Naszyńskiej
(sek. I)

40 8
Grób Wandy Łyskiewicz i Sabiny Bratkiewicz
(sek. I)

~ 9
Grób niezidentyfikowany
(sek. I)
~ 10
Grób Emilii Pomorskiej
(sek. I)

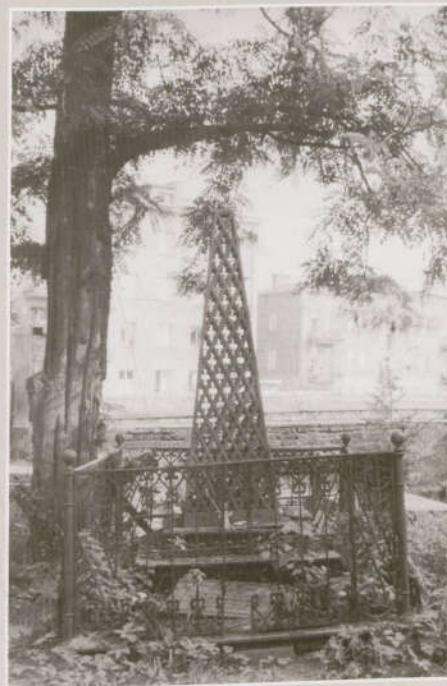
~ 11
Grób Karola Hendrychowskiego
(sek. I)
~ 12
Grób Franciszki Wag[...]
(sek. I)

~ 13
Grób Walerii i Eugenii Mazurkiewicz
(sek. I)

~ 14
Grób Ludwika Rembielińskiego
(sek. I)

~ 15
Grób niezidentyfikowany
(sek. I)

~ 16
Grób Elżbiety i Konstancji Gerlicz
(sek. I)

~ 17
Grób Ksawery Herniczek
(sek. I)

~ 18
Grób Stanisława Lingena
(sek. I)

~ 19
Grób Marii i Andrzeja Zarembów
(sek. I)

~ 20
Grób rodziny Russynów
(sek. II)

» 21
Grób Emilii Speth
(sek. II)

» 22
Grób Marii i Franciszka Modrzewskich
(sek. II)

» 23
Grób Adama Bielńskiego
(sek. II)

» 24
Grób rodziny Müllerów
(sek. II)

~ 25
Grób niezidentyfikowany
(sek. II)

~ 26
Grób niezidentyfikowany
(sek. II)

~ 27
Grób Mikołaja Baczyńskiego
(sek. II)

~ 28
Grób Tekli Szegłowej (z lewej strony) i grób Weroniki Romerowej (z prawej
strony). W głębi grób rodzin Huskowskich i Sachsów
(sek. II)

▲ 29
Grób Tekli Karoleszeglówny
(sek. II)
» 30
Grób Jana Bogłana Ratyńskiego
(sek. II)

▲ 31
Grób niezidentyfikowany
(sek. II)
» 32
Grób niezidentyfikowany
(sek. II)

» 33
Grób Wacława i Wincentego Krakowskich
(sek. II)
» 34
Grób Tekli i Witolda Jarnuszkiewiczów
(sek. II)

» 35
Grób rodziny Gluchowskich
(sek. II)
» 36
Grób Celiny Korsak
(sek. II)

• 327
Grób Marii Malczowskiej
(sek. II)

• 328
Grób Lucyny Jankowskiej
(sek. II)

• 329
Grób Detmerskiej (z prawej strony)
(sek. II)

~ 40
Grób Aleksandra Dolńskiego
(sek. II)

~ 41
Grób Władysława Lingnau
(sek. II)

~ 42
Grób Amelii i Stanisława Przewuskich
(sek. II)

~ 43
Grób Marianny Rodakowiczowej
(sek. IV)

~ 44
Grób niezidentyfikowany
(sek. IV)

~ 43
Grób Hipolita Grodzieckiego
(sek. IV)

~ 40
Grób Feliksa Grotowskiego
(sek. IV)

~ 42
Grób Teofilii i Jana Baranowskich
(sek. III)

~ 48
Grób Ksawerego Chelmieckiego
(sek. III)
~ 49
Grób Adama Gutmana
(sek. III)

~ 50
Grób Tekli Wiercieńskiej
(sek. III)

~ 51
Grób Piotra Szpakowskiego
(sek. III)

► 52
Grób Florei i Helenki
(sek. III)

► 53
Grób z inskrypcją:
„NAJLEPSZEJ KOBIECIE
NAJLEPSZEJ MATCE”
(sek. III)

► 54
Grób ks. Jana Dymowskiego i Antoniego Dymowskiego
(sek. III)

▲ 55
Grób rodziny Wadowskich
(sek. III)
► 56
Grób Marii Grzegorzewskiej
(sek. III)

▲ 57
Grób Zofii Skolimowskiej oraz Ksawery i Franciszka Jaszowskich
(sek. III)
► 58
Grób Jana Gromanna
(sek. IIIb)

→ 59
Grób Alojzy Jaszowskiej
(sek. III d)

← 60
Grób Antoniny i Fryderyka Krennów
(sek. III)

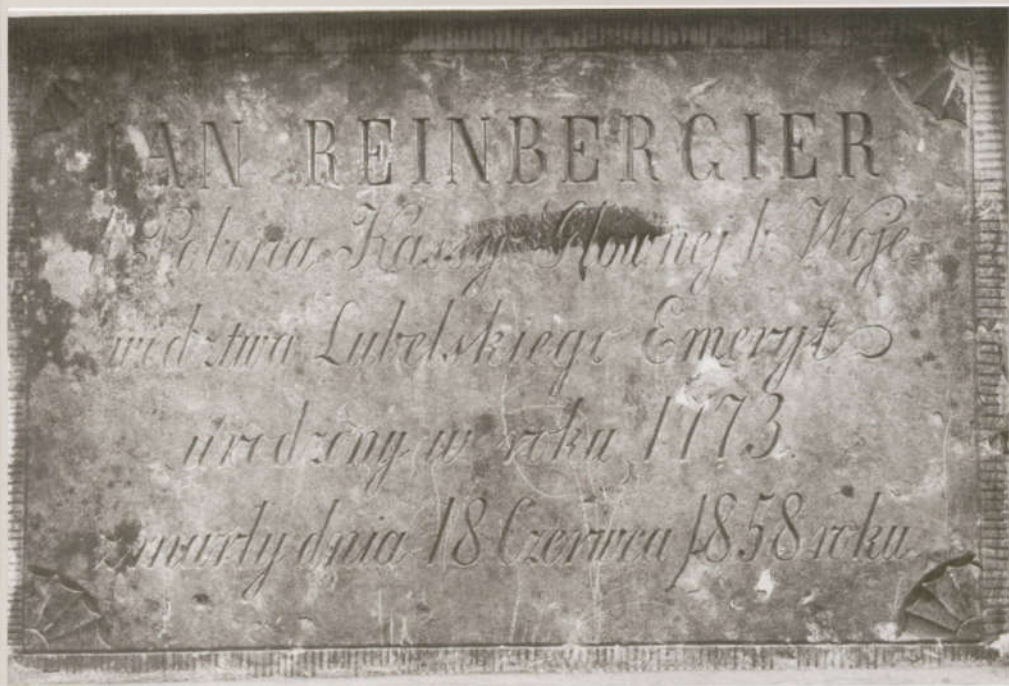

~ 61
Grób Jana Dziewickiego
(sek. III)
~ 62
Grób Jędrziewicza i Adama Kurtzów
(sek. III)

~ 63
Grób Aleksandry Sachs
(sek. III)
~ 64
Grób Zofii i Mieczysława Biernackich
(sek. III)

* 65
Grób Jana Reinbergiera
(sek. III)

* 66
Grób Michała Serwaczynskiego
(sek. III)

* 67
Grób Marjanny i Ignacego Jaworowskich
(sek. III)

~ 68
Grób Józefa Danielewiczowej
(sek. IIIe)

~ 69
Grób Haliny Szwarcenberg-Czerny
(sek. III)

~ 70
Grób ks. Ignacego Jankowskiego
(sek. IIIr)

~ 71
Grób Salomei Kalinowskiej
(sek. IIIe)

~ 72
Grób rodziny Makowskich
(sek. IIIc)

~ 73
Grób Hieronima Łopacińskiego
(sek. III)

~ 74
Grób Hieronima Łopacińskiego
(sek. III)

▲ 75
Grób Józefa Szalatkowskiego
(sek. III)
» 76
Grób niezidentyfikowany
(sek. III)

▲ 77
Grób Marii Cytowicz
(sek. III)
» 78
Grób rodziny Ciszewskich
(sek. III)

~ 79
Grób Ewy i Gaspra Drewnowskich
(sek. III)

~ 80
Grób Marianna Kossakowskiego
(sek. IIIc)

~ 81
Grób Walerii Ziemborskiej
(sek. IIIa)

~ 82
Grób Walenty i Ignacego Fryczów oraz Stachunia Batkowskiego
(sek. III)

➤ 83
Grób Gabrieli Zarebskiej (pomnik leżący)
oraz Zofii i Władzła Chrościelewskich (pomnik stojący)
(sek. IIIa)

➤ 84
Grób Wincentego i Paulo Pieńkowskiego
(sek. III)

➤ 85
Grób Kazimierzy Radziszewskiej
(sek. IIIg)

➤ 86
Grób Laurencji i Władzła Kozłowskich
(sek. III)

» 87
Grób Heleny Dziewulskiej
(sek. III)

» 88
Grób Józefa Dziewulskiego
(sek. III)

» 89
Grób Aleksandra Kamińskiego
(sek. IV)

» 90
Grób Leona Urmowskiego
(sek. IV)

~ 91
Grób niezidentyfikowany
(sek. IV)
~ 92
Grób Emilii Smolikowskiej
(sek. IV)

~ 93 i 94
Grób Julianny, Feliksa i Jany Dysiewiczów
(sek. IV)

~ 95
Grób Olgięrdki Zapolskiego-Downara
(sek. IV)
~ 96
Grób Zosi i Edzin Rudnickich
(sek. IV)

~ 97
Grób Walerego i Jana Ciepielewskich
(sek. IV)

* 98
Grób Anny i Marciego Bogusławskich
(sek. IV)
* 99
Grób rodziny Mincelów
(sek. IV)

* 100 + 101
Grób rodziny Mincelów
(sek. IV)

~ 102 + 103
 Grób rodziny Mincelów
 (sek. IV)

~ 104
 Grób rodziny Mincelów
 (sek. IV)

~ 105
Grób Janusi Pawczyńskiej
(sek. V)

~ 106 + 107
Grób rodziny Zarembów
(sek. V)

* 108
Grób Karola Czapczyńskiego
(sek. V)

* 109
Grób Jana Dziewanowskiego
(sek. V)

* 110
Grób Antoniny Jarnoszewskiej
(sek. V)

* 111
Grób Jana Nepomucena Męcińskiego
(sek. V)

~ 112
Grób Stanisława Beteikowskiego
(sek. V)

~ 113
Grób Anieli Bojanowskiej
(sek. V)

~ 114
Grób niezindykowany
(sek. V)

➤ 115
Grób Ignacego Morodyskiego oraz Władzia i Leosia Cuttów
(sek. V)
➤ 116
Grób Aleksandra Odyńca
(sek. V)

➤ 117
Grób Wernickiej
(sek. V)
➤ 118
Grób Wincentego Maxa
(sek. V)

~ 119 ~ 120
Grób Antoniego Karwowskiego
(sek. V)

ANTONI KARWOWSKI
PATRON TRYBUNAŁU
LUBELSKIEGO
ZMARŁ 5 STYCZNIA 1867 R.
PRZEŻYWSZY LAT 61
POKÓJ JEGO DUSZY.

~ 121
Grób Karola Millera
(sek. Vb)

~ 122
Grób Andrzeja Lipnickiego
(sek. V)
~ 123
Grób Natalii Saduńskiej
(sek. V)

~ 124
Grób Marii Hermanowicz i Hendryety Neubaur
(sek. V)
~ 125
Grób Józefa Świerczyńskiego
(sek. V)

➤ 126
Grób Emilii i Michała Malhomme
(sek. V)
➤ 127
Grób Magdaleny i Klemensa Otto
(sek. V)

➤ 128
Grób rodziny Tymieńskich
(sek. V)
➤ 129
Grób Antoniny Niezabitowskiej oraz dzieci z rodziny Kobylńskich
(sek. V)

~ 130
Grób Ignacego Sokolnickiego
(sek. V)

~ 131
Grób rodziny Żyszkiewiczów
(sek. V)

~ 132
Grób Stanisława Kwiatkowskiego
(sek. V)

~ 133
Grób Marii Mazurkiewicz
(sek. V)

➤ 134
Grób Władysława Piotrowskiego

≈ 135
Grób Konstantego Dunin-Borkowskiego
(sek. V)
136
Bratnia mogiła więźniów politycznych zamordowanych
przez Niemców na zamku lubelskim 4 II 1941 r.
(sek. V)

» 137
Mogiła pamięci więźniów pomordowanych na zamku lubelskim z inskrypcją:
„POLEGŁYM CHWAŁA, ŻYWYM WOLNOŚĆ, NARODOM POKÓJ”
(sek. V)

» 138
Grób Sebastiana Andrusiewicza
(sek. V)
» 139
Grób Antoniny Rzepeckiej
(sek. V)

~ 140
Grób Cypriana Złotowieckiego
(sek. V)

~ 141
Grób Feliksa i Ludwika Karola Dybowskiich
(sek. V)

~ 142
Grób Anny Leszczyńskiej
(sek. V)

~ 143
Grób Franciszka Farenzgo
(sek. V)

~ 144
Grób rodziny Bobrowskich
(sek. V)

~ 145
Grób Rozalii Ryszkowskiej i Julii Lastowieckiej
(sek. V)

~ 146
Grób Felicjana Fredry
(sek. Vb)

~ 147
Grób Waleriana Żukowskiego
(sek. V)

~ 148
Grób Stanisława Kostki-Bokiewicza
(sek. V)
~ 149
Grób Emanuela Grafa
(sek. IV)

~ 150
Grób Emilii i Magdaleny Bednarzowskich
(sek. IV)
~ 151
Grób Walentego Chadyńskiego
(sek. IV)

~ 152
Grób Macieja Rudnickiego
(sek. IV)
~ 153
Gróbowiec siostr kanoniczek
(sek. IV)

~ 154
Grób Marianny Kulig
(sek. IV)
~ 155
Grób Magdaleny May
(sek. IVc)

~ 156
Grób Szczepana Nowosielskiego
(sek. IV)
~ 157
Grób Marii Montlewicz
(sek. IV)

~ 158
Grób Marianny i Ludwika Skawińskich
(sek. IV)

~ 159
Grób Antoniego Bielńskiego
(sek. IVc)

~ 160
Grób Wilhelma Ziemieckiego
(sek. IV)

~ 161
Grób Tekli Wybranowskiej
(sek. IV)

~ 162
Grób Franciszka Witkowskiego
(sek. IV)

+ 163
Grób Leopolda Krzyżanowskiego
(sek. IV)

≈ 164
Grób Tomasza Dederki
(sek. IV)
≈ 165
Grób Marty Bedki
(sek. IV)

≈ 166
Grób Józefa Zaremby
(sek. IVb)

≈ 167
Grób Tadeusza Zarebny
(sek. IVb)

▲ 168
Grób rodziny Danielskich
(sek. IVe)
» 169
Grób niezidentyfikowany
(sek. IV)

▲ 170
Grób Dominika Bijeyki
(sek. IV)
» 171
Grób Marianny Malinowskiej
(sek. IV)

~ 172
Grób Bieńkowskiej oraz Bolesława i Michała Rydzewskich
(sek. IV)
~ 173
Grób niezidentyfikowany
(sek. IV)

~ 174
Grób Franciszki Kosińskiej
(sek. IV)

~ 175
Grób Małgorzaty z Arlińskich [...] (sek. IV)

~ 176
Grób Antoniego Wasilkowskiego
(sek. IV)

~ 177
Grób Bronisławy i Marii Lisowskich

~ 178
Grób Ignacego Waluchowicza
(sek. IV)

~ 179
Grób Elżbiety Grundlich
(sek. IV)

~ 180
Grób Elżbiety Zaszczyńskiej i Józefa Kasperka
(sek. IV)
~ 181
Grób Marianny Manickiej
(sek. IV)

~ 182
Grób Fabiana Dowgiałły
(sek. IV)
~ 183
Grób Katarzyny Szczukowej
(sek. IV)

≈ 184
Grób Izabeli Modrzewskiej
(sek. IV)

≈ 185
Grób Władysława Szaniawskiego
(sek. IVc)

≈ 186
Grób niezidentyfikowany. Na drugim planie grób Marii Wojewódzkiej (z prawej strony)
(sek. IV)
≈ 187
Grób rodzin Kozyskich, Pliszczynskich i Barwickich
(sek. IV)

~ 188
Grób Kazimierza Horodyskiego
(sek. IV)
~ 189
Grób rodziny Tymieńskich
(sek. IVa)

~ 190
Grób Stefana i Jana Katożyńskich
(sek. IV)
~ 191
Grób Nepomuceny Skoroszewskiej
(sek. IV)

~ 192
Grób Dawida Linkego
(sek. IV)

~ 193
Grób Nepomuceny Miculewicz
(sek. IV)

~ 194
Grób rodzin Walterów, Gąsiorowskich, Ciepiewskich, Śniadkowskich, Tay-
chów i Surzyckich
(sek. IV)

~ 195
Grób Michała Narolskiego
(sek. IV)

▲ 196
Grób Aleksandra Henszla
(sek. IVc)

▲ 197
Grób Jana Jelińskiego
(sek. IV)

▲ 198
Grób Tekli Wisniewskiej
(sek. IV)
► 199
Grób rodzin Storczyńskich i Kitajewskich
(sek. V)

~ 200
Grób Tadeusza Kościńkiewicza
(sek. V)
~ 201
Grób Janusza Świączego
(sek. IV)

~ 202
Grób Aleksandra Mazurkiewicza
(sek. IV)
~ 203
Grób Stanisława Międzyńskiego
(sek. VI)

▲ 204
Grób Jakuba Pruszyńskiego
(sek. VI)
▶ 205
Grób Anny Daniłowskiej
(sek. VI)

▲ 206
Grób Adama Śniadkowskiego
(sek. VI)

▲ 207
Grób rodzin Plewskich i Zahuskich
(sek. I)

* 208
Grób Doroty i Stanisława Ratomskich
(sek. I)

* 209 + 210 + 211
Grób z inskrypcją: „TU SPOCZYWAJĄ SZCZĄTKI ZMARŁYCH PRZENIE-
SIONE W DN. 27 V 1852 R. Z GROBOW B. KOSCIOLA PARAFIALNEGO
SW. MICHALA WYSTAWIONEGO PRZEZ LESZKA CZARNEGO KRÓLA POL-
SKIEGO W ROKU 1282”
(sek. VI)

~ 212
Grób Romuła Szczygiełskiego
(sek. VI)

~ 213
Grób Michała Kościńskiego
(sek. VI)

~ 214
Grób Tadeusza Rzezyckiego
(sek. VI)
~ 215
Grób Gabrieli i Stanisława Węglińskich
(sek. VI)

▲ 216
Grób z inskrypcją: „POGRZEBANE KOŚCI ZMARŁYCH W LATACH 1800-1810/1811”
(sek. VI)
» 217
Grób rodziny Mokskich
(sek. VI)

▲ 218
Grób Leopolda Arcta
(sek. VI)
» 219
Grób Kazimierzy Serafińskiej, Filomeny Deutscherowej i Stefanii Brydzińskiej
(sek. VI)

~ 220
Grób rodziny Suligowskich
(sek. I)
+ 221
Grób Aleksandra Romana Jaworowskiego
(sek. VI)

~ 222
Grób Franciszka Podhorodeńskiego
(sek. VI)
+ 223
Grób Michała i Stefana Kamińskich
(sek. VII)

~ 224
Grób Juliusza Galeckiego i Józefa Niklaszewskiej
(sek. VII)

~ 225
Grób rodziny Ostrołęckich
(sek. VII)

~ 226
Grób Petroneli i Waleriana Piotrowskich
(sek. VII)

~ 227
Grób Emilii Niezabitowskiej
(sek. VII)

• 228
Grób Walentego Dunina
(sek. VII)

• 229
Grób Stanisława Płiszczyńskiego i Władysława Zarzeckiego
(sek. VII)

• 230 + 231
Grób z inskrypcją: „TU SPOCZYWAJĄ SZCZĄTKI ZMARŁYCH PRZENIESIONE Z KOŚCIOŁA REFORMATÓW FUNDACYI MIKOŁAJA BIEGANOWSKIEGO KASZTELANA KAMIENIECKIEGO W R. 1674”
(sek. VII)

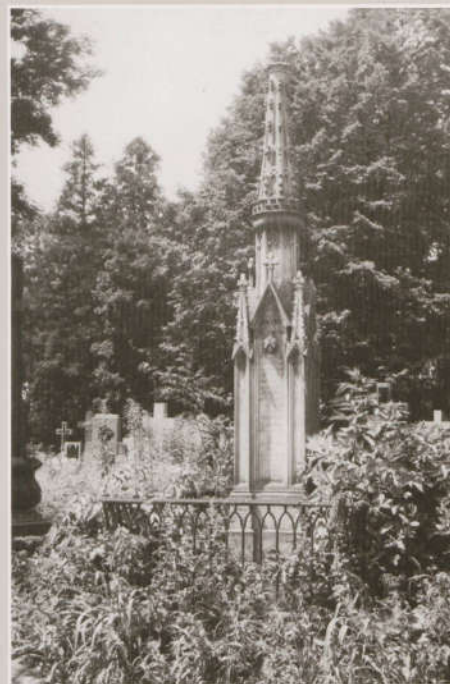

~ 232
Grób Heleny Jasińskiej i Elżbiety Bronkowskiej
(sek. VII)

~ 233
Grób Marianny Wysockiej
(sek. VII)

~ 234
Grób rodziny Żylińskich
(sek. VII)
» 235
Grób Matyldy i Jana Okoniewskich
(sek. VII)

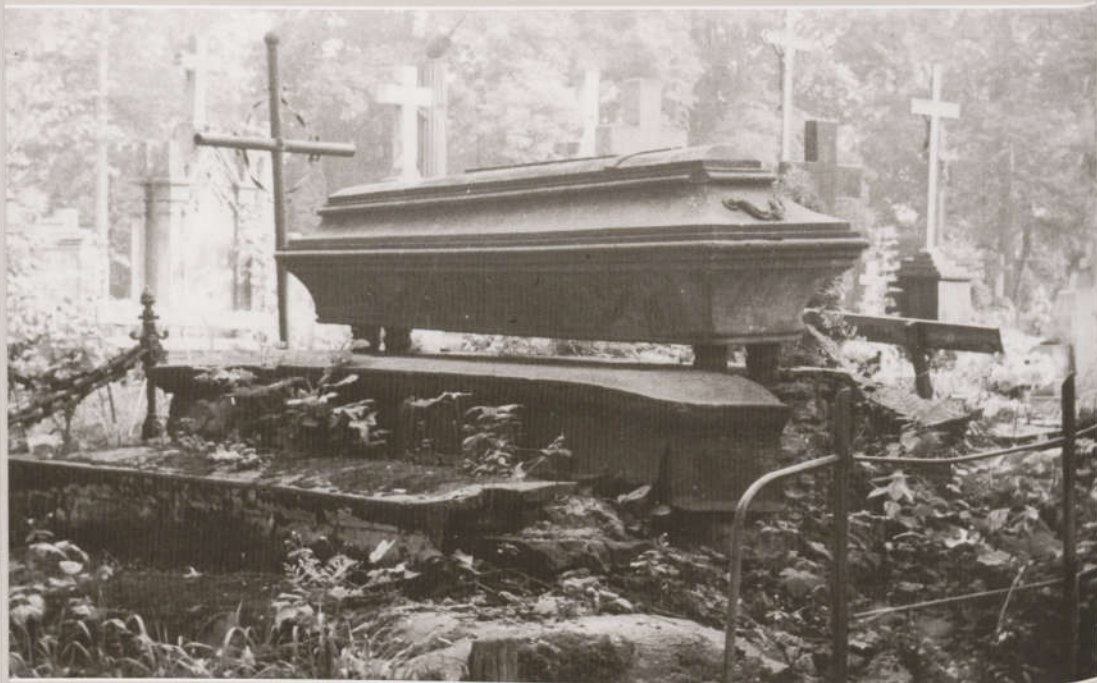

~ 236
Grób rodziny Czerwińskich
(sek. VII)
~ 237
Grób Kaspły i Ludwika Bonieckich
(sek. VII)

~ 238
Grób Jana Rogowskiego
(sek. VII)

~ 239
Grób Michaliny i Dionizego Chobzyńskich
(sek. VII)

~ 240
Grób rodziny Surzyckich
(sek. VII)

~ 241
Grób Antoniego Kaźmierskiego i Wincenty Millerowej
(sek. VII)

▲ 242
Grób Stanisława [Ponińskiego ?]
(sek. VII)

▲ 243
Grób rodziny Śródowskich
(sek. VIII)

▲ 244
Grób Kamili i Dominika Maślakiewiczów
(sek. VIII)

► 245
Grób Franciszka Kuczyńskiego (z lewej strony) oraz grób Weroniki i Józefa Dominickich (z prawej strony)
(sek. VIII)

~ 246
Grób rodziny Lempickich (z prawej strony)
i grób niezidentyfikowany (z lewej strony)
(sek. VIII)

~ 247
Grób rodziny Lempickich
(sek. VIII)

~ 248
Grób Aleksandra Januszowicza
(sek. VIII)

~ 249
Grób rodziny Ciechońskich
(sek. VIII)

▲ 250
Grób rodziny Kołaczkowskich (z lewej strony)
i grób niezidentyfikowany (z prawej strony)
(sek. VIII)
▶ 251
Grób rodziny Kołaczkowskich
(sek. VIII)

▲ 252
Grób Franciszka Grabowskiego
(sek. VIII)

▲ 253
Grób Karoliny i Piotra Maruszewskich
(sek. VIII)

» 254
Grób Rozalii i Józefa Chojnackich
(sek. VIII)

» 255
Grób Leokadii Krzyżanowskiej, Tomasza Łagiewnickiego i Klemensa Kuliszewskiego
(sek. VIII)

» 256
Mogiła uczestników powstania styczniowego
(sek. X)

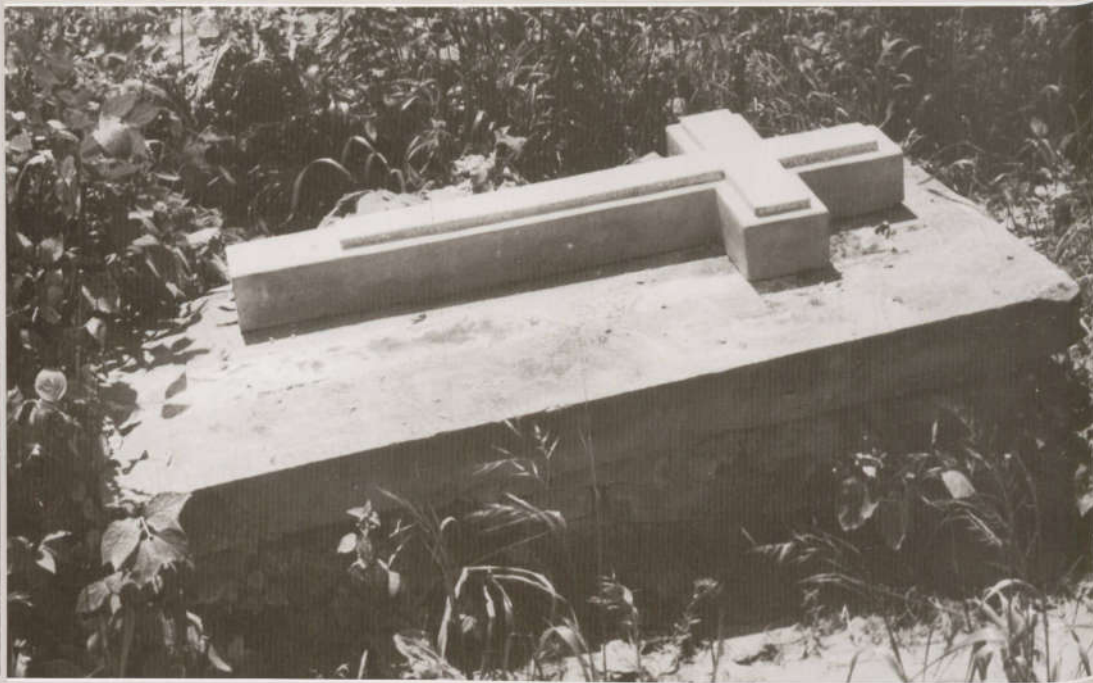
➤ 257
Tablica z nazwiskiem Henryka Wiercińskiego z mogiły uczestników powstania styczniowego
(sek. X)

➤ 258
Grób Adolfa Timmego i Jana Wasniewskiego
(sek. IX)

➤ 259
Grób Franciszki Smolińskiej i rodziny von Helmersenów
(sek. IX)
➤ 260
Grób Jana Michelisa
(sek. IX)

* 261
Grób niezidentyfikowany
(sek. IX)

* 262 + 263
Grób rodziny Bielinskih
(sek. IX)

▲ 264
Grób Marii i Wojciecha Malczanowskich
(sek. IX)

▲ 265
Grób Eugenii Goetz
(sek. IX)

▲ 266
Grób rodzin Okulicz-Kozarynow i Pobożanin-Obrąpalskich
(sek. X)

▲ 267
Grób Mikołaja i Julianna Dymowskich
(sek. IX)

* 268
Grób Ignacego Chrzanowskiego
(sek. IX)

* 269
Grób Cypriana Czerwińskiego
(sek. IX)

~ 270
Grób ks. Kazimierza Wnorowskiego
(sek. IX)
~ 271
Grób Karoliny i Franciszka Grabińskich
(sek. IX)

~ 272
Grób Teodora Wisniewskiego
(sek. X)
~ 273
Grób Marii Lechnickiej i Władysława Sielskiego
(sek. IX)

▲ 274
Grób Anny Niewiarowskiej
(sek. XI)

▲ 275
Grób Stefani i Franciszka Hetnerów
(sek. XI)

▲ 276
Grób rodziny Streibów
(sek. XI)

▲ 277
Grób rodziny Juścińskich
(sek. XI)

➤ 2278
Grób ks. Ryszarda Machnikowskiego
(sek. XI)
➤ 2279
Grób Emiliana Bohra
(sek. XI)

➤ 2280
Grób Wiktorii Piątkowskiej
(sek. XI)

➤ 2281
Grób Heleny Krasnopolskiej
(sek. XI)

» 282
Grób Zygmunta Głogowskiego
(sek. XI)

» 283
Grób Teofila Tatarowicza i Antoniego Ziemickiego
(sek. XI)

» 284
Grób Antoniny i Hieronima Gontarskich
(sek. XI)

» 285
Grób Franciszka Kuszelewskiego (z prawej strony) i grób Piotra Makowskiego
(z lewej strony)
(sek. XI)

» 2266
Grób Franciszka Kuszelewskiego
(sek. XI)
» 2267
Grób Piotra Makowskiego
(sek. XI)

» 2268
Grób Janiny Bronińskiej i Stanisława Strzeleckiego
(sek. XI)
» 2269
Grób rodziny Płiszczyńskich
(sek. VIIb)

~ 290
Grób Heleny i Kazimierza Jaczewskich
(sek. I)

~ 291
Grób rodziny Głowackich
(sek. I)

~ 292
Grób Franciszki i Konstantego Sandeckich
(sek. XI)

~ 293
Grób Tomasza i Stanisława Mędrkiewiczów
(sek. I)

→ 2194
Grób Marii i Wojciecha Jakubowskich
(sek. I)
→ 2195
Grób Ireny Roszkowskiej
(sek. XI)

→ 2196
Grób rodziny de Michelisów
(sek. XI)
→ 2197
Grób Franciszka Moroza oraz Heleny i Wilhelma Pawłowskich
(sek. I)

→ 298
Grób Tekli i Seweryna Rutkowskich
(sek. XI)
→ 299
Grób rodzin Sobolewskich i Grafczyńskich
(sek. XI)

→ 300
Grób Aleksandra Podgórskiego
(sek. XI)

→ 301
Grób rodziny Kopezyńskich
(sek. XIII)

• 302
Grób Marianna Jarzyńskiego i Bronisława Michałewskiego
(sek. XIII)

• 303
Grób Jana Golebiowskiego
(sek. XIIIb)

• 304
Grób Zofii i Lucjana Migurskich
(sek. XIIIb)

~ 305
Grób Heleny i Władysława Plewińskich
(sek. XIIa)

~ 306
Grób Antoniny Sienickiej
(sek. XIIa)

~ 307
Grób Józefy i Floriana Piotrowskich
(sek. XIII)
~ 308
Grób Antoniego Sidorowicza
(sek. XIII)

~ 309
Grób rodziny Cichońskich i Julianny Rajngruber
(sek. XIII)

~ 310 + 311
Grób Józefy i Seweryna Liniewskich
(sek. XIII)

~ 312
Grób Emilii i Piotra Żebrowskich
(sek. XIII)

~ 313
Grób rodziny Majewskich
(sek. XIIIb)

~ 314
Grób Julii Czerwińskiej
(sek. XIIIb)

~ 315
Grób rodziny Ratajewiczów
(sek. XIIIb)

~ 316
Grób Feliksa Cękalskiego
(sek. XIIa)

~ 317
Grób Anieli i Tytusa Piotrowskich
(sek. XIII)

~ 318
Grób rodzin Siwińskich i Zarybskich
(sek. XIII)
+ 319
Grób Hektora Jentysa
(sek. XIV)

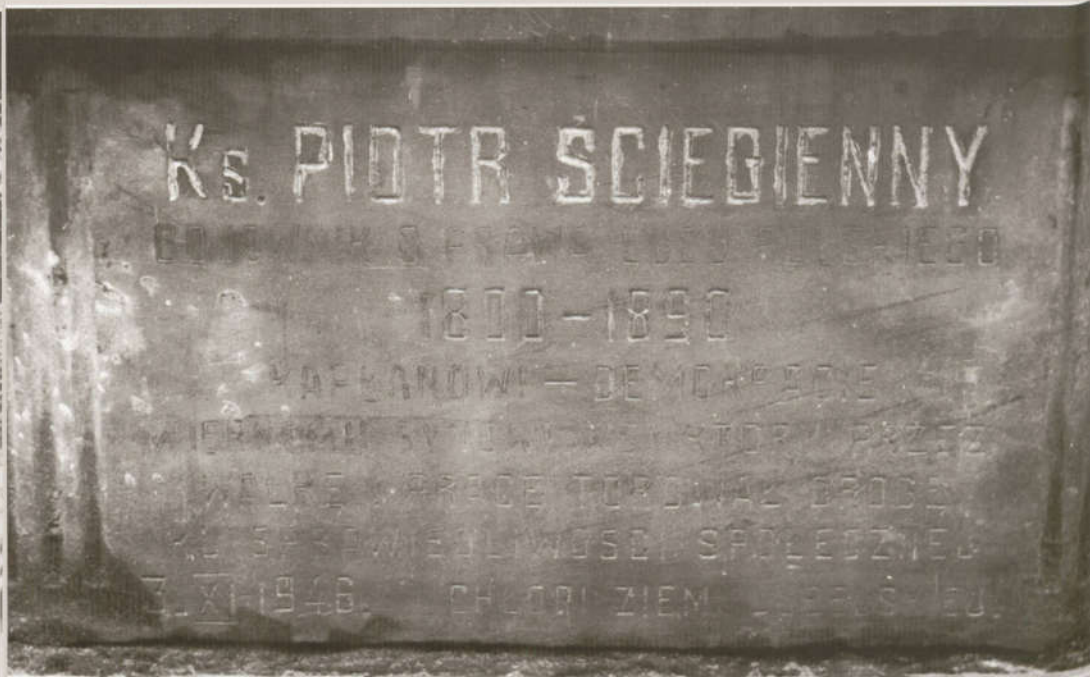

» 320
Grób Grzegorza Jabłońskiego
(sek. XIV)
» 321
Tablica z grobu Grzegorza Jabłońskiego
(sek. XIV)

» 322
Grób Aleksandra Gostkowskiego
(sek. XIV)
» 323
Grób ks. Piotra Ściegiennego
(sek. XIV)

~ 324
Tablica z grobu ks. Piotra Ściegiennego
(sek. XIV)

~ 325
Grób rodzin Przybylskich i Sierpietów
(sek. XIV)

~ 326
Grób rodziny Boczkowskich
(sek. XIV)

▲ 327
Grób Antoniego Rutkowskiego
(sek. XIV)

▲ 328
Grób Zofii Zaleskiej
(sek. XIV)

▲ 329 + 330
Grób Henryka Korczaka-Swaryczewskiego
(sek. XV)

~ 331
Grób Ignacji i Feliksa Wasutyńskich
(sek. XIV)
~ 332
Grób Stanisława Mierzyńskiego
(sek. XVc)

~ 333
Grób Pelegii Gieniewskiej
(sek. XV)
~ 334
Grób Stanisławy Sobolewskiej
(sek. XVI)

4 335
Grób Badłoczka
(sek. XVI)

4 336
Grób Alojzy Jakubowskiej, Stanisława Piszczynskiego oraz Antoniny i Onufrego Lewickich
(sek. XVIII)

~ 337
Grób Czesława Szczepańskiego
(sek. XVIII)

~ 338
Grób Anny Zawadzkiej i Józefa Lewickiego
(sek. XVIII)

~ 339
Grób rodziny Łaskiewiczów
(sek. XVIIIa)

~ 340
Grób Felicjana i Adama Janiszewskich
(sek. XVIIIa)
~ 341
Grób Stanisława Wrzodaka
(sek. XVIIIa)

~ 342
Grób rodziny Zaleskich
(sek. XVe)

~ 343
Grób Edwarda Wrockiego
(sek. XVIIIa)

→ 344
Grób Klemensa Junoszy Szaniawskiego
(sek. XVIIIb)
→ 345
Popiersie z grobu Klemensa Junoszy Szaniawskiego
(sek. XVIIIb)

→ 346
Grób Jana Junczyza
(sek. XVIII)
→ 347
Grób Leokadii i Andrzeja Gwoździowskich
(sek. XVIII)

~ 348
Grób ks. Szczepana Bylickiego i ks. Tytusa Kotowskiego
(sek. XVII)

~ 349
Grób rodziny Gosiewskich
(sek. XVIII)

~ 350
Grób Kasprowy
(sek. XVIII)

~ 351
Grób niezidentyfikowany
(sek. XVIII)

~ 352
Grób Leona Nittnera
(sek. XVIII)
~ 353 ~ 354
Grób rodziny Waleszyńskich
(sek. XVIII)

~ 355
Grób Władysława Terpilowskiego i Romualda Sokółowskiego
(sek. XVIII)

~ 356
Grób Teresy i Ignacego Starzeńskich oraz Stanisława Brzeskiego
(sek. XVIII)

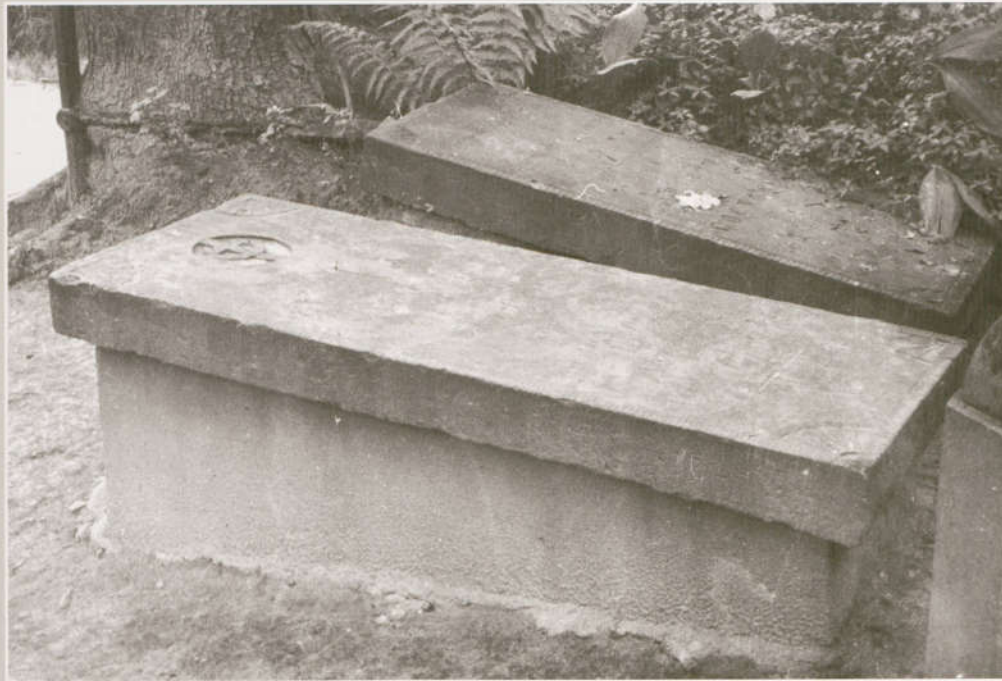

~ 357
Grób niezidentyfikowany z inskrypcją:
„BRAT PROSI O WESTCHNIENIE DO BOGA”
(sek. XVIII)

▲ 358
Grób Amelii i Juliana Ziemięskich
(sek. XVIII)

▼ 359
Grób Walerii i Karola Zagóńskich
(sek. XVIII)

▲ 360
Grób niezidentyfikowany
(sek. XVIIIa)

← 361
Grób Henryka Gałęckiego oraz Marii i Władysława Wilezyńskich
(sek. XVIII)
→ 362
Grób Aleksandra Tolwińskiego oraz Witolda i Stasia Czernickich
(sek. XVIII)

→ 363 → 364
Grób rodzin Zylinski i Ligowski
(sek. XVIII)

~ 3055
Grób rodziny Wolskich
(sek. XVIIIc)

~ 3066
Grób Feliksa Bieczyńskiego i Izabeli Grzymały
(sek. XVIIIb)
~ 3067
Grób Józefa Sztejna
(sek. XVIII)

Ś. P.
JÓZEF SZTEJN
DOKTOR
MEDYCYNY I CHIRURGII
Z DŁUGOLETNIJ UCHWYŁY I POZYTYCZNEJ DLA OGÓŁU PRACY
OSZCZĘDZONE DOSTATKI PRZEZNACZYŁ
NA STYPENDIJA UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO
DLA LUBLINIAN POSWIECAJĄCYCH SIĘ MEDYCYNIE
WSPARŁ RÓWNIEŻ ŚWIĄTYNIE PAŃSKIE
I ZAKŁADY DOBROCZYNNY
UMARŁ W LUBLINIE
15 LUTEGO 1830 R.
W WIEKU LAT 80
ŚMIERTELNE SZCZĄTKI NA TUTEJSZYM CMENTARZU
KRYJE ZAGINIONA MOGIŁA
A CZCIGODNE JMIĘ JEGO UWIECZAJĄC HOŁDEM WZDZIECZNOŚCI
PRZEKAŻUJEMY PAMIĘCI POTOMNYCH
1881 R.

~ 368
Grób rodziny Tymieńskich
(sek. XVIIIb)

~ 369
Grób Izabeli Tymieńskiej
(sek. XXb)

~ 370
Grób Józefa Galczyńskiego
(sek. XXb)

← 371
Grób Jadwigi Radziwiłłówny

→ 372
Alejka obok sekcji IVa i grób rodziny Kurcewiczów (po prawej stronie)

→ 373
Widok na alejkę

→ 374
Grób Marii Frieman

→ 375 → 376
Grób Maurycyego Paciorkiewicza

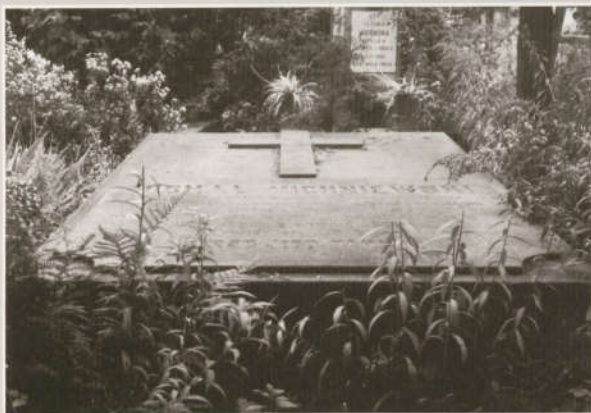

← 377 →
Grób Jana Zdziemickiego

← 378 → 379
Grób Stefana Wilkoszewskiego

▲ 350
Grób rodziny Pawłowskich
(sek. XXVii)
✦ 351
Grób Michała Michniewskiego

▲ 382
Grób rodziny Czarnieckich
(sek. XXIXb)
✦ 383
Grób Leona Migalskiego

~ 384
Grób Leona Migalskiego
~ 385
Grób ks. Ludwika Zalewskiego

~ 386
Grób Konstantego Kietlicz-Rajskiego
~ 387
Grób niezidentyfikowany

→ 388
Grób niezidentyfikowany

→ 389 → 390
Grób Antoniny i Marii Papiewskich

~ 391
Grób niezidentyfikowany

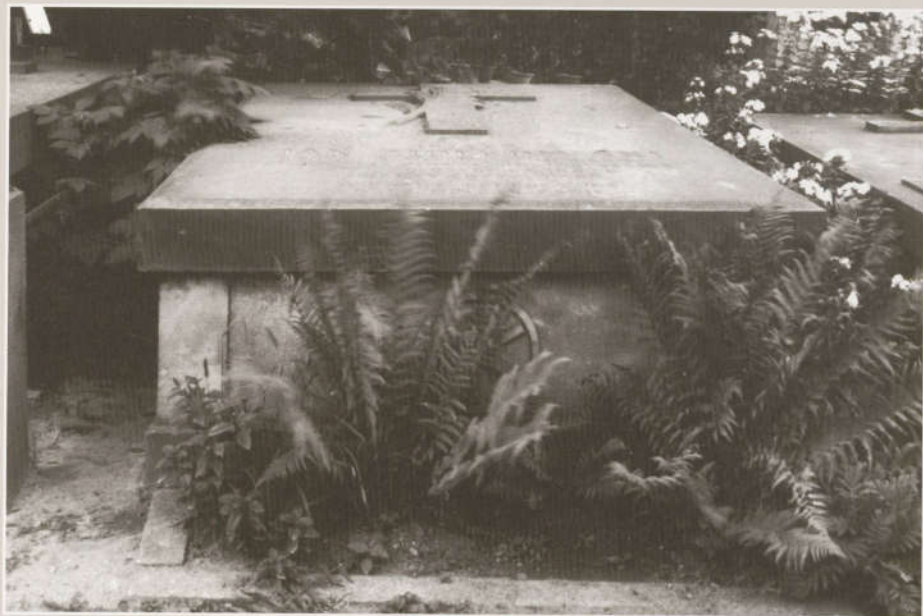

~ 392
Grób Joanny i Wacława Nawrotów
(sek. XXXIV)

~ 393
Grób ks. Henryka Insadowskiego
(sek. XXXI)
~ 394
Grób rodziny Kunickich
(sek. XXXIII)

» 395
Grób ks. Jana Ziółkowskiego
(sek. XVI-7)

» 396
Grób Edwarda Gawdzika

← 397
Grób rodziny Jaworowskich
(sek. XXXI)
← 398
Grób Elijusza Jabłonowskiego

← 399
Grób Elijusza Jabłonowskiego
→ 400
Prawdopodobnie grób Anieli Sadowskiej
(sek. XXVI)

4 405
Grób Alicji Teresy Pietrzykowskiej

4 406
Grób Eweliny i Stefana Jastrzębiec-Wodzinski
4 407
Grób niezidentyfikowany

~ 408
Grób niezidentyfikowany
~ 409
Grób Teresy i Teodora Millerów
(sek. XXVI)

~ 410
Grób Stanisława Szczepanowskiego

« 411
Grób rodziny Ganczarskich
(sek. XXXI)

» 412
Grób niezidentyfikowany

« 413
Grób Agnieszki Krykiej i Władysława Laszkiewicza

« 414
Grób rodziny Sitkowskich
« 415
Grób Józefa Piechoty
(sek. XXVI)

✦ 416
Grób Władysława Smigilewskiego
(sek. XXXIII)

△ 417
Grób Marii Schoepke, Leszka Litwińskiego oraz Leokadii i Wincentego Kozłowski
(sek. XXXI)

~ 422
Grób niezidentyfikowany

~ 423
Grób Zofii i Wiktora Micheliśów oraz Klaudii i Marii Jost
(sek. XXI)
~ 424
Grób Jakuba Mądrakiewicza

425
Grób Marii i Zygmunta Tobwińskich

426
Grób Gustawa Dolńskiego

427
Grób małżonków Gintowtów
(sek. XIXa)

▲ 428
Groby sióstr urszulanek. W głębi po prawej stronie grób ks. Jana Władzińskiego
(sek. XXIXb)

▲ 429
Grób ks. Jana Władzińskiego
(sek. XXIXb)
» 430
Grób Edmunda Radomskiego

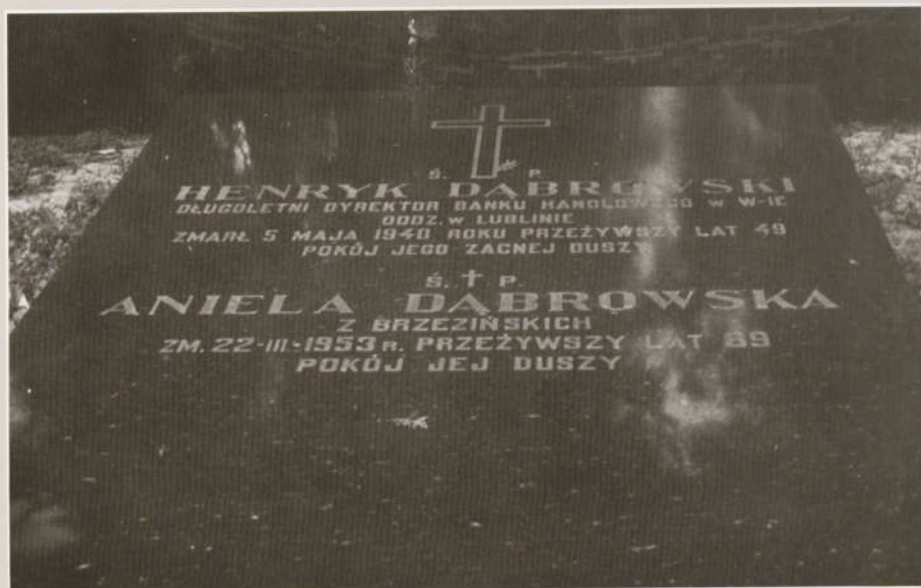

431
Grób Stanisława Mendera

432
Grób niezidentyfikowany
433
Grób Wiktora Strzembosza
(sek. XXXa)

434
Grób Anieli i Henryka Dąbrowskich

435
Grób rodziny Leskiewiczów
(sek. XXXI)

▲ 436
Grób niezidentyfikowany

▲ 437 » 438
Grób Franciszka Koźmińskiego

~ 439

Grób niezidentyfikowany

~ 440

Prace restauratorskie na cmentarzu. Na pierwszym planie groby niezidentyfikowane

~ 441

Grób Teofila Tatarowicza i Antoniego Ziemińskiego (z prawej strony) oraz grób Anieli Łuszczewskiej i Marii [Rychuckiej ?] (z lewej strony)

(sek. XI)

~ 442

Grób niezidentyfikowany

* 443
Grób niezidentyfikowany. W głębi grób Konstantego Denisowa
(sek. XIV)

* 444
Grób Julii i Juliana Wiszniewskich
(sek. Vn)

* 445
Grób osoby nieznannej zm. w 1876 r.
(sek. IIIc)

~ 446
Grób niezidentyfikowany
(sek. IIIc)

~ 447
Groby (od lewej strony): Tadeusza Zaręby, Marianny Manickiej i Józefa Kasparek
(sek. IVb)

~ 448
Groby: Marianny Manickiej (z lewej
strony), Tadeusza Zaręby (w środku)
i Józefa Zaręby (z prawej strony)
(sek. IVb)

~ 440
Groby niezidentyfikowane
(sek. IVb)

~ 450
Groby: Tomasa Dederki (z lewej strony), Emilii Smolikowskiej (w środku)
i Jana Jelińskiego (z prawej strony)
(sek. IVb)

~ 451
Pozostałości płyty nagrobnej
(sek. IVb)

← 432
Grób niezidentyfikowany
(sek. IVb)

→ 433
Grób niezidentyfikowany
(sek. IVb)

4 454
Grób niezidentyfikowany
(sek. IVb)

4 455
Grób niezidentyfikowany
(sek. IVb)

4 456
Groby: Katarzyny Szczukowej (z lewej strony) oraz Emilii i Fabiana Dowgiałłów (z prawej strony)
(sek. IVb)

≈ 457
Groby: Marcjanny i Ignacego Jaworowskich
(z lewej strony), Józefy Danielewiczowej
(w środku), Michała Serwaczyńskiego (z prawej
strony) i Halny Szwarenberg Czerny
(w głębi)
(sek. IIIe)
» 458
Grób Barbary Ejdziałowiczowej
(sek. Va)

≈ 459
Grób niezidentyfikowany
« 460
Grób ks. Franciszka Szycorzyńskiego

4 461
Grób rodziny Szydocińskich

4 462
Grób niezidentyfikowany
4 463
Prace restauratorskie na cmentarzu
(sek. III)

~ 464
Aleja pomiędzy sekcjami III i IV
+ 465
Prace restauratorskie na cmentarzu

~ 466
Grób niezidentyfikowany
(sek. IIIc)
+ 467
Grób niezidentyfikowany

~ 408
Grób niezidentyfikowany
+ 409
Zniszczona płyta z grobu Ludwika Goldsteina
(sek. XI)

~ 470
Groby: Emilii Niezabitowskiej i Anny Hempel
(z lewej strony), Aleksandry Dobrowskiej
(w środku) oraz Petroneli i Waleriana Pio-
trowskich (z prawej strony)
(sek. VII)
+ 471
Grób Jana Jolkowskiego
(sek. IX)

~ 472
Płyta nagrobna z grobu Antoniego Domańskiego

~ 473
Grób Jadwigi Suchodolskiej
~ 474
Grób Władysława Wajsa

4 475
Grób Mikołaja Grundlicha
(sek. IVb)

4 476
Grób niezidentyfikowany (na pierwszym planie) i grób Małgorzaty Orlowskiej
(na drugim planie)

~ 477
Grób niezidentyfikowany
~ 478
Grób niezidentyfikowany

~ 479
Wykop ziemny. Grób Teresy Walter, Rozalii i Stefana Gąsiorowskich, Joanny i Józefa Tychów, Zofii Surzyckiej, Wandy, Marii, Adama i Jana Ciepielewskich oraz grób Marii Śniadkowskiej (na drugim planie).
Grób Nepomuceny Miculewicz (z lewej strony)
(sek. IVc)

CMENTARZ
KOMUNALNY
PRZY ULICY LIPOWEJ

← 480 → 481

Groby żołnierzy austriackich poległych w 1915 r.

← 482

Groby wojskowe na cmentarzu komunalnym

→ 483

Groby wojskowe poległych w 1920 r.

481
Grób Piotra Osńskiego
482
Groby wojskowe poległych w 1920 r.

486
Grób Tadeusza Majewskiego

487
Pomnik ku pamięci legionistów I, II i III Brygady wystawiony przez Związek Legionistów Polskich w Lublinie

▲ 488
Groby legionistów 1. i 2. III Brygady
► 489
Groby wojskowe poległych w 1920 r.

▲ 490
Groby na cmentarzu komunalnym
► 491
Grób Stanisława Sali (z prawej strony)

~ 402
Grób Konstantego Jurkowskiego
» 403
Tabliczka z grobu Konstantego Jurkowskiego

~ 404
Grób Józefa Klimowicza
» 405
Tabliczka z grobu Józefa Klimowicza

~ 496
Grób Jana Królikowskiego i Mieczysława Sikory

~ 497
Grób Mikolaja Wasilewicza
+ 498
Tabliczka z grobu Mikolaja Wasilewicza

~ 400
Grób Michała Pawłowskiego
~ 500
Tabliczka z grobu Michała Pawłowskiego

~ 500
Grób Tadeusza i Władysława Burdzyńskich

« 502 » 503 » 504
Grób Józefa Czechowicza

▲ 505 + 506
Groby obrońców Lublina w 1939 r. i poległych
w latach 1944-1945

▲ 507 + 508
Groby obrońców Lublina w 1939 r. i poległych w latach 1944-1945

▲ 509 + 510
Groby obrońców Lublina w 1939 r. i poległych w latach
1944-1945

▲ 511
Groby obrońców Lublina w 1939 r. i poległych w latach 1944-1945

« 512
Grób Doriana Szajowicza

« 513
Groby żołnierzy Armii Czerwonej

▲ 514 ▶ 513
Groby żołnierzy Armii Czerwonej

▲ 516 ▶ 517
Groby żołnierzy Armii Czerwonej

← 518 → 519
Groby żołnierzy Armii Czerwonej

← 520 → 521
Groby żołnierzy Armii Czerwonej

→ 522
Dwa groby żołnierzy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego
→ 523
Grób Władysława Sereja

→ 524
Grób Wacława Radzikowskiego

~ 325

Grób Wacława Rudzikowskiego (pierwszy z prawej)

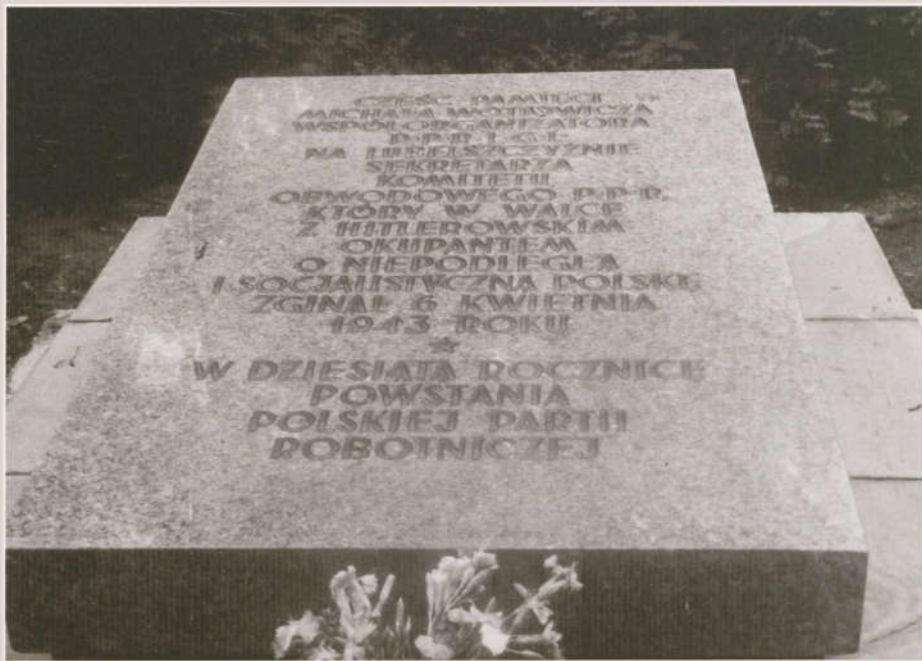
~ 326

Grób Aleksandra Widomskiego

+ 327

Grób Tomasza Falona

→ 338
Grób Michała Wójtowicza

→ 339
Groby: Aleksandra Widomskiego (z lewej strony), Michała Wójtowicza (w środku) i Tomasza Fałona (z prawej strony)

CMENTARZ
PRAWOSŁAWNY
PRZY ULICY LIPOWEJ

▲ 530

Groby żołnierzy armii Ukraińskiej Republiki Ludowej

▲ 531

Cerkiew cmentarna pw. Niewiast Niosących Wonneści do Grobu Chrystusa

▲ 532

Kaplica grobowa wzniesiona na szczycie kopca kryjącego w swoich wnętrzach pochówki oficerów i żołnierzy 69. Riaziańskiego Pułku Piechoty i 18. Brygady Artylerii

► 533

Kaplica grobowa wzniesiona na szczycie kopca kryjącego w swoich wnętrzach pochówki oficerów i żołnierzy 69. Riaziańskiego Pułku Piechoty i 18. Brygady Artylerii. Przed nią groby oficerów: Iwana Fiodorowicza Tichomirowa (pierwszy z lewej), Michaiła Michajłowicza Wiesielowskiego (drugi z lewej), Stefana Wiktorowicza Fidorowskiego (trzeci z lewej) i Siemiona Afanasiewicza Szkurinskiego (czwarty z lewej)

← 534
Grób Iwana Fiodorowicza Tichomirowa

→ 535
Grób Michaila Michajłowicza Wiesielowskiego
→ 536
Grób Stefana Wiktorowicza Fidorowskiego

→ 537
Grób Aleksandra Iwanowicza Akinowa
→ 538
Grób Fiodora Ignaciewicza Kornieluka

→ 539 → 540
Groby niezidentyfikowane

← 541 → 542
Grób Jana Riabinina

← 543
Grób Grigorija Krinkowa
→ 544
Grób Nikolaja Biełki

* 545
Grób Marii Nikolajewnej Aleksienko i Jekateriny Iwnownej Aleksienko

* 546
Grób niezidentyfikowany. Mogiła w kształcie stosu kamieni z krzyżem żelaznym na szczycie

* 547
Grób rodziny Orłowów
* 548
Grób Fiodora Jakowlewicza Gromyki

▲ 349
Grób Michaiła Andriejewicza Buckowskiego
► 350
Płaskorzeźba z wizerunkiem Michaiła Andriejewicza Buckowskiego z jego nagrobka

▲ 351
Grób Platona Lubimowicza Korostowcewa
► 352
Grób Borysa Bolesławowicza Rodziewicza

▲ 553
Grób Wierzy Władimirowny Zamiatniny i Jeleny Wiktorowny Zamiatniny

▲ 554
Grób Jelizawieży Aleksiejewny Kuzniecovej

▲ 555 ▶ 556
Grób Mikoły Kononowicza Luteżo-Lutenki

→ 357
Grób Prokofija Konstantinowicza Rubinskiego

→ 358
Grób Zenona Nicieckiego

→ 359
Grób Aleksieja Pawłowicza Lewickiego i Pawła Klimientjewicza Lewickiego
→ 360
Grób niezidentyfikowany

~ 561
Grób Michaiła Stiepanowicza Niekrasowa
+ 562
Grób Glybowskiego

~ 563
Grób Piotra Michajłowicza Kunilikowa
+ 564
Grób Marii Josifowny Ner i Władimira Iwanowicza Nera

~ 565 + 566
Grób Jewgrafa Jewgrafowicza Stiepanowa

+ 567
Grób Grigorija Antonowicza Karpowa

← 568
Grób z inskrypcją:
„USPOKÓJ PANIE DUSZU NIEWOLNIKA TWEGO”

← 569
Grób Siemiena Afanasiewicza Szkurinskiego
→ 570
Grób Maksima Maksimowicza Jakowczuka

№ 571 + 572
Grób Pimiena Andriejewicza Nadtoceja

№ 373
Grób Michaiła Nikolajewicza Siewastianowa
№ 374
Grób Dymitra Michajłowicza Kanatowa

▲ 375
Grób ks. Ioanna Ioannowicza Michaleckiego
► 376
Grób Pawła Piotrowicza Kisielewa

▲ 377
Grób Iwana Aleksandrowicza Surkowa
► 378
Grób Wład Dubowskiej

▲ 379
Grób Michała Akimowicza Iwanowskiego.

▲ 380
Grób Koly Niemowa

▲ 381
Grób Apollona Fiodorowicza Konisskiego

▲ 382
Grób Michała Lwowicza Janockiego

→ 383
Грób Jewfichija Maksimowicza Ochrimienki

→ 384
Грób Soli Michajlowny Bris

→ 385
Грób Natalii Antonowny Gurjewej
→ 386
Грób Klaudii Iwanowny Czamańskiej

→ 387
Grób Jeleny Akimowny Onoprijenko
→ 388
Grób Jelizawiey Damianowny Mstislawskiej
i Pawła Konstantinowicza Mstislawskiego

→ 389
Grób Marii Aleksandrowny Prorwicz i Aleksandra Władimirowicza Prorwicza

→ 390
Grób Wiktora Karłowicza-Kiustera

CMENTARZ
EWANGELICKI
PRZY ULICY LIPOWEJ

▲ 591
Grób rodziny Piotrowskich

▲ 592
Grób niezidentyfikowany

▲ 593
Grób Mikołaja Juliusza de Fehre
► 594
Grób rodziny Hinczów

▲ 595
Grób niezidentyfikowany
► 596
Grób rodziny Wagnerów

▲ 597
Grób rodziny Krausse
► 598
Grób niezidentyfikowany

▲ 399
Grób rodziny Hessów
► 600
Grób rodzin Zeleńców i Ostrowskich

▲ 601
Grób Karola Karłowicza von Medem
► 602
Grób Julii Krehs

▲ 603
Grób Karola i Henryka Kijoków
➤ 604
Grób Emilii [...]

➤ 605
Grób Teresy Belczykiewicz

▲ 606 + 607
Grób Edwarda de Toll

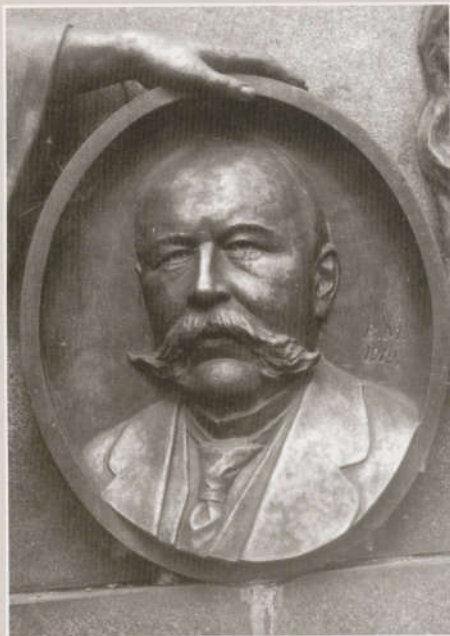

▲ 608 + 609
Grób Bronisławy i Juliusza Vetterów

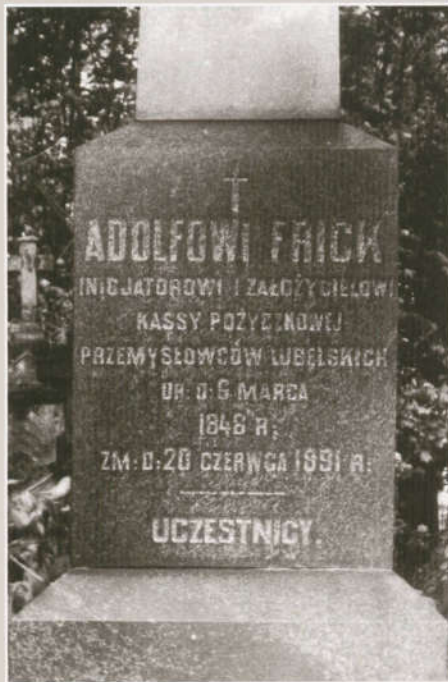

~ 610
Grób Bronisławy i Juliusza Vetterów
+ 611
Płaskorzeźba z wizerunkiem Juliusza Vettera

~ 612
Wizerunek szkoły przy ul. Bernardyńskiej z nagrobka Bronisławy i Juliusza Vetterów
+ 613
Wizerunek szpitala przy ul. Staszica z nagrobka Bronisławy i Juliusza Vetterów

▲ 614
 Grób Adolfa Fricka

▲ 615
 Grób Joanny Ilustrowskiej

▲ 616
 Grób Edwarda Plagego
 ▶ 617
 Grób rodzin Voigtów i Scholtziów

▲ 618
Grób Aleksandra Stopczyka
» 619
Grób Samuela Tascha

▲ 620
Grób dzieci z rodziny Vassalich
» 621
Grób Antoniny i Roberta Moritzów

~ 622
Grób rodziny Vetterów

~ 623
Grób rodzin Chrościelewskich i Jasowskich

~ 624
Grób Karoliny i Ferdynanda Hafnerów

~ 625
Grób Wiktorii Koźmianowskiej

~ 626
Grób Beaty Gromann

~ 627
Grób Marii Gejner

~ 628
Grób Karola Engelhardtla
~ 629
Prawdopodobnie grób Kazimierza Mauryego Kijoka

▲ 630
Grób Michaela Missola
» 631
Grób Fryderyka Augusta Szniirstajna

▲ 632
Grób rodziny Semadeni

▲ 633
Grób Gottfrieda Bipleresa

▲ 634
Grób Reginy i Zygmunta Stryjeńskich
► 635
Grób Karola Schlegla

▲ 636
Grób Julii Skibniewskiej i Andrzeja Semadeniego (na pierwszym planie) oraz
grób rodziny Semadenich (z lewej strony)
► 637
Grób ks. Karola Józefa Jonschera

▲ 638
Grób niezidentyfikowany

▲ 639
Grób Alberta Karrera

▲ 640
Grób Edmunda Karłowicza-Medera
► 641
Grób Nikołaja Guszawowicza Zelgejma

▲ 642 ▶ 643
Grób Kornelii Dąbrowskiej

▲ 644
Grób niezidentyfikowany

▲ 645
Grób ks. Aleksandra Schoeneicha

4 646
Grób rodziny von Helmersenów

4 647
Widok ogólny cmentarza

▲ 648
Grób Margarety Zuckniok

▲ 649
Grób Jana Adolfa Götzego
» 650
Grób Anny i Henryka Uhle

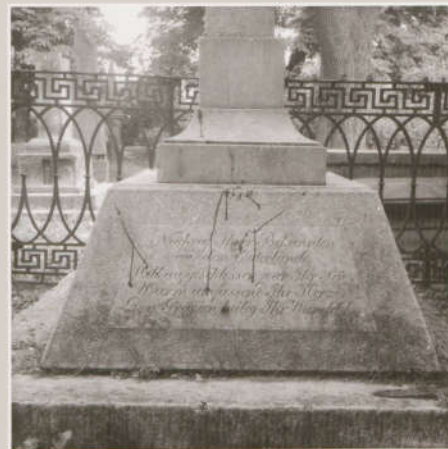

CMENTARZ
PRZYKOŚCIELNY
PRZY ULICY EWANGELICKIEJ

→ 651 • 652
Grób C.H. Klose

→ 653 • 654
Grób C.H. Klose

~ 635 + 636
Grób Aleksandra Karłowicza-Oppermana

~ 637
Grób Aleksandra Karłowicza-Oppermana
+ 638
Widok na cmentarz od ul. Ewangelickiej

• 658 • 660
Widok ogólny cmentarza

• 661
Grób Mathiasa Wagnera (syna) i Mathiasa Wagnera (ojca) (na pierwszym planie)

▲ 662
Grób niezidentyfikowany

▲ 663
Grób Karola Jerzego Fritscha
▶ 664
Grób Christiana T. Frentzla

▲ 665 + 666
Widok ogólny cmentarza

▲ 667 + 668
Grób Zuzanny i Daniela Hendzelów

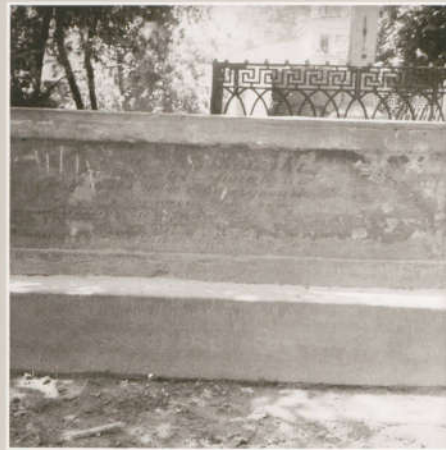

• 669 • 670
Grób dzieci z rodziny Weberów

• 671 • 672
Grób Jana Piskowskiego

▲ 673 » 674
Grób Doroty Wilhelminy Saniewskiej

▲ 675 » 676
Grób Konstancji Finke

~ 677 ~ 678
Grób Krzysztofa Korna de Legert

~ 679
Grób niezidentyfikowany
~ 680
Grób Kaspra Henryka Goerlitz

▲ 681
Grób Elżbiety i Ludwika Goltz w ścianie kościoła

▲ 682
Grób Karoliny i Jana Ledererów w ścianie kościoła

▲ 683 ▶ 684
Grób Julianny Korn

▲ 685 ▶ 686
Grób Johana Michaela Hocnego

▲ 687
Grób niezidentyfikowany

▲ 688
Grób Katarzyny Frentzel w ścianie kościoła

← 080

Grob Marianny Knop

→ 090

Grob Elżbiety Gleiningowej

→ 091

Grob Karola Jerzego, Magdaleny Krystyny i Józefa Krzysztofa Fritschów
w ścianie kościoła

CMENTARZ
NA KALINOWSZCZYŹNIE

▲ 692

Widok na bramę główną

▲ 693

Tablica pamiątkowa na branie głównej od wewnętrznej strony cmentarza

▲ 694

Widok na bramę główną

• 695
Grób Františki Čížkovéj

• 696
Grób Františki Čížkovéj

▲ 6897
Grób Władysława i Edwarda Kotyrów
► 6898
Grób rodziny Kuklińskich

▲ 6899
Grób ks. Stanisława Lipskiego
► 7000
Grób rodziny Turkietich

▲ 701
Grób rodziny Grafów

▲ 702 + 703
Grób rodziny Grafów

~ 704
Grób niezidentyfikowany

~ 705
Grób Łucji i Mikołaja Kotłowskich

~ 706
Grób rodziny Liberowiczów
~ 707
Grób ks. Edwarda Nowosielskiego

→ 708
Grób Andrzeja Wołńskiego

← 709
Grób Konstantego Paprockiego
→ 710
Grób Heleny i Michała Michelisów

711
Grób ks. Andrzeja Karnickiego

712
Grób ks. Ignacego Meeha

713
Grób rodziny Sydorów

4 714
Grób ks. Ignacego Misirskiego

~ 715
Grób Anrelego Grodzickiego
~ 716
Grób rodziny Górskich

CMENTARZ
PRZY ULICY UNICKIEJ

~ 717

Tablica z napisem: „Cmentarz rzymsko-katolicki pod wezwaniem Zbawiciela założony w 1932 roku” umieszczona na branie głównej cmentarza

→ 718

Widok na bramę główną od wewnętrznej strony cmentarza

▲ 721
Grób ks. Eugeniusza Szuckiego i Eugeniusza Szuckiego
➤ 722
Grób Zofii Mazowiej i Róży Bleszyńskiej

▲ 723 + 724
Grób Zofii Mazowiej i Róży Bleszyńskiej

« 725
Grób Marii Waleiszewskiej i Marii Świtalskiej

« 726
Grób Marii Waleiszewskiej i Marii Świtalskiej
« 727
Groby poległych w latach 1939-1944

~ 728 ~ 729
Groby poległych w latach 1939-1944

~ 730 ~
Groby poległych w latach 1939-1944
~ 731 ~
Widok na kaplicę

▲ 732

Widok na kaplicę od drogi wiodącej do bramy głównej

▲ 733

Widok na kaplicę

★ 734

Widok na kaplicę z głównej alei

▲ 735 ► 736
Grób rodziny Świętków

▲ 737
Groby poległych 9 IX 1939 r.

~ 738 + 739
Groby poległych we wrześniu 1939 r.

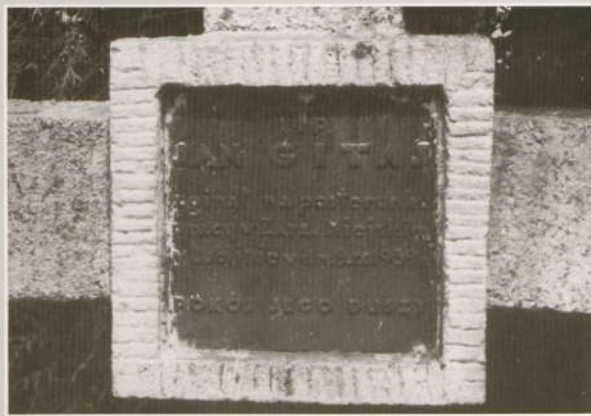
~ 740 + 741
Groby poległych we wrześniu 1939 r.

▲ 742
Grób Anny Galkówny
✦ 743
Grób Romualda Dolaka

▲ 744
Grób Elżbiety Radomskiej
✦ 745
Grób Jany Gitasy

~ 746
Grób Julii Bron
~ 747
Grób o. Ireneusza od Matki Bożej karmelity bosego

~ 748
Grób Marii Czyszek

~ 749
Miejsce wiecznego spoczynku siostr szarytek

* 750
Grób ks. Aleksandra Krasowskiego
+ 751
Grób Jerzego Wolińskiego

~ 732
Miejsce wiecznego spoczynku siostr pasterek

~ 733
Grób Jana Królikowskiego
~ 734
Grób Marii Rozwadowskiej

DAWNY CMENTARZ UNICKI
NA ROGU
ULIC UNICKIEJ I WALECZNYCH

~ 755
Grób niezidentyfikowany
~ 756
Zniszczony nagrobek Fiodora Frołowicza Artiuszowa

~ 757 + 758
Zniszczone nagrobki

▲ 739
Zniszczony nagrobek

► 760
Zniszczone nagrobki. W głębi budynek Jeszywy Chuch-
mej

▲ 761 + 762
Groby niezidentyfikowane

▲ 763
Grób niezidentyfikowany

▲ 764
Widok na dawny cmentarz unicki

► 765
Widok na dawny cmentarz unicki. Z prawej strony
budynki mieszkalne przy ul. Czwartek

4 766
Zniszczony nagrobek

4 767
Zniszczony nagrobek
4 768
Widok ogólny na dawny cmentarz unicki

NOTY BIOGRAFICZNE

Noty biograficzne odnoszą się do osób zmarłych wymienionych w podpisach pod fotografiami lub upamiętnionych na nagrobkach. Wobec braku bliższych danych, w notach niejednokrotnie wykorzystano zarówno informacje zamieszczone na nagrobkach, jak i historyczną formę ich przekazu.

⇒ wskazuje na numer fotografii w albumie

[...] Emilia (1813-1835) ⇒ 604

[...] Florcia (1 rok) ⇒ 52

[...] Helenka (zm. 1837) ⇒ 52

[...] Małgorzata z Arlińskich (zm. 1847) ⇒ 175

A

Akimow Aleksander Iwanowicz (lat 44, zm. 1912), skarbnik 69. Riazkańskiego Pułku Piechoty, asesor kolegiálny ⇒ 537

Aleksienko Jekaterina Iwanowna (lat 65, zm. 1890) ⇒ 545

Aleksienko Maria Nikolajewna (1863-1884) ⇒ 545

Andrusiewicz Sebastian (lat 33, zm. 1820), patron Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇒ 138

Arct Leopold (lat 70, zm. 1896) ⇒ 218

Artuszw Fiodor Frołowicz (lat 74, zm. 1905) ⇒ 756

B

Baczyński Mikołaj ⇒ 27

Badyoczek (lat 68, zm. 1940) ⇒ 335

Baranowska Teofila z Kudelskich (lat 31, zm. 1879) ⇒ 47

Baranowski Jan Nepomucen (1794-1856), adwokat przy Sądzie Apelacyjnym w Lublinie, współwłaściciel kamienicy w Lublinie ⇒ 47

Barwicki Władysław (1865-1933), artysta malarz, rzeźbiarz ⇒ 187

Batkowski Stachunio (osiem dni) ⇒ 82

Bedka Marta z [...]rautysłtów ⇒ 165

Bednarzowska Emilia z Pajewskich (zm. 1831) > 150
 Bednarzowska Magdalena z Pajewskich (zm. 1855) > 150
 Belcikowska Tekla z Goszczańskich > 4
 Belcikowski Stanisław (zm. 1856) > 112
 Belczykiewicz Teresa z Ledererów (1813-1845) > 605
 Bieczyński (Łódzia-Bieczyński) Feliks Tomasz (1799-1885), inżynier guberni lubelskiej i Lublina, projektant ogrodów miejskich i rozwiązań komunikacyjnych Lublina > 366
 Bielińska Maria z Piotrowskich (lat 51, zm. 1890), właścicielka dóbr Turka > 263
 Bieliński Adam (1766-1855), żołnierz, ziemianin, właściciel majątku Turka, uczestnik insurekcji kościuszkowskiej, służył w Legionach Polskich we Włoszech > 23
 Bieliński Adam (lat 65, zm. 1928), właściciel majątku Turka > 263
 Bieliński Aleksander (1902-1920), wnuk Aleksandra Bielińskiego, rotmistrz 7. Pułku Ułanów Wojska Polskiego > 262
 Bieliński Aleksander Ksawery Leopold (1818-1877), ziemianin, właściciel majątku Turka, działacz niepodległościowy, zesłaniec na Sybir, prezes Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Lublinie > 262
 Bieliński Antoni (lat [...]5, zm. 1841), rejent powiatu tarnogrodzkiego > 159
 Bieliński Wacław (lat 3, zm. 1898) > 263
 Biętko Nikołaj Iwanowicz (lat 21, zm. 1908), listonosz Lubelskiego Biura Poczto-Telegraficznego > 544
 Biętkowska > 172
 Biernacka Zofia Anna z Wejsflogów (1870-1950), żona Mieczysława Biernackiego > 64
 Biernacki Mieczysław Józef Franciszek (1862-1948), lekarz, działacz społeczny, oświatowy, samorządowy i polityczny, dyrektor miejskiego szpitala > 64
 Bijeyko Dominik (1787-1842), oficer b. wojsk polskich, archiwista Rządu Gubernialnego Lubelskiego > 170
 Bipleres Gotfried (zm. 1797) > 633

Bleszyńska Róża Jadwiga, ps. Róża (1895-1950), nauczycielka, instruktorka Związku Harcerstwa Polskiego, haremistrzyni > 722-724
 Bobrowski Antoni (lat 17, zm. 1885) > 144
 Boczkowska Józefa z Szymańskich > 326
 Boczkowska Marjanna Eugenia z Cymanów (lat 77, zm. 1927) > 326
 Boczkowski Jan Ryszard (lat 45, zm. 1893) > 326
 Boczkowski Kazimierz > 326
 Boczkowski Walery Józef > 326
 Bogusławska Anna z Kownackich (lat 88, zm. 1898) > 98
 Bogusławski Marceł (lat 87, zm. 1873), sędzia Trybunału Cywilnego w Lublinie > 98
 Bojanowska Aniela z Białobrzeskich (lat 28, zm. 1857), żona sekretarza Gimnazjum Lubelskiego > 113
 Boniecka Kasylda z Nieprzeckich (zm. 1875) > 237
 Boniecki Ludwik (zm. 1876) > 237
 Borowski Klemens (lat 57, zm. 1933), zięć Wilhelma Hessa, przemysłowiec i założyciel Fabryki Wag w Lublinie > 599
 Bóbr Emilian (1839-1899), adwokat > 279
 Bratkiewicz Sabina (zm. 1832) > 8
 Briś Sofia Michajłowna (lat 25, zm. 1908) > 584
 Bromirska Janina (lat 6, zm. 1886) > 288
 Bron Julia > 746
 Bronakowska Elżbieta z Jasieńskich > 232
 Brydzińska Stefania z domu Levittoux (1860-1957) > 219
 Brzeski Stanisław (lat 85, zm. 1860), pułkownik b. wojsk polskich > 356
 Buckowskiej Michail Andriejewicz (1812-1876), generał lejtnant, gubernator lubelski > 549, 550
 Burdzyński Tadeusz (lat 56, zm. 1925), doktor medycyny, profesor Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie > 501
 Burdzyński Władysław (lat 17, zm. 1920) > 501
 Bylicki Szczepan (1851-1884), ksiądz > 348

C

Cejner Maria z Krojzów (lat 38, zm. 1918) > 627
 Cękalski Feliks (zm. 1905 [?]), członek Sądu Okręgowego > 316
 Chadzyński Walenty (zm. 1856), sędzia graniczny powiatu wilejskiego > 151
 Chelmiński Ksawery (zm. 1848), rejent > 48
 Chmielarczyk Maksymilian (1891-1953), aktor, reżyser, artysta dramatyczny, dyrektor Teatru im. J. Osterwy w Lublinie > 419
 Chobzyńska Michalina (1868-1886) > 239
 Chobzyński Dionizy (1827-1860) > 239
 Chojnacka Rozalia z Morawskich (lat 74, zm. 1864) > 254
 Chojnacki Józef (lat 74, zm. 1843) > 254
 Cholewińska Jadwiga z Wnorowskich (zm. 1950), żona Witolda Stanisława Cholewińskiego. Po jego śmierci prowadziła działalność księgarską > 420, 421
 Cholewińska-Wierzbicka Halina (lat 25, zm. 1923), doktor medycyny > 420, 421
 Cholewiński Witold Stanisław (1869-1941), księgarz, antykwariusz, prezes Stowarzyszenia Kupców Polskich w Lublinie > 420, 421
 Chrościelewska Antonina z Belczykiewiczów (lat 39, zm. 1876) > 623
 Chrościelewska Zofia (zm. 1848) > 83
 Chrościelewski Edward (1820-1872), prezes Trybunału Cywilnego w Lublinie > 623
 Chrościelewski Władzio > 83
 Chrzanowski Ignacy (lat 47, zm. 1885), doktor medycyny i chirurgii, lekarz Szpitala Wojskowego i Gimnazjum Lubelskiego > 268
 Ciechocka Klementyna (lat 24, zm. 1907) > 309
 Ciechocka Stanisława (1893-1917) > 309
 Ciechocki Piotr (lat 61, zm. 1904), obywatel miasta Lublina > 309
 Ciechońska Józefa z [Z]...[jemb]...[jek] > 249

Ciechońska Maria (zm. 18[...]) > 249
 Ciechoński Henryk (zm. 1862) > 249
 Ciemnińska Pelagia (lat 18, zm. 1906), chorząnka katedry lubelskiej > 333
 Ciepielewska Maria (zm. 1837) > 194, 479
 Ciepielewska Wanda z Sikorskich (lat 87 [?], zm. 1867) > 194
 Ciepielewski Adam (lat 18 [?], zm. 188[...]) > 194, 479
 Ciepielewski Jan (lat 29, zm. 1878), doktor medycyny i chirurgii > 97
 Ciepielewski Jan (lat 102, zm. 1883) > 194, 479
 Ciepielewski Walery (lat 56, zm. 1877), magister farmacji > 97
 Cieszkowska Emilia z Dowgiałłów (lat 24, zm. 1842) > 456
 Ciświcka Anulka (rok i 4 miesiące, zm. 189[...]) > 78
 Ciświcka Elżbieta z Reinholdów (zm. 1852) > 78
 Ciświcka Maria z Kamińskich (1857-1884) > 78
 Ciświcki Leon (zm. 1874), rejent kancelarii ziemiańskiej guberni lubelskiej > 78
 Ciżkova Františka (1824-1900) > 695, 696
 Cutt Leoś (zm. 1890) > 115
 Cutt Władzio (lat 2, zm. 1887) > 115
 Cytowicz Maria (zm. 1852) > 77
 Czamańska Klaudia Iwanowna (lat 46, zm. 1882) > 586
 Czapuczynski Karol (zm. 1855), patron Trybunału Cywilnego w Lublinie > 108
 Czarniecka Gabriela (1879-1962) > 382
 Czarniecki Jan (lat 59, zm. 1925), przemysłowiec i obywatel ziemski > 382
 Czechowicz Józef (1903-1939), poeta, redaktor, wydawca, dziennikarz. Zginął w czasie nalotu niemieckiego na Lublin 9 IX 1939 r. > 502-504
 Czernicki Staś (lat 4, zm. 1885) > 362
 Czernicki Witold (lat 5, zm. 1883) > 362
 Czerwińska Antonina z Różańskich (zm. 1863) > 236
 Czerwińska Julia > 314

Czerwiński Antoni (zm. 1893), oficer b. wojsk polskich ⇨ 236

Czerwiński Cyprian (zm. 1886) ⇨ 269

Czerwiński Józef (1801-1874) ⇨ 236

Czerwiński Kazimierz (1830-1869), lekarz szpitala więziennego ⇨ 236

Czyżek Maria Róża (lat 49, zm. 1963), siostra miłosierdzia ⇨ 748

D

Danielewiczowa Józefa z Lipińskich (1788-1842) ⇨ 68, 457

Danielska Maria (lat 70, zm. 1958) ⇨ 168

Danielski Jan (lat 66, zm. 1958), profesor Akademii Medycznej w Lublinie ⇨ 168

Daniłowska Anna z Majerów (zm. 1855) ⇨ 205

Dąbrowska Aniela z Brzezińskich (lat 89, zm. 1953) ⇨ 434
Dąbrowska Kornelia z Friemanów (lat 70, zm. 1906) ⇨ 642, 643

Dąbrowski Henryk (lat 49, zm. 1940), dyrektor Banku Handlowego w Warszawie, Oddział w Lublinie ⇨ 434

Dederko Tomasz (1746-1816), sędzia Sądu Kryminalnego Województw Lubelskiego i Podlaskiego ⇨ 164, 450

Denisow Konstanty (lat 36, zm. 1962) ⇨ 443

Detmerska (1 rok) ⇨ 39

Deutscherowa Filomena z Serafinów (lat 81, zm. 1822) ⇨ 219

Dix Robert (zm. 1915), żołnierz austriacki ⇨ 480

Doborzyńska Stanisława z Mazurkiewiczów (lat 30, zm. 1873) ⇨ 5

Dobrowolska Aleksandra (lat 26, zm. 1863) ⇨ 470

Dobrucka Maria z Huskowskich (lat 60, zm. 1941) ⇨ 28

Dolak Romuald (zm. 1939), magister, pracownik Zarządu Miejskiego w Lublinie ⇨ 743

Doliński Aleksander (zm. 1885) ⇨ 40

Doliński Gustaw (1847-1906), lekarz, higienista, społecznik, dziennikarz, literat. W 1873 r. rozpoczął w Lublinie wolną praktykę lekarską, pracował jako położnik ⇨ 426

Domańska Weronika z Radzińskich (lat 39, zm. 1858) ⇨ 245

Domański Antoni (zm. 1847) ⇨ 472

Domański (Laryssa-Domański) Józef (lat 88, zm. 1896), oficer b. wojsk polskich ⇨ 245

Domaszowska Joanna z Rutkowskich (zm. 1887) ⇨ 3

Domaszowski Ignacy (zm. 1867) ⇨ 3

Dowgiałło Fabian (lat 56, zm. 1846), major b. wojsk polskich ⇨ 182, 456

Drewnowska Ewa (zm. 1855) ⇨ 79

Drewnowski Gasper (zm. 1853), obywatel miasta Lublina ⇨ 79

Dubowska Wala (ur. i zm. 1899) ⇨ 578

Dunin Walenty (zm. 1863), pułkownik b. wojsk polskich ⇨ 228

Dunin-Borkowski Konstanty (lat 69, zm. 1895) ⇨ 135

Dybowski Feliks (lat 78, zm. 1849), kapitan b. wojsk polskich Księstwa Warszawskiego, kawaler Orderu Krzyża Wojskowego ⇨ 141

Dybowski Ludwik Karol (lat 62, zm. 1929) ⇨ 141

Dymowski Antoni (lat 70, zm. 1894), pułkownik 6. Kłasyckiego Pułku Huzarów, kawaler orderów ⇨ 54

Dymowski Jan (zm. 1889), ksiądz prałat, dziekan kapituły lubelskiej ⇨ 54

Dymowski Julian (zm. 1886), kupiec ⇨ 267

Dymowski Mikołaj (zm. 1884), pułkownik ⇨ 267

Dysiewicz Feliks (zm. 1839) ⇨ 93, 94

Dysiewicz Jan (lat 32, zm. 1828), doktor medycyny, lekarz obwodu lubelskiego ⇨ 93, 94

Dysiewiczowa Julianna ze Smolikowskich (lat 3[...], zm. 1840), żona Feliksa Dysiewicza ⇨ 93, 94

Dziewanowski Jan (lat 45, zm. 1868), kapelan ⇨ 109

Dziewicki Jan (1772-1841), sędzia Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇨ 61

Dziewulska Helena z Czempieńskich (lat 66, zm. 1951) ⇨ 87
Dziewulski Józef (lat 38, zm. 1885), przełożony szkoły prywatnej ⇨ 88

E

Ejdziatowiczowa Barbara z Filipowiczów (lat 78, zm. 1847) ⇨ 458

Engelhardt Karol (lat 76, zm. 1914) ⇨ 628

Eustachiewicz Maria (lat 51, zm. 1935) ⇨ 339

F

Falon Tomasz (zm. 1932), działacz Komunistycznej Partii Polski ⇨ 527, 529

Farnezy Franciszek (lat 52, zm. 1849), radca Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Lublinie, dziedzic Konopnicy ⇨ 143

Fehre Mikołaj Juliusz de (zm. 1861), porucznik wojsk cesarsko-rosyjskich ⇨ 593

Fidrowski Stefan Wiktorowicz (lat 37, zm. 1902), kapitan 69. Riaziańskiego Pułku Piechoty ⇨ 533, 536

Filipiakowa Maria z Jaworowskich (1907-1933), artystka malarka ⇨ 397

Finke Konstancja z Gleyningów (1757-1825) ⇨ 675, 676

Fredro Felician (lat 56, zm. 1848), pułkownik b. wojsk polskich ⇨ 146

Frentzel Christian T. (1747-1807), kupiec ⇨ 664

Frentzel Katarzyna z Gleininingów (1751-1821), żona kupca Christiana T. Frentzla ⇨ 688

Frick Adolf (1848-1891), założyciel Kasy Pożyczkowej Przemysłowców Lubelskich ⇨ 614

Frieman Maria Gabriela (1851-1872) ⇨ 374

Fritsch Józefat Krzysztof (1777-1811) ⇨ 691

Fritsch Karol Jerzy (1726-1808) ⇨ 663, 691

Fritsch Magdalena Krystyna z Gleininingów (1746-1815) ⇨ 691

Frycz Ignacy Adolf (lat 61, zm. 1906) ⇨ 82

Frycz Walentyna z Fizełów (1850-1918) ⇨ 82

G

Galczyński (Sokola-Galczyński) Józef (lat 61, zm. 1909), założyciel apteki w Żółkiewce ⇨ 370

Galecki Henryk (lat 31, zm. 1905) ⇨ 361

Galecki Juliusz (1808-1869) ⇨ 224

Galkówna Anna (zm. 1939), pracownica Zarządu Miejskiego w Lublinie ⇨ 742

Ganczarska Paulina z Brzezińskich (1865-1939) ⇨ 411

Ganczarski Artur (lat 32, zm. 1942), doktor medycyny ⇨ 411

Ganczarski Artur (lat 64, zm. 1943), adwokat ⇨ 411

Gawdzik Edward (lat 64, zm. 1947), profesor gimnazjalny ⇨ 396

Gąsiorowska Rozalia (zm. 1865) ⇨ 194, 479

Gąsiorowski Stefan (zm. 1861 [?]) ⇨ 194, 479

Gerlicz Elżbieta z Damów (lat 61, zm. 1867) ⇨ 16

Gerlicz Konstancja z Finke de Finkenthal Aleksandrowiczów (zm. 1905) ⇨ 16

Gintowt-Dziewałowski Zygmunt (1852-1910), właściciel ziemski ⇨ 427

Gitas Jan (zm. 1939), pracownik Zarządu Miejskiego w Lublinie ⇨ 745

Gleiningowa Elżbieta (1722-1795), kupcowa lubelska ⇨ 690

Głogowski Zygmunt (zm. 1882) ⇨ 282

Głowacka Aleksandra z Lewandowskich (lat 81, zm. 1909) ⇨ 291

Głowacka Elżbieta z Laukenów (lat 62, zm. 1942) ⇨ 291

Głowacka Helena (lat 50, zm. 1911) ⇨ 291

Głowacki Aleksander (lat 59, zm. 1928) ⇨ 291

Głowacki Franciszek Michał (1862-1945), prezes sądu ⇨ 291

Głowacki Walery (zm. 1881), notariusz przy Sądzie Okręgowym Lubelskim ⇨ 291

Gluchowska Jadwiga Władysława (lat 77, zm. 1958) ⇨ 35
 Gluchowski Stanisław (1907-1928) ⇨ 35
 Gluchowski Stefan (lat 80, zm. 1943), adwokat ⇨ 35
 Glybowski Michaił Jakowlewicz ⇨ 562
 Goerlitz Kasper Henryk (1759-1814), browarnik, właściciel kamienicy przy ul. Lubartowskiej 3 w Lublinie ⇨ 680
 Goetz Eugenia (1817-1880) ⇨ 265
 Goldfingerowa Waleria z Kunickich (1882-1949) ⇨ 394
 Goldstein Ludwik (zm. 1879) ⇨ 469
 Goltz Elżbieta (zm. 1817), córka Ernesta Gontherina barona Goltza ⇨ 681
 Goltz Ludwika (zm. 1817), córka Ernesta Gontherina barona Goltza ⇨ 681
 Gołębiowski Jan (zm. 1892) ⇨ 303
 Gontarska Antonina z Korbutów (zm. 1883) ⇨ 284
 Gontarski Hieronim (lat 56, zm. 1882), urzędnik Rządu Gubernialnego ⇨ 284
 Gosiewska Janina Maria (zm. 1935), właścicielka dóbr Radlin ⇨ 349
 Gosiewski Mikołaj (1830-1906), właściciel dóbr Radlin ⇨ 349
 Gostkowski Aleksander (1838-1885), nauczyciel Liceum i Gimnazjum Lubelskiego ⇨ 322
 Götze Jan Adolf (1875-1935), przemysłowiec ⇨ 649
 Górka Katarzyna z Fraków (lat 35, zm. 1884) ⇨ 716
 Górski Antoni (lat 63, zm. 1911) ⇨ 716
 Grabińska Karolina (lat 72, zm. 1900) ⇨ 271
 Grabiński Franciszek (1821-1879), prokurator Sądu Kryminalnego w Lublinie ⇨ 271
 Grabowski Franciszek Ksawery (zm. 1874), prezes Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇨ 252
 Graf Emanuel (1800-1856), dziedzic majątku Tatary ⇨ 149, 701-703
 Graf Feliksa z Hubiickich (lat 80, zm. 1887) ⇨ 701-703
 Graf Kazimiera (zm. 1860) ⇨ 701-703
 Graf Teresa z Rojewskich (lat 52, zm. 1908) ⇨ 701-703
 Grafczyńska Michalina ⇨ 299

Grodzicki Aureli (1823-1888), radca Dyrekcji Głównej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego ⇨ 715
 Grodzicki Hipolit, pracownik Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇨ 45
 Gromann Beata Dorota z Haenslów (1786-1855) ⇨ 626
 Gromann Jan (lat 67, zm. 1852), obywatel miasta Lublina ⇨ 58
 Gromyko Fiodor Jakowlewicz (1830-1885) ⇨ 548
 Grotowski Feliks z Grotowie h. Rawicz (1778-1817), pułkownik, dowódca 7. Pułku Piechoty Liniowej ⇨ 46
 Grundlich Elżbieta (zm. 1838) ⇨ 179
 Grundlich Mikołaj (1796-1824) ⇨ 475
 Grzegorzewska Maria z Rubinowiczów ⇨ 56
 Grzymała Izabela z Bieczyńskich (1831-1901), córka Feliksa Tomasza Bieczyńskiego, kurierka w powstaniu styczniowym ⇨ 366
 Gurjewa Natalia Antonowna (lat 47, zm. 1899) ⇨ 585
 Gutman Adam (lat 49, zm. 1847), radca Wydziału Skarbowego w Rządzie Gubernialnym Lubelskim ⇨ 49
 Gwoździowska Leokadia (zm. 1890) ⇨ 347
 Gwoździowski Andrzej (lat 61, zm. 1886), patron Trybunału Cywilnego w Lublinie, obywatel miasta Lublina ⇨ 347

H

Hafner Ferdynand Karol Ludwik (1871-1938), inżynier, dyrektor Fabryki Maszyn M. Wolski i S-ka w Lublinie ⇨ 624
 Hafner Karolina z Krausów (1836-1916) ⇨ 624
 Helmersen Alfons von (1873-1874) ⇨ 259
 Helmersen Franciszka Ildefonsa von (1877-1879) ⇨ 259
 Helmersen Helena von (1875-1880) ⇨ 259
 Helmersen Jerzy Rejnhold von (1845-1882), właściciel majątku Niedzwica Duża ⇨ 646
 Hempel Anna (lat 78, zm. 1878) ⇨ 470

Hendrychowski Karol Wilhelm (zm. 1864), naczelnik Sekcji Dóbr i Lasów Rządu Gubernialnego Lubelskiego ⇨ 11
 Hendzel Daniel ⇨ 667, 668
 Hendzel Zuzanna z Hautków ⇨ 667, 668
 Henszel Aleksander (zm. 1847), asesor kolejalny i kontroler Głównej Komisji Prowiantowej w Lublinie ⇨ 196
 Hermanowicz Maria z Neubaurów (lat 23, zm. 1861) ⇨ 124
 Herniczek Ksawera z domu Malhomme (zm. 1866) ⇨ 17
 Hess Wilhelm (1877-1930), syn Wilhelma, przemysłowiec i założyciel Fabryki Wag w Lublinie. Inżynier, prowadził Fabrykę Wag po przekazaniu pełnomocnictw przez ojca ⇨ 599
 Hess Włodzimierz (1889-1906), syn Wilhelma, przemysłowiec i założyciel Fabryki Wag w Lublinie. Student Politechniki w Kijowie ⇨ 599
 Hessowa Elżbieta (Eliška) (zm. 1928), żona przemysłowca, założyciel Fabryki Wag w Lublinie ⇨ 599
 Hetner Franciszek (lat 52 [?], zm. 1880) ⇨ 275
 Hetner Stefania z Kryckich (lat 65, zm. 1878) ⇨ 275
 Hincz Kazimierz (zm. 1831) ⇨ 594
 Hincz Ksawery (zm. 1856), poległ pod Sewastopolem ⇨ 594
 Hoene Johan Michael (1743-1807) ⇨ 685, 686
 Horodyski Kazimierz (zm. 1854) ⇨ 188

I

Illustrowska Jadwiga z Glowackich (lat 84, zm. 1936) ⇨ 291
 Illustrowska Joanna z Meisenerów (zm. 1871) ⇨ 615
 Insadowski Henryk (1888-1946), ksiądz, prof. dr hab., dyrektor Biblioteki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1924-1939, dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego KUŁ w latach 1944-1946 ⇨ 393
 Ireneusz (zm. 1947), ojciec w zakonie karmelitów bosych ⇨ 747
 Iwanowski Michał Akimowicz (lat 69, zm. 1891), protojerej ⇨ 579

J

Jablonski Eligiusz (1913-1932) ⇨ 398, 399
 Jabłoński Grzegorz (lat 87, zm. 1911) ⇨ 320, 321
 Jaczewska Helena z Sachsów (lat 27, zm. 1896) ⇨ 290
 Jaczewski Kazimierz Julian Wincenty (1862-1934), lekarz, działacz społeczny i kulturalny, bibliotekarz ⇨ 290
 Jakowczuk Maksim Maksimowicz (zm. 1906), podoficer Lubelskiego Gubernialnego Zarządu Żandarmerii ⇨ 570
 Jakubowska Alojza z Piszczczyńskich (1867-1930) ⇨ 336
 Jakubowska Maria z Nalepińskich (zm. 1893) ⇨ 294
 Jakubowski Wojciech (zm. 1892) ⇨ 294
 Janiszewski Adam (lat 23, zm. 1905), pomocnik aptekarski ⇨ 340
 Janiszewski Felician (lat 26, zm. 1903), słuchacz kursów farmacji na uniwersytecie ⇨ 340
 Jankowska Lucyna ⇨ 38
 Jankowski Ignacy (lat 32, zm. 1843 [?]), ksiądz, wikariusz katedry lubelskiej ⇨ 70
 Janocki Michał Lwowiec (lat 19, zm. 1890) ⇨ 582
 Januszowicz Aleksander (zm. 1869), sędzia Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇨ 248
 Jarnoszeńska Antonina z Malinowskich (lat 46, zm. 1858) ⇨ 110
 Jarnuszkiewicz Witold (lat 68, zm. 1919), doktor medycyny ⇨ 34
 Jarnuszkiewiczowa Tekla z Glogowskich (lat 65, zm. 1922), żona doktora medycyny Witolda Jarnuszkiewicza ⇨ 34
 Jaročka Niusia (lat 4, zm. 1908) ⇨ 713
 Jaročka Róża z Sydorów (lat 33, zm. 1909) ⇨ 713
 Jarzyński Marian (lat 42), inżynier ⇨ 302
 Jasienska Helena z Brzezińskich (zm. 1883) ⇨ 232
 Jastrzębie-Wodzińska Ewelina z Pieńkowskich (zm. 1923) ⇨ 406
 Jastrzębie-Wodziński Stefan (zm. 1951) ⇨ 406
 Jaszowska Alojza z Matolajów (1789-1864) ⇨ 59
 Jaszowska Karolina z Bełczykiewiczów (1833-1907) ⇨ 623

Jaszowska Ksawera (lat 24, zm. 1854) ⇨ 57
 Jaszowski Bronisław (lat 75, zm. 1928), sędzia Sądu Apelacyjnego ⇨ 623
 Jaszowski Franciszek Ksawery (lat 66, zm. 1840), sędzia Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇨ 57
 Jaworowska Klementyna (lat 90, zm. 1965) ⇨ 397
 Jaworowska Marcejańska z Gąsiorowskich (lat 39, zm. 1874) ⇨ 67, 457
 Jaworowski Aleksander Roman (1849-1924), lekarz, bibliotekarz, społecznik, działacz kulturalny i oświatowy, kawaler Orderu Polonia Restituta ⇨ 221
 Jaworowski Ignacy (lat 82, zm. 1900) ⇨ 67, 457
 Jaworowski Rajmund (lat 77, zm. 1942) ⇨ 397
 Jaworowski Tadeusz (1900-1929), podprokurator Sądu Okręgowego w Równem, oficer rezerwy wojsk polskich ⇨ 397
 Jeliński Jan (zm. 1822) ⇨ 197, 450
 Jentys Hektor Adam Walerian (1843-1886) ⇨ 319
 Jolkowski Jan (lat 66, zm. 1902) ⇨ 471
 Jonscher Karol Józef (1809-1887), pastor Parafii Ewangelicko-Augsburskiej Lubelskiej w latach 1838-1884 ⇨ 637
 Jost Klaudia (lat 74, zm. 1930) ⇨ 423
 Jost Maria (lat 64, zm. 1935) ⇨ 423
 Jórka Julia z baronów Haydel (zm. 1867) ⇨ 2
 Józefowicz Aleksander (1844-1925), uczestnik powstania 1863 r. ⇨ 256
 Junczyński Jan (lat 81, zm. 1883), nadzorca gmachów Rządu Gubernialnego Lubelskiego ⇨ 346
 Jurkowski Konstanty (lat 88, zm. 1932), uczestnik powstania 1863 r. ⇨ 492, 493
 Juścińska Aniela z Grabowskich (zm. 1898) ⇨ 277
 Juścińska Antonina z Huskowskich (lat 72, zm. 1948) ⇨ 28
 Juściński Bolesław (zm. 1908) ⇨ 277
 Juściński Ludwik (zm. 1926) ⇨ 277
 Juściński Wiktor (zm. 1901), rejent ⇨ 277

K

Kalinowska Salomea z Rubowskich (zm. 1841) ⇨ 71
 Kałużyńska Stefania (zm. 1859) ⇨ 190
 Kałużyński Jan (zm. 1855), radca Rządu Gubernialnego Lubelskiego ⇨ 190
 Kamiński Aleksander (lat 50, zm. 1876), kasjer Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego w Lublinie ⇨ 89
 Kamiński Michał (zm. 1863), budowniczy ⇨ 223
 Kamiński Stefan (zm. 1865) ⇨ 223
 Kanatow Dymitr Michajłowicz (lat 48, zm. 1844), pułkownik wojsk rosyjskich, w chwili śmierci p.o. generał-prowiantmistrz Armii Czynnej ⇨ 574
 Kanoniczki, siostry zakonne ze Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego de Saxia ⇨ 153
 Karłowicz-Kiuster Wiktor (lat 65, zm. 1895), generał major, dowódca 11. Fanagorijskiego Pułku Grenadierów w latach 1872-1878, brał udział w bitwie pod Plewną w 1877 r. ⇨ 590
 Karłowicz-Meder Edmund (lat 65, zm. 1900), generał major, od 25 X 1889 r. Lubelski Powiatowy Naczelnik Wojskowy ⇨ 640
 Karłowicz-Opperman Aleksander (1803-1855), generał major, uczestnik wojny na Zakaukaziu (1828-1829), zwalczał powstanie listopadowe, komendant Twierdzy Zamość ⇨ 655-657
 Karnicki Andrzej (lat 82, zm. 1895), ksiądz, kanonik katedry lubelskiej, proboszcz Parafii Kalinowszczyzna ⇨ 711
 Karoleszeglówna Tekla (zm. 1832) ⇨ 29
 Karpow Grigorij Antonowicz (lat 43, zm. 1905), strażnik Lubelskiej Komendy Miejskiej ⇨ 567
 Karrer Albert (1853-1901) ⇨ 639
 Karwowski Antoni (lat 61, zm. 1867), patron Trybunału Cywilnego w Lublinie ⇨ 119, 120
 Kasperek Józef (lat 66, zm. 1850), obywatel miasta Lublina, urzędnik ⇨ 180
 Kasperek Józefa z Greynerów (zm. 1825) ⇨ 447

Kazmierski Antoni Marian (lat 59, zm. 1836) ⇨ 241
 Kijok Henryk (1861-1937), obywatel miasta Lublina, właściciel browaru Jenschów przy ul. Podwale 7 w Lublinie ⇨ 603
 Kijok Karol (1873-1881) ⇨ 603
 Kijok Kazimierz Maurycy (1864-1913), syn Maurycego, browarnika, właściciela kamienicy i słodowni ⇨ 629
 Kisielew Paweł Piotrowicz (lat 78, zm. 1903), pułkownik, inżynier, naczelnik powiatu lubelskiego w latach 1876-1878 i powiatu lubartowskiego w latach 1878-1889 ⇨ 576
 Kitajewska Emilia z Boduszyńskich (zm. 1875) ⇨ 199
 Klimowicz Józef (lat 92, zm. 1936), uczestnik powstania 1863 r., podporucznik wojsk polskich ⇨ 494, 495
 Klose C.H. ⇨ 651-654
 Knjska Alois (zm. 1915), żołnierz austriacki ⇨ 480
 Knop Marianna (lat 22, zm. 1806) ⇨ 689
 Kochanowski Adam (1889-1963), wnuk Mikołaja Gosiewskiego, właściciela dóbr Radlin ⇨ 349
 Kołaczowska Paulina z Suskich (lat 54, zm. 1908) ⇨ 250, 251
 Kołaczowska Wandziunia (1890-1896) ⇨ 250, 251
 Kołaczowski Edward (1849-1933), właściciel Strzyżewic i prezydent miasta Lublina ⇨ 250, 251
 Kołaczowski Jan (lat 44, zm. 1924) ⇨ 250, 251
 Kołaczowski Jan (1916-1947) ⇨ 250, 251
 Konisskij Apollon Fiodorowicz (zm. 1884), wicegubernator lubelski ⇨ 581
 Kopczyńska Maria (zm. 1882) ⇨ 301
 Kopczyńska Natalia (lat 32, zm. 1893) ⇨ 301
 Kopczyński Kasper (lat 87, zm. 1892) ⇨ 301
 Kopczyński Michał (lat 59 [?], zm. 1899 [?]) ⇨ 301
 Korczak-Swarczewski Henryk (1847-1904) ⇨ 329, 330
 Korn de Legert Krzysztof (lat 82, zm. 1828), właściciel ziemski, ławnik, wiceprezydent Lublina ⇨ 677, 678
 Korn Julianna z Friezów (1762-1777) ⇨ 683, 684
 Korneluk Fiodor Ignaciewicz (lat 34, zm. 1904), sztabskapitan 69. Riaziańskiego Pułku Piechoty ⇨ 538

Korostowcew Platon Lubimowicz (1845-1886) ⇨ 551
 Korsak Celina (zm. 1898) ⇨ 36
 Korsak Jadwiga z Majewskich (zm. 1941) ⇨ 313
 Korsak Zofia (zm. 1944), córka Jadwigi Korsak ⇨ 313
 Kosińska *secundo voto*, Skorszeńska *primo voto*, Franciszka z hrabiów Mycielskich (lat 72, zm. 1846) ⇨ 174
 Kossakowski Marian (178[?]-185[?]), major b. wojsk polskich ⇨ 80
 Kostka-Bokiewicz Stanisław (1867-1934), wiceprezes Sądu Okręgowego w Lublinie ⇨ 148
 Kościukiewicz Tadeusz (zm. 1849), radca, tłumacz Rządu Gubernialnego Lubelskiego ⇨ 200
 Kościński Michał (1790-1869), uczestnik kampanii 1812 r., powstaniec 1830 r., działacz społeczny i przemysłowiec. Odznaczony Krzyżem Wirtuti Militari ⇨ 213
 Kotowski Tytus (1855-1885), ksiądz ⇨ 348
 Kotłowska Lucja z Pietrzyków (lat 80, zm. 1921) ⇨ 705
 Kotłowski Mikołaj (lat 81, zm. 1912) ⇨ 705
 Kotyra Edward (lat 27, zm. 1953) ⇨ 697
 Kotyra Władysław (lat 16, zm. 1925) ⇨ 697
 Koziańska Leokadia z Nowina-Ryszkowskich (lat 80, zm. 1940) ⇨ 417
 Koziański Wincenty (lat 59, zm. 1927) ⇨ 417
 Kozłowska Laurencja z Janiszowskich (1808-1838) ⇨ 86
 Kozłowski Władzio (1828-1839) ⇨ 86
 Kozyska Józefa z Deczkowskich (lat 68, zm. 1858) ⇨ 187
 Kozyska Maria z Żorawskich (1771-1833) ⇨ 187
 Kozyska Maria ze Znamirowskich (1800-1859) ⇨ 187
 Kozyski Andrzej (1760-1835), adwokat ⇨ 187
 Kozyski Antoni (1797-1862), prezes Dozoru Cmentarza, kapitan b. wojsk polskich ⇨ 187
 Kozyski Marcin (1790-1849), kapitan b. wojsk polskich, radny, kasjer Magistratu Miasta Lublina ⇨ 187
 Kozyski Stanisław (1807-1936), pisarz sądu pokoju powiatu kraśnickiego ⇨ 187

Kozyrski Teodor (1822-1906) ⇨ 187
 Koźmianowska *primo voto*, H[...] *secundo voto*, Wiktoria z Mikuliczów ⇨ 625
 Koźmiński Franciszek (1826-1888), profesor Gimnazjum Lubelskiego ⇨ 437, 438
 Krasnopolska Helena (1860-1882), artystka dramatyczna ⇨ 281
 Krassowski Aleksander (lat 50, zm. 1944), ksiądz, proboszcz Parafii św. Mikołaja na Czwartku ⇨ 750
 Krausse Adolf (1844-1919), obywatel i przemysłowiec, właściciel młyna na Tatarach ⇨ 597
 Krausse Henryk Kazimierz (1888-1941) ⇨ 597
 Krakowski Wacław Kazimierz (lat 17, zm. 1907), uczeń szkoły Staszica w Lublinie ⇨ 33
 Krakowski Wincenty (lat 72, zm. 1899), obywatel ziemski i miasta Lublina ⇨ 33
 Krebs Julia z Conradów (1835-1905) ⇨ 602
 Krenn Antonina ⇨ 60
 Krenn Fryderyk (lat 56, zm. 1859), obywatel miasta Lublina ⇨ 60
 Kriukow Grigorij (lat 44, zm. 1908) ⇨ 543
 Królikowski Jan (lat 76, zm. 1920), agronom, uczestnik powstania 1863 r. ⇨ 496
 Królikowski Jan (lat 63, zm. 1953), uczestnik walk o niepodległość, więzień obozu koncentracyjnego w Dachau ⇨ 753
 Krycka Agnieszka z Łąckich (1855-1952) ⇨ 413
 Krzyżanowska Leokadia (zm. 1895) ⇨ 255
 Krzyżanowski Leopold (zm. 1871), doktor medycyny i chirurgii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie ⇨ 163
 Kucharska Maria z Dudzińskich (1879-1947) ⇨ 403
 Kucharski Wacław (1874-1946), przemysłowiec ⇨ 403
 Kuczyński Franciszek (lat 73, zm. 1860), radca stanu, prezes Trybunału Cywilnego w Siedlecu, właściciel dóbr ziemskich ⇨ 245

Kuklińska Mania (lat 4, zm. 1894) ⇨ 698
 Kukliński Jan (lat 39, zm. 1894) ⇨ 698
 Kukliński Wicłus (lat 5, zm. 1892) ⇨ 698
 Kulig Marianna z Gąsiorowskich (lat 28, zm. 1844) ⇨ 154
 Kuliszewski Klemens (zm. 1877) ⇨ 255
 Kunciewicz Katarzyna z Radziwiłłowskich (lat 58, zm. 1897) ⇨ 325
 Kunicka Józefa (lat 79, zm. 1956) ⇨ 394
 Kunicki Władysław (1872-1941), nauczyciel i właściciel gimnazjum, działacz socjalistyczny i samorządowy, wiceprezes Rady Miejskiej w Lublinie ⇨ 394
 Kunikow Piotr Michajłowicz (lat 66, zm. 1890) ⇨ 563
 Kurtz Adam (lat 64, zm. 1896) ⇨ 62
 Kurtz Jadwiga z Miszewskich (zm. 190[...]) ⇨ 62
 Kuszelewski Franciszek (lat 40, zm. 1880), obywatel z Wołynia ⇨ 285, 286
 Kuzniecowa Jelizaweta Aleksiejewna (1890-1902), uczennica 2 klasy Lubelskiego Gimnazjum Żeńskiego ⇨ 554
 Kwiatkowski Stanisław (1883-1905), społecznik, opiekun Bali Sierot i opiekun Ochrony Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności ⇨ 132

L
 Łaskiewicz Emeryk Teofil (1869-1925), inżynier technolog, współwłaściciel Zakładów Mechanicznych „E. Plage i T. Łaskiewicz” w Lublinie ⇨ 339
 Łaskiewicz Stefan (1904-1920) ⇨ 339
 Łaskiewiczowa Anna z Czarnieckich (1906-1943) ⇨ 339
 Łaskiewiczowa Melania z Nagórskich (1844-1920) ⇨ 339
 Łaskiewiczowa Zofia z Eustachiewiczów (1880-1955) ⇨ 339
 Lechnicka Maria z Sielskich (zm. 1887) ⇨ 273
 Lederer Jan (1775-1817), kupiec z Pragi ⇨ 682
 Lederer Karolina (1801-1819), córka Jana Lederera ⇨ 682
 Leszczyńska Anna z Kulczyckich (lat 72, zm. 1849) ⇨ 142
 Leskiewicz Józef (lat 59, zm. 1959), geodeta ⇨ 435

Leskiewicz Teofil (lat 60, zm. 1927), doktor, pułkownik wojsk polskich ⇨ 435
 Lewicka Antonina z Polkowskich (lat 74, zm. 1907) ⇨ 336
 Lewicki Józef (1862-1900) ⇨ 338
 Lewicki Onufry (lat 74, zm. 1906) ⇨ 336
 Lewickij Aleksiej Pawłowicz (lat 24, zm. 1922) ⇨ 559
 Lewickij Paweł Klimientjewicz (lat 24, zm. 1937) ⇨ 559
 Liberowicz Antoni (lat 72, zm. 1918) ⇨ 706
 Liberowicz Łukasz (1822-1879) ⇨ 706
 Liberowicz Stefania ⇨ 706
 Liberowicz Zenobia z Baczyńskich (1828-1900) ⇨ 706
 Ligowska Aniela z Żylińskich (lat 37, zm. 1898) ⇨ 363, 364
 Ligowska Stefania (ur. i zm. 1886) ⇨ 363, 364
 Ligowska Wanda (lat 13, zm. 1895) ⇨ 363, 364
 Ligowski Adam (lat 24, zm. 1918) ⇨ 363, 364
 Lingenau Stanisław (1781-1867), radca prefektury departamentu lubelskiego, oficer gwardii ks. Józefa Poniatowskiego i jego osobisty adiutant, właściciel majątku Dąbrowica ⇨ 18
 Lingenau Władysław (1859-1863) ⇨ 41
 Liniewska Józefa z Bogdanowiczów (lat 96, zm. 1922) ⇨ 310, 311
 Liniewski Seweryn (zm. 1892), żołnierz b. wojsk polskich ⇨ 310, 311
 Linke Dawid (lat 62, zm. 1850), poborca Kasy Gubernialnej Lubelskiej ⇨ 192
 Lipnicki Andrzej (zm. 1842), kontroler Komory Konsumowej w Lublinie ⇨ 122
 Lipski Stanisław (lat 27, zm. 1935), ksiądz, prefekt Szkoły Wikariuszy Parafii Kalinowszczyzna ⇨ 699
 Lisowska Bronisława (I rok, zm. 1842) ⇨ 177
 Lisowska Maria z Kłobukowskich (lat 24, zm. 1844) ⇨ 177
 Litwiński Leszek (lat 36, zm. 1963), magister praw, aktor ⇨ 417
 Lutić-Lutenko Mikołaj Kononowicz (1885-1935), prowizor farmacji ⇨ 555, 556

L
 Łabęcki Wacław (zm. 1942), przemysłowiec, właściciel pralni i łaźni w Lublinie ⇨ 404
 Łagiewnicki Tomasz (zm. 1877), oficer wojsk rosyjskich ⇨ 255
 Łastowiecka Julia z Ryszkowskich (1811-1902) ⇨ 145
 Łaskiewicz Władysław (1878-1927), inżynier architekt ⇨ 413
 Lempicka Antonina z Wiercieńskich (1800-1877), żona Jana Lempickiego ⇨ 246
 Lempicka Balbina (lat 78, zm. 1862) ⇨ 246
 Lempicki (Junosza-Lempicki) Jan Nepomucen Bonifacy (1781-1862), weteran wojen napoleońskich, pułkownik b. wojsk polskich, komisarz Komisji Województwa Lubelskiego ⇨ 246
 Łopaciński (Lubiec-Łopaciński) Hieronim Rafał (1860-1906), nauczyciel, językoznawca, etnograf, badacz regionu lubelskiego, profesor Gimnazjum Lubelskiego, członek Akademii Umiejętności w Krakowie ⇨ 73, 74
 Łuszczewska Anzelmina z Rychuckich [?] (zm. 1883) ⇨ 441
 Łysakiewicz Wanda z Kalickich (lat 24, zm. 1867) ⇨ 8

M
 Machnikowski Ryszard (lat 79, zm. 1898), ksiądz, ostatni z konwentu Karmelitów ⇨ 278
 Majewska Elżbieta z Pawłowskich (lat 72, zm. 1917) ⇨ 313
 Majewska Zofia z Brzezińskich (lat 71, zm. 1892) ⇨ 313
 Majewski Adam (1838-1908), adwokat, komisarz Rządu Narodowego 1863 r. na województwo lubelskie, zesłaniec ⇨ 313
 Majewski Tadeusz (lat 57, zm. 1920), doktor, lekarz pułkowy ⇨ 486
 Makowska Julia z Drzewieckich (zm. 1843) ⇨ 72
 Makowska Karolina z Olgierów (zm. 1840) ⇨ 72
 Makowska Paulina z Umienieckich (zm. 1855) ⇨ 72

Makowski Jan (zm. 1857), archiwista Wydziału Skarbowego Rządu Gubernialnego Lubelskiego > 72
 Makowski Piotr (lat 60, zm. 1882) > 285, 287
 Malczanowska Maria (zm. 1883) > 264
 Malczanowski Wojciech (lat 81, zm. 1894) > 264
 Malczewska Maria z Petersonów (zm. 1864), wdowa po urzędniku Rządu Gubernialnego Lubelskiego > 37
 Malhomme Emilia z Dudzińskich Władysławowa (zm. 1864) > 126
 Malhomme Michal (lat 58, zm. 1859), obywatel ziemski > 126
 Malinowska Marianna z Goszkowskich (lat 44, zm. 1851) > 171
 Manicka Marianna z Kempieńskich (1806-1825) > 181, 447, 448
 Maruszewska Karolina z Wiśniewskich (zm. 1884), żona Piotra Maruszewskiego > 253
 Maruszewski Piotr (1806-1876), pedagog, nauczyciel Gimnazjum Gubernialnego Lubelskiego > 253
 Maślakiewicz Dominik (zm. 1907), rejent > 244
 Maślakiewicz Kamila z Saniewskich (zm. 1877) > 244
 Max Wincenty (lat 50, zm. 1851), sędzia Sądu Kryminalnego Guberni Lubelskiej > 118
 May Magdalena (lat 11, zm. 1844) > 155
 Mazłowa Zofia (zm. 1951), harcymistrzyna, kierowniczka Wydziału Zuchowego Lubelskiej Chorągwi Harcererek > 722-724
 Mazurkiewicz Aleksander (zm. 1851) > 202
 Mazurkiewicz Eugenia (zm. 1845) > 13
 Mazurkiewicz Józef (lat 36, zm. 1888) > 5
 Mazurkiewicz Kazimierz (lat 66, zm. 1873), doktor medycyny i chirurgii > 5
 Mazurkiewicz Ludwika z Winekich (lat 53, zm. 1873) > 5
 Mazurkiewicz Waleria (zm. 1843) > 13
 Mazurkiewiczowa Maria z Wagnerów (lat 27, zm. 1850) > 133
 Mądrakiewicz Jakub (1883-1963), członek Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, Komunistycznej Partii Pol-

ski, Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej > 424
 Mech Ignacy (1841-1921), prałat kapituły lubelskiej, proboszcz Parafii Kalinowszczyzna > 712
 Medem Karol Karłowicz von (1826-1906), baron > 601
 Mejer Michalina z Pliszczynskich (lat 20, zm. 1890) > 289
 Mender Stanisław (lat 90, zm. 1929), uczestnik powstania 1863 r. > 431
 Męciński Jan Nepomucen (lat 88, zm. 1856), hrabia, obywatel ziemski > 111
 Mędrkiewicz Stanisław (lat 57, zm. 1909), właściciel dóbr Sławinek > 293
 Mędrkiewicz Tomasz (lat 65, zm. 1881), emeryt, nauczyciel Gimnazjum Lubelskiego, następnie inspektor Szkoły Handlowej > 293
 Miączyński Stanisław (lat 75, zm. 1860), major b. wojsk polskich > 203
 Michaleckij Ioann Ioannowicz (1854-1901), ksiądz > 575
 Michalewski Bronisław (lat 82, zm. 1950) > 302
 Michelis Alfred Andrzej de (1856-1912), doktor medycyny, prezes Chelmskiego Rolniczo-Przemysłowego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu > 296
 Michelis Helena z Kadziolowskich (lat 82, zm. 1937) > 710
 Michelis Jan (lat 79, zm. 1902) > 260
 Michelis Leokadia z Hinczów (zm. 1859) > 594
 Michelis Michal (lat 71, zm. 1920) > 710
 Michelis Wiktor (lat 58, zm. 1925) > 423
 Michelis Władysław de (1821-1890), prezes Trybunałów w Radomiu i w Lublinie, notariusz w Lublinie > 296
 Michelisowa Zofia z Jostów (lat 77, zm. 1958) > 423
 Michniewski Michal (1877-1936), działacz społeczno-gospodarczy, prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Lublinie, prezes Towarzystwa Kredytowego Miejskiego w Lublinie, dyrektor Banku Handlowego w Warszawie, Oddział w Lublinie > 381

Miculewicz Nepomucena ze Świdarskich (lat 56, zm. 1858) > 193, 479
 Mierzyński Stanisław (lat 60, zm. 1917) > 332
 Migalski Leon (1881-1941), artysta rzeźbiarz, kamieniarz. Wykonywał nagrobki na lubelskie i okoliczne cmentarze > 383, 384
 Migurska Zofia z Bobrów (lat 76, zm. 1920) > 304
 Migurski Lucjan (lat 58, zm. 1896), doktor medycyny > 304
 Miller Karol (1834-1920), kupiec, porucznik, uczestnik powstania 1863 r., były starszy Zgromadzenia Kupców i członek zarządu Kasy Pożyczkowej Przemysłowców i Rolników Lubelskich > 121
 Miller Teodor (lat 63, zm. 1937) > 409
 Miller Teresa (lat 78, zm. 1958) > 409
 Millerowa Wincenta z Sadurskich (lat 22, zm. 1868) > 241
 Mincel Antoni (1826-1875), syn Jana i Tekli Mincelów > 99-104
 Mincel Feliks (1832-1883), syn Jana i Tekli Mincelów > 99-104
 Mincel Jan (1795-1864), kupiec pochodzenia niemieckiego, właściciel kamienicy i sklepu przy Krakowskim Przedmieściu w Lublinie. Jego postać została wprowadzona przez Bolesława Prusa do powieści *Lalka* > 99-104
 Mincel Joanna z Żabińskich Wacławowa (1888-1932) > 392
 Mincel Tekla z Fengerów (1794-1840), pierwsza żona Jana Mincla > 99-104
 Mincel Zygmunt (1823-1881), syn Jana i Tekli Mincelów > 99-104
 Misiński Ignacy (lat 58, zm. 1880), ksiądz, prałat katedry lubelskiej, proboszcz Parafii Kalinowszczyzna > 714
 Missol Michael (1870-1911), nauczyciel > 633
 Miżolemska Aleksandra z Turkietich (lat 82, zm. 1960) > 700
 Modrzewska Izabela z Kobylskich (zm. 1862) > 184
 Modrzewska Maria z Bosakowskich (lat 93, zm. 1935) > 22
 Modrzewski Franciszek (1832-1904), budowniczy > 22
 Montlewicz Maria z Małachowskich (zm. 1846) > 157

Morchowicz Józef (lat 78, zm. 1873), obywatel ziemski > 6
 Moritz Antonina z Lubowiedzkich (lat 53, zm. 1882), żona Roberta Karola Moritza > 621
 Moritz Robert Karol (1830-1906), przemysłowiec, właściciel Fabryki Maszyn Rolniczych i Odlewni Żelaza > 621
 Morodyski Ignacy (lat 83, zm. 1856) > 115
 Moroz Franciszek (lat 51, zm. 1881) > 297
 Mstisławskaja Jelizawietta Damianowna (lat 60, zm. 1885) > 588
 Mstisławskij Paweł Konstantinowicz (lat 75, zm. 1885), rzeczywisty radca stanu > 588
 Müller Antoni (lat 66, zm. 1873), obywatel miasta Lublina > 24
 Müller Antos (1859-1862) > 24
 Müller Jan (lat 72, zm. 1883) > 24

Nadtoczej Pimien Andriejewicz (lat 46, zm. 1906), podoficer Lubelskiego Oddziału Warszawskiego Zarządu Żandarmerii Dróg Kolejowych > 571, 572
 Narolski Michal (zm. 1843), kolegiálny sekretarz > 195
 Naszyńska Maria (zm. 1865) > 7
 Nawrot Joanna z Żabińskich Wacławowa (1888-1932) > 392
 Nawrot Wacław (lat 75, zm. 1960) > 392
 Ner Maria Josiłówna Siebowicz (lat 35, zm. 1901) > 564
 Ner Władimir Iwanowicz (lat 67, zm. 1901), major w stanie spoczynku > 564
 Neubaur Hendryeta (lat 11, zm. 1844) > 124
 Nieciecki Zenon (lat 43, zm. 1911), sędzia śledczy > 558
 Niekrasow Michail Stiepanowicz (lat 63, zm. 1895), rewizor pomiarów gubernialnego urzędu włościańskiego, asesor kolegiálny, starosta soboru prawosławnego, skarbnik przytulku dziecięcego i opiekun kilku osieroconych rodzin w Lublinie > 561
 Niemow Kola (1902-1913) > 580

Niewiarowska Anna (zm. 1873) > 274
 Niezabitowska Antonina z Kobylńskich (lat 97, zm. 1938) > 129
 Niezabitowska Emilia z Hemplów (zm. 1864) > 227, 470
 Niklaszewska Józefa (lat 47) > 224
 Nittner Leon (lat 41, zm. 1908) > 352
 Nowosielski Edward (lat 75, zm. 1948), ksiądz, kanonik kapituły zamojskiej, proboszcz Parafii św. Agnieszki w Lublinie > 707
 Nowosielski Szczepan (zm. 1850), sędzia Trybunału Cywilnego w Lublinie > 156

O

Ochrimienko Jewtichij Maksimowicz (zm. 1908), podoficer Lubelskiego Gubernialnego Zarządu Żandarmerii > 583
 Odyńiec Aleksander (lat 25, zm. 1849), nauczyciel Gimnazjum Lubelskiego > 116
 Okoniewska Matylda z Szulców (zm. 1893) > 235
 Okoniewski Jan (zm. 1875), obywatel miasta Lublina > 235
 Okulicz-Kozaryn Roman (lat 70, zm. 1884), właściciel dóbr ziemskich, obywatel miasta Lublina > 266
 Okulicz-Kozaryn Urszula z Wasilewskich (lat 65, zm. 1883), obywatelka ziemiska > 266
 Onoprijenko Jelena Akimowna (zm. 1908) > 587
 Orłow Igor Diomidowicz (lat 30, zm. 1885) > 547
 Orłowa Jewgienija Iwanowna (zm. 1885) > 547
 Orłowska Małgorzata z Tyńskińskich (lat 32, zm. 1859) > 128, 476
 Osński Piotr (lat 19, zm. 1920), kanonier 9. Pułku Artylerii Polowej > 484
 Ossowska Helunia (zm. 1889) > 128
 Ossowska Janina (zm. 1893) > 128
 Ostrołęcka Adela (zm. 1855) > 225
 Ostrołęcka Elżbieta z Zawidzkich (zm. 1888) > 225

Ostrołęcki Romuald (lat 33, zm. 1900) > 225
 Ostrołęcki Stanisław (1832-1907), autor pracy pt. *Cmentarz parafialny rzymskokatolicki w Lublinie*, Warszawa 1902 > 225
 Ostrołęcki Wawrzyniec (zm. 1855), kontroler kasy miasta Lublina > 225
 Ostrowska Maria z Zelenków (lat 51, zm. 1945) > 600
 Ostrowski Władysław (1925-1926) > 600
 Ostrowski Włodzimierz (1900-1935) > 600
 Otto Klemens (lat 73, zm. 1867), obywatel miasta Lublina > 127
 Otto Magdalena > 127

P

Paciorkiewicz Maurycy Michał (1873-1927), profesor zwyczajny literatury romańskich Uniwersytetu Lubelskiego, członek Rzymskiej Akademii „Arcadia” > 375, 376
 Pallon Helena z Turkietich (1874-1936) > 700
 Papiewska Antonina (zm. 1931), długoletnia urzędniczka Banku Handlowego w Warszawie, Oddział w Lublinie > 389, 390
 Papiewska Maria (1859-1942), działaczka oświatowa i społeczna > 389, 390
 Paprocki Konstanty (1841-1903) > 709
 Pasterki, siostry zakonne ze Zgromadzenia Sióstr Pasterek od Opatrzności Boskiej > 752
 Pawczyńska Janusia (lat 5, zm. 1905) > 105
 Pawłowska Helena z Morozów (zm. 1918) > 297
 Pawłowska Paulina (1861-1953) > 380
 Pawłowski Michał (lat 74, zm. 1920), uczestnik powstania 1863 r. > 499, 500
 Pawłowski Wacław (lat 65, zm. 1933), doktor, długoletni lekarz Państwowego Gimnazjum im. S. Staszica w Lublinie > 380

Pawłowski Wilhelm (zm. 1908) > 297
 Piaskowski Jan (lat 84, zm. 1831), współfundator kościoła ewangelickiego w Lublinie oraz organów, radny Magistratu Miasta Lublina, właściciel Radawca, współwłaściciel z Beniaminem Finkem sklepu korzennego w Lublinie oraz spichlerza w Kazimierzu > 671, 672
 Piątkowska Wiktoria z Łaskich (zm. 1887) > 280
 Piechota Józef (lat 45, zm. 1936), komisaryczny kierownik Zarządu Miejskiego w Lublinie w latach 1929-1934 i prezydent miasta Lublina w latach 1934-1936 > 415
 Pienkowski Wincenty á Paulo (lat 78, zm. 1863), biskup diecezji lubelskiej w latach 1853-1863 > 84
 Pietrzykowska Alicja Teresa (lat 8, zm. 1937) > 405
 Piotrowska Aniela z Rulikowskich (1831-1888) > 317
 Piotrowska Anna Dorota ze Stopezyków (lat 69, zm. 1910) > 591
 Piotrowska Józefa (lat 66, zm. 1903) > 307
 Piotrowska Petronela z Kosińskich (1821-1863) > 226, 470
 Piotrowski Bolesław (lat 61, zm. 1936) > 591
 Piotrowski Florian (zm. 1888), budowniczy > 307
 Piotrowski Mieczysław (lat 50, zm. 1909) > 591
 Piotrowski Tadeusz (lat 68, zm. 1935) > 591
 Piotrowski Tytus (1821-1888), sędzia pokoju, właściciel dóbr Mogielnica > 317
 Piotrowski Wacław (lat 34, zm. 1911) > 591
 Piotrowski Walerian (zm. 1865) > 226, 470
 Piotrowski Władysław (zm. 1867), redaktor „Dziennika Gubernialnego Lubelskiego” > 134
 Plage Edward (1868-1936), wraz z ojcem Albertem i bratem Emilem prowadził Fabrykę Budowy Maszyn i Kotłów oraz browar Jeleń przy ul. Kunieckiego 106 w Lublinie > 616
 Plewińska Aleksandra z Drzewieckich (lat 66, zm. 1889) > 207
 Plewińska Helena z Bojanowiczów (zm. 1895) > 305
 Plewińska Janina z Trąbczyńskich (1881-1951) > 207

Plewińska Salomea z Dąbrowskich (lat 86, zm. 1876) > 207
 Plewiński Antoni (lat 85, zm. 1905) > 207
 Plewiński Feliks (lat 73, zm. 1894) > 207
 Plewiński Kazimierz (1881-1951) > 207
 Plewiński Piotr (lat 94, zm. 1872), dziedzic dóbr Krzesimów > 207
 Plewiński Roman (lat 79, zm. 1905) > 207
 Plewiński Stanisław (lat 72, zm. 1887) > 207
 Plewiński Tadeusz (lat 54, zm. 1885) > 207
 Plewiński Władysław (zm. 1911) > 305
 Pliszczyńska Bronisława (lat 75, zm. 1882) > 289
 Pliszczyńska Cecylia > 289
 Pliszczyńska Petronela z Kozyrskich (zm. 1858) > 187
 Pliszczyńska Stanisława z Bernasiewiczów (1877-1954) > 289
 Pliszczyński Józef (zm. 1875), radca Magistratu Miasta Lublina > 187
 Pliszczyński Konstanty Józef (lat 52, zm. 1885), obywatel miasta Lublina > 289
 Pliszczyński Stanisław (lat 81, zm. 1876), radny Magistratu Miasta Lublina > 229
 Pliszczyński Stanisław (lat 43, zm. 1921), architekt > 336
 Pobożanin-Obrapalska Jadwiga (lat 65, zm. 1949), właścicielka dóbr Nawlice, Swarzynna i Kniażyn > 266
 Pobożanin-Obrapalski Ziemowit (1908-1948) > 266
 Podgórski Aleksander (lat 63, zm. 1888), doktor > 300
 Podhorodeński Franciszek Salezy Bożydar (zm. 1862), dowódca kawalerii b. wojsk polskich > 222
 Pomorska Emilia z Rozenbuszów (lat 62, zm. 1867), właścicielka dóbr Uniszowice > 10
 Prorwicz Aleksandr Władimirowicz (lat 72, zm. 1898), sędzia pokoju > 589
 Prorwicz Maria Aleksandrowna (lat 13, zm. 1884), uczennica 4 kl. Gimnazjum Lubelskiego > 589
 Pruski Kazimierz (lat 88, zm. 1954), sędzia Sądu Apelacyjnego w Lublinie > 418

Pruski Stanisław (lat 30, zm. 1930), wiceprokurator Sądu Okręgowego w Lublinie > 418
 Pruszyński Jakub (zm. 1863) > 204
 Przewuska Amelia z Zawisza-Dowgiałłów (lat 60, zm. 1903) > 42
 Przewuski Stanisław (lat 84, zm. 1924), notariusz w Lublinie, weteran powstania 1863 r. > 42
 Przybylska Henryka (lat 85, zm. 1917) > 325
 Przybylska Stefania z Ratajewiczów (lat 64, zm. 1896) > 325
 Przybylski Antoni (1828-1914), geometra rządowy > 325
 Przybylski Edward (lat 27, zm. 1884) > 325
 Przybylski Mieczysław (lat 51, zm. 1911) > 325
 Püppinger Josef (zm. 1915), żołnierz austriacki > 480

R

Radomski Edmund (lat 66, zm. 1923) > 430
 Radomski Eligiusz (zm. 1939), pracownik Zarządu Miejskiego w Lublinie > 744
 Radzikowski Wacław (1889-1959), były członek Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy, Komunistycznej Partii Polski, Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej > 524, 525
 Radziszewska Kazimiera > 85
 Radziwiłłówna Jadwiga (1885-1961) > 371
 Rafalska Julia (1882-1955) >
 Rajngruber Julianna z Kobielskich (lat 66, zm. 1897) > 309
 Ratajewicz Antoni Onufry > 315
 Ratajewicz Domirella z Naramowskich (lat 60, zm. 1898) > 315
 Ratajewicz Witold Paschalis > 315
 Ratomska Dorota z Batowskich (lat 86, zm. 1874), właścicielka dóbr ziemskich > 208
 Ratomski Stanisław (lat 59, zm. 1875), obywatel ziemski > 208

Ratyński Jan Bogdan (lat 84, zm. 1814) > 30
 Rayski (Kietlicz-Rayski) Konstanty (lat 56, zm. 1924), artysta malarz > 386
 Reinbergier Jan (1773-1858), poborca Kasy Głównej h. Województwa Lubelskiego > 65
 Rembieliński Ludwik (zm. 1864), dziedzic dóbr Rybczewice i Częstoborowice > 14
 Riabinin Jan (Iwan Siegiejewicz) (1878-1942), archiwista, historyk Lublina, kustosz Archiwum Państwowego w Lublinie > 541, 542
 Rodakowiczowa Marianna z Drewnickich (zm. 1823) > 43
 Rodziewicz Borys Bolesławowicz (1892-1912) > 552
 Rogowski Jan (lat 79, zm. 1868), sędzia > 238
 Romerowa Weronika z Reissów (zm. 1828) > 28
 Roszkowska Irena (zm. 1921) > 295
 Rozwadowska Maria (1907-1957), członek Komunistycznej Partii Polski, Polskiej Partii Robotniczej i Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej > 754
 Rubinskij Prokofij Konstantinowicz (1853-1911), lubelski gubernialny inspektor weterynaryjny, radca stanu > 557
 Rudnicka Zosia (lat 3, zm. 1882) > 96
 Rudnicki Edzio (lat 5, zm. 1882) > 96
 Rudnicki Maciej (zm. 1856), komornik guberni lubelskiej > 152
 Rulikowska Tekla z Kozerskich (zm. 1892) > 298
 Rulikowski Antoni (1823-1891) > 327
 Rulikowski Seweryn (zm. 1887), oficer h. wojsk polskich > 298
 Russyan Franciszek Ksawery (1816-1898), magister farmacji > 29
 Rychuca [?] Leokadia z Fryczów (zm. 1890) > 441
 Ryczyńska Maria z Grafczyńskich (1880-1909) > 299
 Rydzewski Bolesław (zm. 1874) > 172
 Rydzewski Michał (zm. 1882) > 172
 Ryszkowska Rozalia z Trzcinińskich (lat 73, zm. 1848) > 145

Rzeczycki Tadeusz (zm. 1862), prezes Trybunału Cywilnego w Lublinie > 214
 Rzepecka Antonina z Maternickich (zm. 1849) > 139

S

Sachs Aleksandra z Belczykiewiczów (lat 60, zm. 1904), żona doktora medycyny > 63
 Sachs Kazimiera z Kuźmińskich (zm. 1940) > 28
 Sachs Kazimierz (lat 18, zm. 1944) > 28
 Sachs Mieczysław (zm. 1940) > 28
 Sachsowa Mieczysława z Huskowskich (lat 80, zm. 1958) > 28
 Sadowska Aniela (lat 44, zm. 1953) > 400
 Saduńska Natalia (lat 22, zm. 1856) > 123
 Sadzikowski Franciszek (lat 17, zm. 1886) > 713
 Sala Stanisław > 491
 Sandecka Franciszka (lat 69, zm. 1922) > 292
 Sandecki Konstanty Hermenegilda (lat 75, zm. 1913), powstaniec 1863 r. > 292
 Saniewska Dorota Wilhelmina z Mielków (1794-1821) > 673, 674
 Schlegel Karol > 635
 Schoeneich Aleksander Edward (1861-1939), ksiądz, doktor teologii i doktor *honoris causa* Uniwersytetu Warszawskiego, pastor i biskup ewangelicki. W 1888 r. został proboszczem Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Lublinie. W latach 1902-1937 pełnił funkcję zwierzchnika diecezji warszawskiej, a w latach 1916-1918 członka Rady Miejskiej Lublina. Był jednym z założycieli Towarzystwa Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie > 645
 Schoepke Maria z Nowina-Ryszkowskich (lat 84, zm. 1945) > 417
 Scholtz > 617
 Semadeni Aleksander (1845-1893), właściciel cukierni przy Krakowskim Przedmieściu w Lublinie > 632

Semadeni Andrzej (lat 84, zm. 1886) > 632
 Semadeni Andrzej Teodor (zm. 1906) > 636
 Semadeni Anna Elżbieta z Beedich (lat 25, zm. 1876) > 632
 Semadeni Jan Andrzej (lat 37, zm. 1879) > 632
 Semadeni Kacper (1830-1886), właściciel cukierni przy Krakowskim Przedmieściu w Lublinie > 632
 Semadeni Kacper Eugeniusz (20 miesięcy, zm. 1875) > 632
 Semadeni Maria z Ragazzich (lat 76, zm. 1883) > 632
 Semadeni Wacław Gabriel (lat 24, zm. 1902) > 632
 Serafińska Kazimiera z Ostrowskich (lat 84, zm. 1918) > 219
 Serej Władysław (1929-1951) > 523
 Serwaczyński Michał (1767-1847), muzyk, skrzypek, dyrygent, jeden z założycieli Towarzystwa Przyjaciół Muzyki w Lublinie > 66, 457
 Sidorowicz Antoni (1837-1891), podpułkownik 69. Riaziańskiego Pułku Piechoty > 308
 Sielski Władysław (lat 57, zm. 1883) > 273
 Sieniacka Antonina > 306
 Sienkiewiczowe (zm. 1939) > 737
 Siepieta Kazimierz (lat 50, zm. 1895) > 325
 Siepietowa Stanisława z Przybylskich (lat 34, zm. 1893) > 325
 Sieroszevska Wiktoria z Plewińskich (lat 75) > 207
 Siewastianow Michail Nikolajewicz (zm. 1900), wicegubernator lubelski > 573
 Sikora Mieczysław (1903-1944), więzień Auschwitz i Buchenwaldu, zmarł w obozie koncentracyjnym w Buchenwaldzie > 496
 Sitkowska Michalina > 414
 Sitkowski Bronisław, doktor > 414
 Siwińska Amelia z Zarębskich (lat 50, zm. 1913) > 318
 Siwińska Bochna (1883-1888) > 318
 Skalecki Czesław (lat 23, zm. 1946), szeregowy Korpusu Bezpieczeństwa Wewnętrznego > 522

Skawińska Marianna z Finsterbuszów (zm. 1845) ⇨ 158
 Skawinski Ludwik (zm. 1891), obywatel ziemski ⇨ 158
 Skibniewska Julia z Sarjusz-Wolskich (lat 31, zm. 1931) ⇨ 636
 Skolimowska Zofia (1859-1860) ⇨ 57
 Skoroszewska Nepomucena (zm. 1855) ⇨ 191
 Szupczyńska *secundo voto*, Kuklińska *primo voto*, Teresa Jadwiga ze Stankiewiczów (lat 56, zm. 1918) ⇨ 698
 Smolikowska Emilia z Doląskich (zm. 1833) ⇨ 92, 450
 Smolińska Franciszka z Krzeczowskich (1821-1878) ⇨ 259
 Sobocińska Nela (lat 6, zm. 1902) ⇨ 128
 Sobolewska Katarzyna z Oldakowskich (lat 68, zm. 1893) ⇨ 299
 Sobolewska Stanisława z Wóycickich (lat 23, zm. 1895) ⇨ 334
 Sobolewska Klemens (1850-1888) ⇨ 299
 Sokolnicki Ignacy (1799-1845), kapitan wojsk polskich ⇨ 130
 Sokolowski Romuald (lat 60, zm. 1910) ⇨ 355
 Speth Emilia z Łapińskich (lat 57, zm. 1898) ⇨ 21
 Starzeńska Teresa z [...]dzelskich ⇨ 356
 Starzeński Ignacy (zm. 1905) ⇨ 356
 Stępanow Jęgraf Jęgrafowicz (lat 54, zm. 1902), prezydent Lublina ⇨ 565, 566
 Stopczyk Aleksander (lat 69, zm. 1872), obywatel miasta Lublina ⇨ 618
 Storczyńska Julia z Boduszyńskich (zm. 1890) ⇨ 199
 Storczyńska Walentyna (1849-1860) ⇨ 199
 Storczyński Aleksander (zm. 1874), urzędnik sądowy ⇨ 199
 Storczyński Julian (zm. 1867), doktor medycyny ⇨ 199
 Storczyński Kazimierz ⇨ 199
 Storczyński Seweryn (1839-1858) ⇨ 199
 Stryjeńska Regina ze Stryjeńskich (1796-1872), wdowa po generale, działaczka Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności ⇨ 634
 Stryjeński Zygmunt (1784-1843), generał brygady, właściciel ziemski, uczestnik powstania listopadowego ⇨ 634
 Strzelecki Stanisław (lat 14, zm. 1882) ⇨ 288

Strzembosz Wiktor (lat 47, zm. 1923), dyrektor Gimnazjum im. S. Staszica w Lublinie ⇨ 433
 Stubny Ferdinand (zm. 1915), żołnierz austriacki ⇨ 480
 Suchodolska Jadwiga z Szultzów (zm. 1885) ⇨ 473
 Suligowska Karolina z Kaczorowskich (1824-1893) ⇨ 220
 Suligowska Stanisława (zm. 1918) ⇨ 220
 Suligowski Franciszek (1821-1867) ⇨ 220
 Surkow Iwan Aleksandrowicz (lat 63, zm. 1872), generał major, od 1867 r. lubelski gubernialny naczelnik wojskowy i naczelnik Lubelskiego Szpitala Wojskowego ⇨ 577
 Surzycka Jadwisia (1886-1887) ⇨ 240
 Surzycka Maria z Ciepiewskich (lat 84, zm. 1909) ⇨ 240
 Surzycka Zofia (1853-1866) ⇨ 194, 479
 Surzycki Tomasz (lat 53, zm. 1874), doktor medycyny ⇨ 240
 Sydor Antoni Maurycy (lat 18, zm. 1889) ⇨ 713
 Sydor Maria (lat 65, zm. 1908) ⇨ 713
 Sydor Stanisław (lat 87, zm. 1905) ⇨ 713
 Sydor Stanisław (lat 67, zm. 1905), obywatel miasta Lublina ⇨ 713
 Sydor Zofia z Tomaszewskich (lat 82, zm. 1881) ⇨ 713
 Szajowiec Dorian Mieczysław (zm. 1943), uczeń Konserwatorium Lwowskiego ⇨ 512
 Szalatowski Józef (zm. 1874), sekretarz biura powiatu ⇨ 75
 Szaniawski Klemens Junosza (1849-1898), powieściopisarz, nowelista, felietonista ⇨ 344, 345
 Szaniawski Władysław (zm. 1855), oficer wojsk rosyjskich ⇨ 185
 Szarytki, siostry zakonne ze Zgromadzenia Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego à Paulo ⇨ 749
 Szczepanowski Stanisław (1866-1929), emeryt PKP, naczelnik Milicji Obywatelskiej miasta Lublina ⇨ 410
 Szczepańska Paulina (lat 58, zm. 1937) ⇨ 401, 402
 Szczepański Czesław (1885-1961), prawnik, prezydent miasta Lublina w latach 1919-1927, prezes Sądu Okręgowego w Lublinie ⇨ 337

Szczepański Wincenty (lat 64, zm. 1941), budowniczy ⇨ 401, 402
 Szczukowa Katarzyna z Gajdzińskich (lat 52, zm. 1850) ⇨ 183, 456
 Szczygielski Romuald (zm. 1870), doktor medycyny ⇨ 212
 Szkurinśkij Siemien Afanasiewicz (1832-1900), generał piechoty, naczelnik 18. Dywizji Piechoty w Lublinie ⇨ 533, 569
 Szległowa Tekla (1796-1830) ⇨ 28
 Szmirstajn Fryderyk August (lat 64, zm. 1847), obywatel miasta Lublina ⇨ 631
 Szpakowski Piotr (zm. 1836) ⇨ 51
 Szponar Antoni (lat 41, zm. 1939) ⇨ 737
 Szponar Helena (lat 42, zm. 1939) ⇨ 737
 Szponar Helena (lat 12, zm. 1939) ⇨ 737
 Szejn Józef (lat 80, zm. 1830), doktor medycyny i chirurgii ⇨ 367
 Szucki Eugeniusz (lat 56, zm. 1947) ⇨ 721
 Szucki Eugeniusz (lat 59, zm. 1952), ksiądz, kapelan Szpitala Jana Bożego w Lublinie ⇨ 721
 Szwarenberg-Czerny Halina ze Stahlbergerów z Witowic h. Nowina (1899-1962) ⇨ 69, 457
 Szydczyńska (zm. 1886) ⇨ 461
 Szydczyński Antoni (lat 56, zm. 1876), urzędnik magistratu ⇨ 461
 Szydczyński Franciszek (lat 62, zm. 1866), ksiądz kanonik gremialny katedry lubelskiej, kanonik honorowy kaliski, wicerektor Akademii Duchownej Warszawskiej ⇨ 460
 Szymańska Helena ze Storczyńskich (zm. 1868) ⇨ 199

Ś

Ściegienny Piotr (1801-1890), ksiądz, twórca wolnościowego spisku tzw. związku chłopskiego, zawiązanego w latach 1842-1844 wśród młodej inteligencji z Kiele i Radomia oraz chłopów ⇨ 323, 324

Śmigieński (Łódź-Śmigieński) Władysław (lat 58, zm. 1932) ⇨ 416
 Śniadkowska Maria z Okorskich (zm. 1866) ⇨ 194, 497
 Śniadkowski Adam (1839-1867), doktor medycyny, chirurg ⇨ 206
 Śrótońska Aniela z Ghislanzoni (zm. 1877) ⇨ 243
 Śrótońska Katarzyna z Brausów (zm. 1859) ⇨ 243
 Śrótoński Walenty (zm. 1877), doktor medycyny ⇨ 243
 Świątek Anna z Wójtowiczów (lat 45, zm. 1939) ⇨ 735, 736
 Świątek Irena (lat 13, zm. 1939) ⇨ 735, 736
 Świątek Jan (zm. 1939), pracownik Zarządu Miejskiego w Lublinie ⇨ 735, 736
 Świątek Janina (lat 25, zm. 1939), nauczycielka ⇨ 735, 736
 Świerczyński Józef (lat 58, zm. 1858), prokurator Sądu Kryminalnego Lubelskiego ⇨ 125
 Świeży Janusz (1884-1962), artysta plastyk, profesor szkół średnich, etnograf ⇨ 201
 Świńska Maria (1914-1943), nauczycielka, haremistrzyni, komendantka Lubelskiej Chorągwi Harcerki, żołnierz Polski Podziemnej ⇨ 725, 726

T

Tasch Samuel (1767-1840) ⇨ 619
 Tatarowicz Teofil (zm. 1883) ⇨ 283, 441
 Taych Joanna (zm. 1858) ⇨ 194, 479
 Taych Józef (zm. 1848) ⇨ 194, 479
 Teleżyńska Józefa (lat 92, zm. 1887) ⇨ 1
 Teleżyński Michał (lat 80, zm. 1867), właściciel dóbr Neledek ⇨ 1
 Terpilowski Władysław (lat 35, zm. 1908), kapitan ⇨ 355
 Tichomirow Iwan Fiodorowicz (lat 52, zm. 1904), pułkownik, od 24 II 1896 r. intendent XIV Korpusu Armijnego Rosyjskiej Armii Carskiej (sztab stacjonował w Lublinie) ⇨ 533, 534

Timme Adolf Saturnin (1869-1901), artysta rzeźbiarz, kamieniarz, właściciel Zakładu Artystycznego Rzeźbiarsko-Kamienniarstwa w Lublinie, twórca pomników nagrobnych na lubelskich cmentarzach > 258

Toll Edward de (1805-1853), carski oficer i urzędnik, prezydent miasta Lublina w latach 1838-1847, naczelnik powiatu zamojskiego > 606, 607

Tolwińska Maria Stefania z domu Drue (1887-1948), żona Zygmunta Władysława Tolwińskiego > 425

Tolwiński Aleksander (lat 64, zm. 1885), profesor Gimnazjum Lubelskiego > 362

Tolwiński Zygmunt Władysław (1888-1960), nauczyciel gimnazjalny > 425

Turkietti Henryk (lat 58, zm. 1952) > 700

Turkietti Michalina z Działekowskich (lat 89, zm. 1942) > 700

Tymińska Antonina z Budzińskich (zm. 1864) > 128

Tymińska Apolonia (lat 17, zm. 1891) > 368

Tymińska Ewa (zm. 1942) > 368

Tymińska Izabela (lat 46, zm. 1909), obywatelka Wołynia > 369

Tymińska Zofia z Józefowiczów Janowa (lat 71, zm. 1922) > 189

Tymińska Józefa z Sulewskich (lat 63, zm. 1877) > 189

Tymińska Józefa z Zejdlerów (lat 26, zm. 1863) > 128

Tymińska Stanisława z Jaworskich (lat 73, zm. 1960) > 368

Tymińska Zofia (1867-1941) > 368

Tymińska Zofia z Celejowskich (lat 73, zm. 1912) > 368

Tymińska Zofia z Królikowskich (lat 63, zm. 1938) > 189

Tymiński Eugeniusz (1868-1938), doktor medycyny > 368

Tymiński Franciszek (lat 62, zm. 1921) > 368

Tymiński Jakub (lat 64, zm. 1881) > 189

Tymiński Jan (lat 48, zm. 1908) > 128

Tymiński Jan Szczepan (lat 81, zm. 1915), uczestnik powstania 1863 r. > 189

Tymiński Mieczysław (lat 58, zm. 1913) > 368

Tymiński Sebastyan (zm. 1834) > 128

Tymiński Władysław (lat 35, zm. 1902) > 128

Tymiński Wojciech (lat 80, zm. 1912), obywatel miasta Lublina > 368

Uhle Anna Amelia z Müllerów (lat 72, zm. 1904) > 650

Uhle Henryk (lat 68, zm. 1897), przemysłowiec, obywatel miasta Lublina > 650

Urbanowicz Maria z Tymińskich (lat 66, zm. 1941) > 368

Urmowski Leon (1754-1814), porucznik artylerii, oficer wojsk napoleońskich, uczestnik kampanii w 1812 r., ryownik widoków Lublina, autor ilustrowanego *Almanachu Lubelskiego* > 90

U

Urszulanki, siostry zakonne z lubelskiego klasztoru Sióstr Urszulanek Unii Rzymskiej > 428

V

Vassali Andrzej (lat 7, zm. 1847) > 620

Vassali Anna (lat 4, zm. 1847) > 620

Vassali Eugenia (lat 12, zm. 1847) > 620

Vetter August Karol (1847-1907), syn Karola, przemysłowiec, działacz społeczny i filantrop, prezes Rady Opiekuńczej Szkoły Handlowej > 622

Vetter Bronisława z Kar szo-Siedlewskich (1859-1938), żona Juliusza Rudolfa Vettera. Opiekowała się Przytułkiem Starców i Kalek im. Augusta Vettera > 608-613

Vetter Juliusz Rudolf (1853-1917), syn Karola, przemysłowiec, działacz społeczny i filantrop > 608-613

Vetter Karol Rudolf (1810-1883), piwowar, przemysłowiec, twórca fortuny rodziny w Lublinie > 622

Vetter Karolina Julianna z domu Mende (1823-1893), żona Karola Rudolfa Vettera > 622

Voigt > 617

W

Wadowska Maria z Rucińskich (lat 88, zm. 1957) > 55

Wadowski Paweł (lat 59, zm. 1917) > 55

Wadowski Tomasz (lat 44, zm. 1945) > 55

Wag[...] Franciszka z Pawłowskich (zm. 1833) > 12

Wagner Anna (lat 49, zm. 1854) > 596

Wagner Joanna (lat 42, zm. 1850) > 596

Wagner Mathias (1775-1799), członek koła śpiewaczego > 661

Wagner Mathias (lat 59, zm. 1805) > 661

Wagner Paweł (1783-1859), obywatel ziemski i dziedzic dóbr Sławinek i Babin > 596

Wagner Seweryn (lat 39, zm. 1853) > 596

Wajss Władysław (zm. 1878) > 474

Walczewska Maria Jadwiga (1902-1941), harcmistrzyni, komendantka Lubelskiej Chorągwi Harcererek > 725, 726

Waleszyński Eugeniusz (1907-1959), artysta malarz > 353, 354

Waleszyński Mikołaj (lat 58, zm. 1908) > 353, 354

Waleszyński Tomasz (lat 64, zm. 1915) > 353, 354

Walter Teresa (zm. 1844) > 194, 479

Waluchowicz Ignacy (zm. 1845) > 178

Wasilewicz Mikołaj (lat 97, zm. 1934), uczestnik powstania 1863 r. > 497, 498

Wasilkowski Antoni (1790-1845), lekarz, filantrop, fundator stypendium i instytucji dobroczynnych > 176

Wasiutynska Ignacja z Holcerów (lat 75, zm. 1910) > 331

Wasiutynski Feliks (lat 67, zm. 1893), notariusz w Lublinie > 331

Waśniewski Jan (lat 82) > 258

Weber I. (1783-1787) > 669, 670

Weber Krz. (1763-1787) > 669, 670

Weber Pl. (1786-1787) > 669, 670

Wernicka z Żukowskich (zm. 1850) > 117

Węglińska Gabriela z Młockich (zm. 1880) > 215

Węgliński Stanisław (zm. 1882) > 215

Węgrzecka Lucja z Hessów (lat 41, zm. 1912) > 599

Widomski Aleksander (zm. 1930), działacz Komunistycznej Partii Polski > 526, 529

Wiercieńska Tekla z Koźmianów (1775-1851) > 50

Wiercieński Henryk (1843-1923), podporucznik, uczestnik powstania 1863 r., zesłaniec, publicysta, statystyk, działacz społeczny, ziemianin, długoletni sędzia gminny, społecznik, kawaler orderów Polonia Restituta i Krzyża Walecznych > 256, 257

Wierzbicki Witold (lat 21) > 420, 421

Wiesielowski Michail Michajłowicz (lat 46, zm. 1903), kapitan 69. Riasańskiego Pułku Piechoty > 533, 535

Wilczyńska Maria z Barchwigo (zm. 1909) > 361

Wilczyński Władysław (1877-1902) > 361

Wilkoszewski Stefan (zm. 1935), dyrektor Państwowego Gimnazjum i Liceum Krzemienieckiego, profesor szkół średnich w Lublinie, współzałożyciel Związku Kilińczyków w Warszawie i Polskich Drużyn Strzeleckich w Genewie, ochotnik wojsk polskich w 1920 r. > 378, 379

Wiszniewska Julia z Piotrowskich (lat 34, zm. 1852), żona radcy dworu > 444

Wiszniewski Julian (1852-1854), syn Julii Wiszniewskiej > 444

Wiśniewska Tekla z Karskich (zm. 1832) > 198

Wiśniewski Teodor (lat 44, zm. 1902), zawiadowca stacji Lublin Drogi Żelaznej Nadwiślańskiej > 272

Witkowski Franciszek (zm. 1850), sędzia pokoju Sądu Okręgu Kazimierskiego > 162

Władziński Jan (1862-1935), ksiądz, kanonik kapituły zamojskiej, organizator biblioteki i muzeum KUL > 428, 429

Wnorowski Kazimierz (1818-1885), ksiądz, biskup lubelski, profesor Akademii Warszawskiej, filantrop > 270

Wojewódzka Maria (lat 54) > 186

Wolff Maria z Łabeckich (1908-1944) > 404

Woliński Andrzej (lat 14, zm. 1925) > 708

- Wołński Jerzy Andrzej (zm. 1954), technik elektryk, żołnierz
wojsk polskich > 751
- Wolski Miecio (lat 10, zm. 1880) > 365
- Wolski Mieczysław Saryusz (lat 60, zm. 1904), współwłaściciel
fabryki, obywatel miasta Lublina > 365
- Wolski Mieczysław Tytus (1842-1904), mechanik, przemysło-
wiec. Za udział w powstaniu styczniowym został zesłany
do karnych batalionów rosyjskich, po dwóch latach zwol-
niony dzięki staraniom rodziny. Razem z Mieczysławem
Łabęckim uruchomił fabrykę maszyn i narzędzi rolni-
czych w Lublinie > 365
- Wójtowicz Małgorzata (lat 86, zm. 1953) > 735, 736
- Wójtowicz Michał (zm. 1943), współorganizator Polskiej
Partii Robotniczej i Gwardii Ludowej na Lubelszczyźnie,
sekretarz Komitetu Obwodowego Polskiej Partii Robot-
niczej > 528, 529
- Wrocki Edward (1888-1961), muzykolog i bibliofil > 343
- Wrzodak Stanisław (1867-1940), przemysłowiec, założyciel
fabryki drożdży w Lublinie > 341
- Wybranowska Tekla z Puchałów (zm. 1849) > 161
- Wyczółkowski Michał Piotr (lat 29, zm. 1942), harcerz, pod-
porucznik wojsk polskich, zginął śmiercią męczeńską na
zamku lubelskim > 720
- Wydrychiewicz Kasper (zm. 1885), obywatel ziemski
> 350
- Wylazłowski Tadeusz (lat 24, zm. 1946), szeregowy Korpusu
Bezpieczeństwa Wewnętrznego > 522
- Wysocka Kazimiera z Vetterów (lat 33, zm. 1874) > 622
- Wysocka Marianna (zm. 1863) > 233

Z

- Zagórska Waleria z Buszczyńskich (zm. 1895) > 359
- Zagórski Karol > 359
- Zaleska Zofia z Suchodolskich (zm. 1906) > 328
- Zaleski Gucio (1 rok, zm. 1905) > 342

- Zaleski Konrad (lat 70, zm. 1921), literat i rejent > 342
- Zaleski Stanisław (lat 45, zm. 1908), obywatel ziemski, wła-
ściciel majątku Wola Skromowska > 342
- Zalewski Ludwik (1878-1952), ksiądz infulat, doktor filo-
zofii, historyk kultury Lubelszczyzny, pedagog, literat,
bibliofil > 385
- Zaluska Michałina z Sieroszewskich (lat 40, zm. 1903)
> 207
- Zamiatnina Jelena Wiktorowna (ur. i zm. 1885) > 553
- Zamiatnina Wiera Władimirowna (1869-1885), księżna Kie-
kuatowa > 553
- Zapolski-Downar Olgierd (1888-1893) > 95
- Zaremba Andrzej (zm. 1872), sędzia Sądu Kryminalnego
w Lublinie > 19
- Zaremba Józef (zm. 1826), kapitan b. wojsk polskich, kupiec
i obywatel miasta Lublina > 166, 448
- Zaremba Roman (lat 70, zm. 1914), adwokat przysięgły
> 106, 107
- Zaremba Roman (zm. 1943), adwokat > 106, 107
- Zarembina Maria z Mossorów (zm. 1879) > 19
- Zaręba Tadeusz (lat 28, zm. 1828), kupiec i obywatel miasta
Lublina > 167, 447, 448
- Zarębska Antonina (lat 90, zm. 1966) > 318
- Zarębska Antonina z Pazdańskich (1824-1903) > 318
- Zarębska Gabriela > 83
- Zarzecki Władysław (zm. 1920), inspekcyjny telegrafów Pol-
skich Kolei Państwowych > 229
- Zaszczyńska *secundo voto*, Kasperek *primo voto*, Elżbieta
(lat 77, zm. 1883) > 180
- Zawadzka Anna z Lewickich (1886-1915) > 338
- Zdzienicki Jan (zm. 1935), adwokat > 377
- Zdzitowiecki Cyprian (1780-1848), generał brygady b. wojsk
polskich, prezes Komisji Województwa Podlaskiego, czło-
nek Towarzystwa Nauk w Lublinie, kawaler wielu orde-
rów > 140
- Zelent Józef (lat 20, zm. 1956), monter elektryk > 600

Zelent Michał (lat 71, zm. 1968) > 600

Zelgejm Nikolaj Gustawowicz (1829-1896), generał major
wojsk rosyjskich, od 1876 r. naczelnik Zarządu Inży-
nieryjnego Twierdzy Nowogiejorgiewsk (Modlin), od
1883 r. naczelnik Zarządu Inżynieryjnego Twierdzy
Brześć Litewski, od 1893 r. dowódca 2. Brygady 2. Dy-
wizji Piechoty > 641

Ziemborska *secundo voto*, Dobrzelewska *primo voto*, Wa-
leria z Popławskich (lat 31, zm. 1854) > 81

Ziemiecka Amelia z Pawłowskich > 358

Ziemiecki Antoni (lat 82, zm. 1889) > 283, 441

Ziemiecki Julian > 358

Ziemiecki Wilhelm (1786-1847), prezes sądu Trybunału Cy-
wilnego w Lublinie > 160

Ziółkowski Jan (zm. 1944), ksiądz > 395

Zuckniok Margareta (lat 32, zm. 1912) > 648

Ż

Żebrowska Emilia z hrabiów de Verny d'Abeville (zm. 1891)
> 312

Żebrowski Piotr (zm. 1888) > 312

Żukowski Walerian (zm. 1848), sztabslekarz > 147

Żylińska Ewa (1829-1883) > 363, 364

Żylińska Kazimiera (1851-1866) > 234

Żyliński Tomasz (1815-1880), doktor medycyny, wychowa-
nek Akademii Wileńskiej > 363, 364

Żyszkiewicz Józef (zm. 1863), doktor medycyny > 131

BIBLIOGRAFIA

ŹRÓDŁA

ŹRÓDŁA ARCHIWALNE

Archiwum Główne Akt Dawnych

Centralne Władze Wyznaniowe w Królestwie Polskim.

Archiwum Państwowe w Lublinie

Akta miasta Lublina (1809-1874), (1874-1915), (1918-1939).

Akta Parafii Prawosławnej Narodzenia Matki Bożej w Lublinie.

Akta Parafii Prawosławnej Soboru Katedralnego Podwyższenia Krzyża w Lublinie.

Akta stanu cywilnego Parafii Grecko-Orientalnej (Prawosławnej) w Lublinie.

Akta stanu cywilnego Parafii Prawosławnej Soboru Katedralnego w Lublinie.

Kancelaria Gubernatora Lubelskiego.

Lubelska Izba Skarbowa.

Polskie Towarzystwo Historyczne – Oddział w Lublinie.

Urząd Wojewódzki Lubelski – Wydział Komunikacyjno-Budowlany.

Warszawski Duchowny Konsystorz Prawosławny.

ŹRÓDŁA DRUKOWANE

- „Monitor Polski” 1929, nr 107.
Suplement do Gazety Warszawskiej w sobotę dnia 10 marca r. 1792, „Gazeta Warszawska” 1792, nr 20.
 „Холмско-Варшавский Епархиальный Вестник” 1878, nr 6.
 „Холмско-Варшавский Епархиальный Вестник” 1878, nr 15.
 „Холмско-Варшавский Епархиальный Вестник” 1903, nr 43.

OPRACOWANIA

OGÓLNE

- Adamowski J., *Semantyka cmentarza – zarys problematyki*, „Twórczość Ludowa” 2004, t. 19, nr 3.
 Czerepińska J., Czerepiński A., *XVIII-wieczny strój biłgorajski na obrazach wotywnych z Puszczy Solskiej*, „Polska Sztuka Ludowa” 1961, R. 15, nr 2.
 Czerepińska J., Czerepiński A., *Katalog zabytków powiatu szczecineckiego*, Lublin 1959.
 Czerepińska J., Czerepiński A., *Ludowy feretron z Krasnobrodu*, „Polska Sztuka Ludowa” 1959, R. 13, nr 3.
 Czerepińska J., Czerepiński A., *Późnogotycki obraz z Trześniowa*, „Biuletyn Historii Sztuki” 1963, t. 25, nr 1.
 Czerepiński A., Czerepińska J., *Władysław Chajec, rzeźbiarz ludowy z Kamienicy Górnej. pow. Jasło*, „Polska Sztuka Ludowa” 1961, R. 15, nr 4.
 Dymmel A., *Księgozbiory domowe w Lublinie w pierwszej połowie XIX wieku*, Lublin 2013.
 Górak A., Kozłowski J., Latawiec K., *Słownik biograficzny gubernatorów i wicegubernatorów w Królestwie Polskim (1867-1918)*, Lublin 2014.
 Kolbuk W., *Kościół wschodnie na ziemiach dawnej Rzeczypospolitej 1772-1914*, Lublin 1992.
 Kornilowicz E., *Ewangelicy lubelscy jako przykład wspólnoty religijnej i społecznej w XIX i XX w.*, „Rocznik Lubelski” 2010, t. 36.
 Latawiec K., *Rosyjskie siły zbrojne na obszarze guberni lubelskiej w latach 1864-1914*, „Teki Komisji Historycznej PAN Oddział w Lublinie” 2006, t. 3.
 Latawiec K., *„Społeczność rosyjska na terenie guberni lubelskiej w latach 1864-1915”*, Lublin 2004 (mps pracy doktorskiej przechowywany w Bibliotece Głównej UMCS).
 Latawiec K., *W służbie imperium... Struktura społeczno-zawodowa ludności rosyjskiej na terenie guberni lubelskiej w latach 1864-1915*, Lublin 2007.
 Lesicka M., *Kalinowszczyzna. Historia życia na Kalinowszczyźnie na podstawie dziejów rodzin Mroczkowskich i Drzymalskich*, Lublin [bdw].
Lublin w dziejach i kulturze Polski, pod red. Radzika T. i Witusika A.A., Lublin 1997.

Marciszuk I., *Dr med. Anatoliusz Aleksander Czerepiński*, http://www.kul.pl/dr-med-anatoliusz-aleksander-czerepin-ski,art_47931.html.

- Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie*, pod red. Utnika J., Lublin 1992.
Parafia Ewangelicko-Augsburska w Lublinie. Historia – tradycja – współczesność, pod red. Chwastka D., Lublin 2007.
 Ronikierowa M., *Ilustrowany przewodnik po Lublinie*, Warszawa 1901.
 Sierpiński S.Z., *Obraz miasta Lublina*, Warszawa 1839.
Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 1, pod red. Radzika T., Skarbka J. i Witusika A.A., Lublin 1993.
Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 2, pod red. Radzika T., Witusika A.A. i Ziółka J., Lublin 1996.
Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 3, pod red. Radzika T., Witusika A.A. i Ziółka J., Lublin 2009.
Słownik biograficzny miasta Lublina, t. 4, pod red. Jusiaka P., Siomy M. i Ternesa J., Lublin 2014.
 Sobieraj M., *Garnizon wojsk rosyjskich w Lublinie 1850-1915*, „Lubelskie Wiadomości Numizmatyczne” 2001, t. 10.
 Zakościelna A., *Anatoliusz Czerepiński (1929-2004)*, „Archeologia Polski Środkowowschodniej” 2005, t. 7.
 Шленюверкнѣи Н.Н., *Меморіа 69-го нѣхонного Рязанскозо полка*, t. 2, 1805-1900 гг., Lublin 1911.

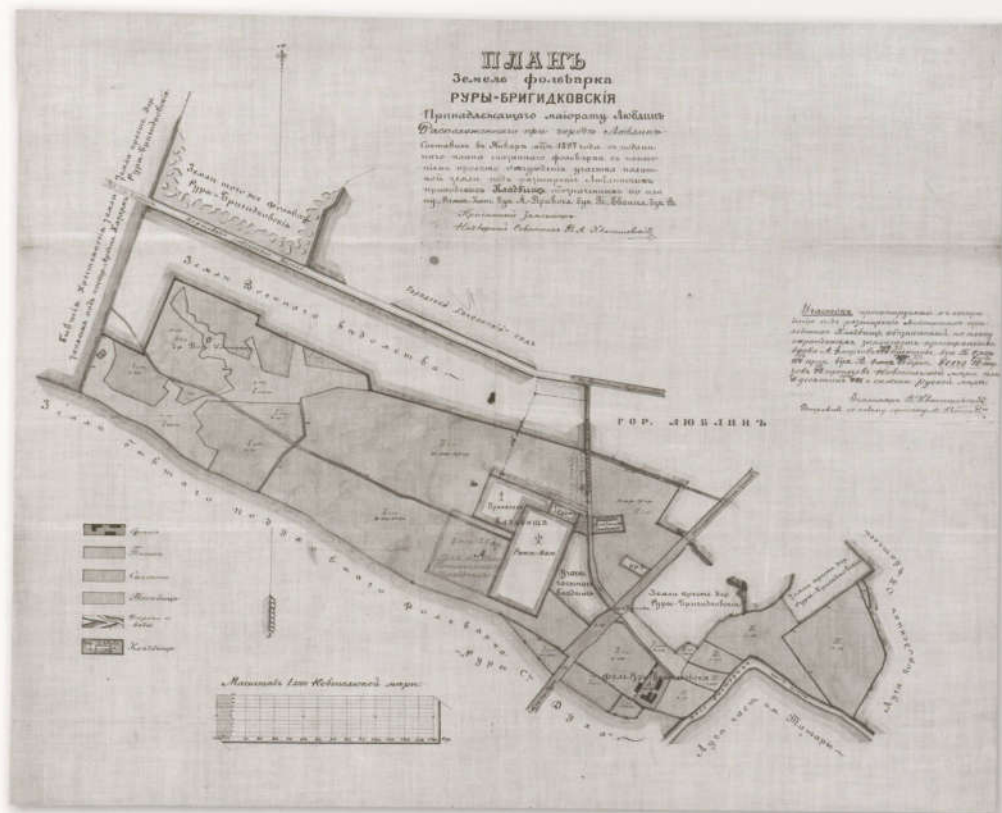
CMENTARZE W LUBLINIE

- 20 lat kwesty na rzecz ratowania zabytków cmentarza przy ul. Lipowej*, oprac. Santarek S., Lublin [bdw].
 Bednarz K., *Formy i znaczenie symboliczne krzyży nagrobnych (na przykładzie cmentarza przy ul. Lipowej w Lublinie)*, „Twórczość Ludowa” 2004, t. 19, nr 3.
 Bujnowski B., *Przemysłowcy, żołnierze, zwykli ludzie*, „Polska. Kurier Lubelski” 2012, nr 256, dod. „Magazyn”.
 Czerwińska E., *Galeria pod niebem: Lipowa – najstarsza lubelska nekropolia*, „Kurier Lubelski” 2007, nr 256, dod. „Magazyn”.
 Dunajska A., *Odnowione dzięki kweście*, „Polska. Kurier Lubelski” 2009, nr 246.
 Gmiter M., Kotowski B., Kucharska K., Laskowska B., Popek L., *Cmentarz rzymskokatolicki przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 1990.
 Kaproń A., *Cudzoziemcy pochowani na cmentarzu ewangelickim przy ul. Lipowej w Lublinie*, „Nowy Tydzień w Lublinie” 2008, nr 10 i 13.
 Kaproń A., *Dawne cmentarze lubelskie*, „Nowy Tydzień w Lublinie” 2007, nr 44.
 Kierek A., *Rozwój przestrzenny i stan urządzeń komunalnych m. Lublina w latach 1870-1915*, „Rocznik Lubelski” 1961, t. 4.
 Kopciowski A., *Pasjonujące śledztwo historyka. Tajemnica grobu Szybichera*, http://lublin.gazeta.pl/lublin/1.48724.16891984.Pasjonujace_sledztwo_historyka__Tajemnica_grobu_Szybichera.html.
 Kucharska K., Popek L., Kotowski B., Laskowska B., *Cmentarz rzymsko-katolicki przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 1988.
 Michałak W., *Te nagrobki bez naszego wsparcia obróca się w proch*, „Polska. Kurier Lubelski” 2012, nr 248.
 Mleczek J. i K., *Cmentarze przy ul. Lipowej w Lublinie*, Lublin 2013.

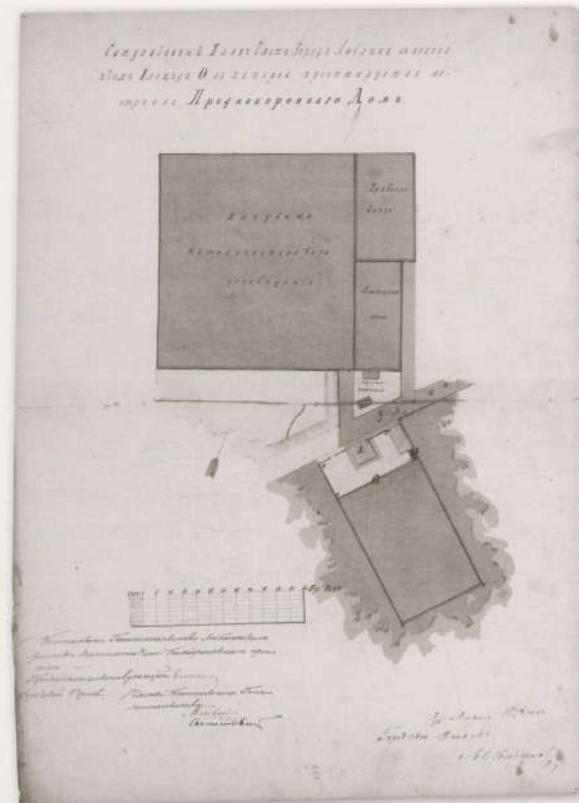
- Nowy cmentarz rzymsko-katolicki w Lublinie, „Głos Lubelski” 1932, nr 222.
- O[strołęcki] S., *Cmentarz parafialny rzymsko-katolicki w Lublinie*, Warszawa 1902.
- PAB, MSA, Groby znanych lublinian: przewodnik po cmentarzu na ul. Lipowej, „Gazeta Wyborcza” 2006, nr 254, dod. „Lublin”.
- Przytuła A., Anioły postradały głowy: najstarsza z lubelskich nekropolii, „Gość Lubelski” 2006, nr 45.
- Przytuła A., Żyją w naszej pamięci, „Gość Niedzielny” 2000, nr 44.
- Reszkowski R., *Cmentarz rzymskokatolicki pw. Wszystkich Świętych przy ul. Lipowej w Lublinie*, „Biuletyn Lubelskiej Izby Lekarsko-Weterynaryjnej” 2007, nr 3.
- Rumiński B., *Historia drzemie w kamieniu*, „Gość Lubelski” 2010, nr 43.
- Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie, oprac. Santarek S., <http://lipowa.cmentarz.lublin.pl/historia/>.
- Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Lipowej w Lublinie, oprac. Santarek S., Lublin 2011.
- Rzymskokatolicki cmentarz przy ulicy Unickiej w Lublinie, oprac. Santarek S., <http://unicka.cmentarz.lublin.pl/historia/>.
- Sprawa cmentarza Unicka/Walecznych: dokumentacja, <http://ruthenus.blogspot.com/2012/02/sprawa-cmentarza-unickawalecznych.html>.
- Stary cmentarz ewangelicki, oprac. Biuro MKZ, <http://www.lublin.eu/images/upload/ewangelicy.pdf>.
- Stawecki T., *Sekrety spod lipek: osobliwości i tajemnice starego cmentarza*, „Kurier Lubelski” 2007, nr 255.
- Stolarz B., *Realizacja prac konserwatorskich na cmentarzu przy ul. Lipowej w Lublinie*, „Wiadomości Konserwatorskie” 2001, t. 3.
- Szlachetka M., *Spacerownik po cmentarzach*, „Gazeta Wyborcza” 2007, nr 252, dod. „Lublin”.
- Uljasz A., Vetter, Krausse, Semadeni...: z dawnych i nowych dziejów cmentarzy ewangelickich w Lublinie, „Gazeta Wyborcza” 2009, nr 256, dod. „Lublin”.
- Wójcikowski G., *Pięć cmentarzy Kalinowszczyzny*, „Kurier Lubelski” 2003, nr 256.
- Zespół cmentarzy przy ul. Walecznych, oprac. Biuro MKZ, <http://www.lublin.eu/images/upload/cmentarze%20walecznych.pdf>.
- Zespół cmentarzy przy ulicy Lipowej, cz. II, oprac. Biuro MKZ, <http://www.lublin.eu/images/upload/lipowa%202.pdf>.

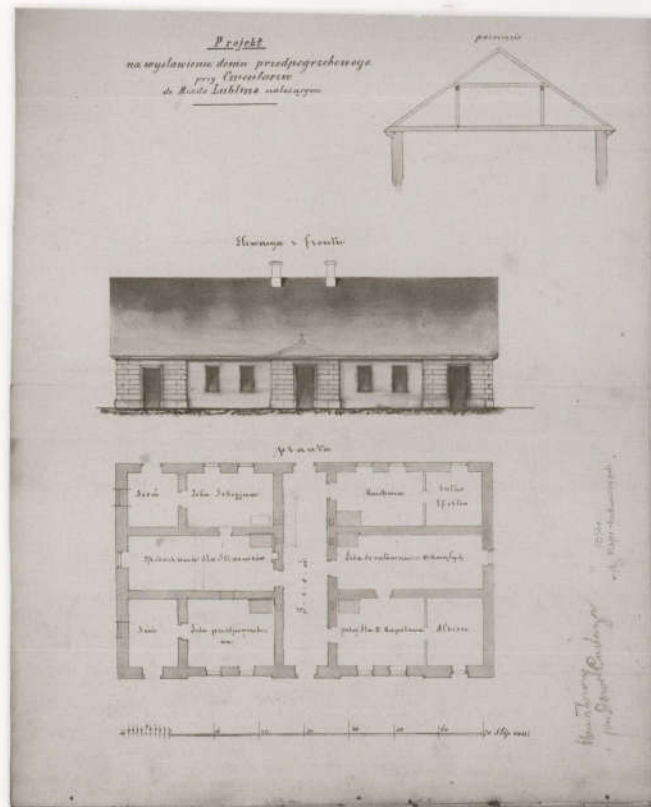

PLANY I PROJEKTY
CMENTARZY

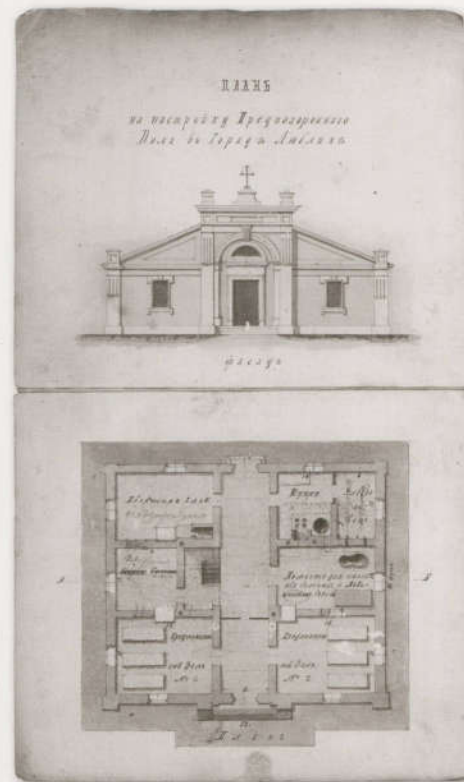

Plan gruntów oddanych pod cmentarz miejski przy ul. Lipowej, 1897 r.

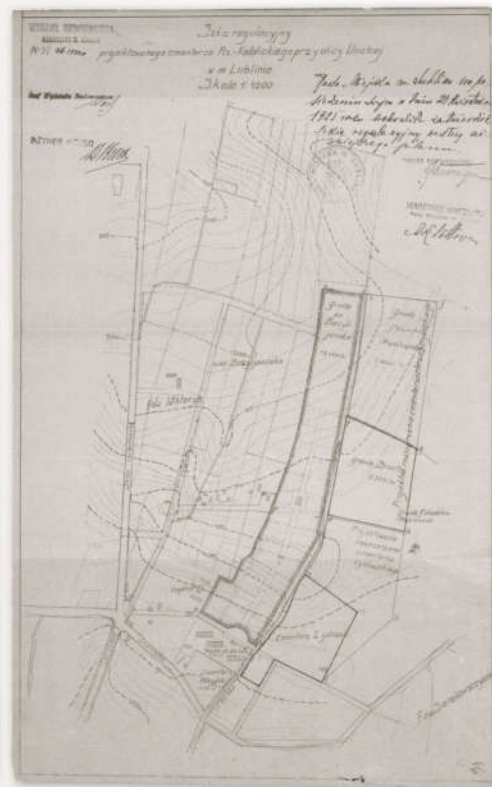

Projekt domu pogrzebowego na cmentarzu miejskim przy ul. Lipowej, 1854 r.

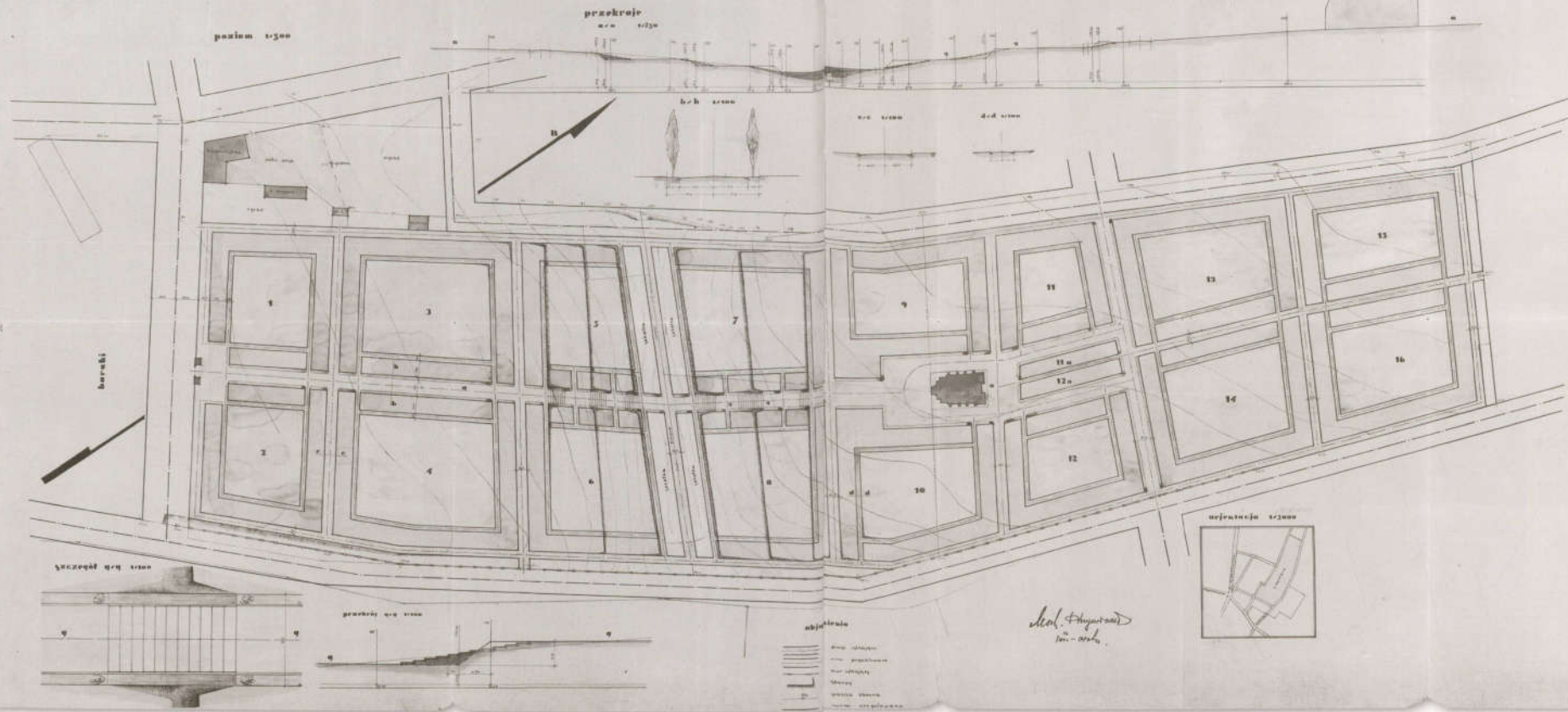

Projekt domu pogrzebowego na cmentarzu miejskim przy ul. Lipowej, 1871 r.

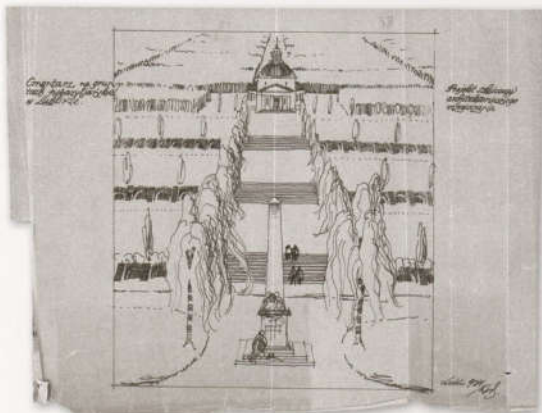

Szkie regulacyjny cmentarza przy ul. Unickiej, 1925 r.

projekt urządzenia cmentarza katolickiego przy ul. unickiej w lublinie

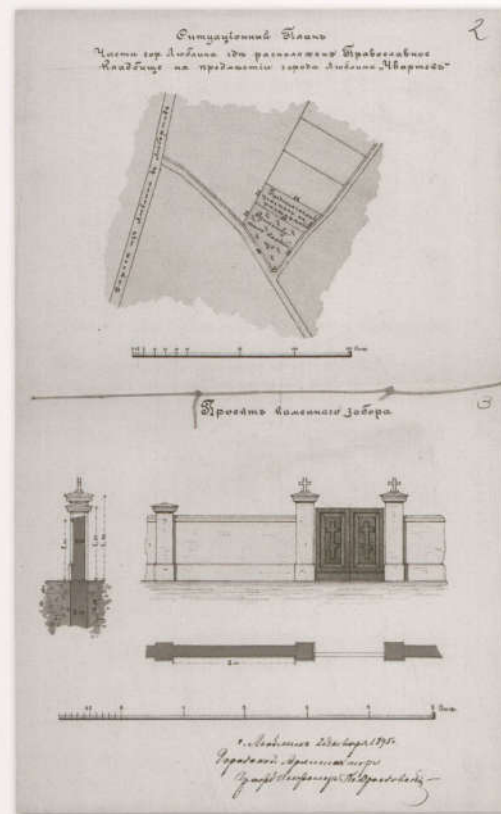
Plan urządzenia cmentarza rzymskokatolickiego przy ul. Unickiej, 1925 r.

Projekt szkicowy rozwiązania architektonicznego ementarza przy ul. Unickiej, 1924 r.

Projekt szkicowy ementarza przy ul. Unickiej, 1924 r.

Plan sytuacyjny i projekt ogrodzenia ementarza prawosławnego, dawnego unickiego, na Czwartku (róg ulic Unickiej i Walecznych), 1895 r.

WYDAWCA
Archiwum Państwowe w Lublinie

REDAKTOR TOMU
Piotr Dymmel

RECENZENCI
prof. dr hab. Jarosław Kita
dr hab. Krzysztof Latawiec

FOTOGRAFIE
Anatoliusz Czerepiński

© Copyright by Archiwum Państwowe w Lublinie (całość)
ISBN 978-83-926-895-6-0
© Copyright by Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (tekst)
ISBN 978-83-7784-748-0

KOREKTA
Anna Paprocka

SKANY
Karol Szejgiec

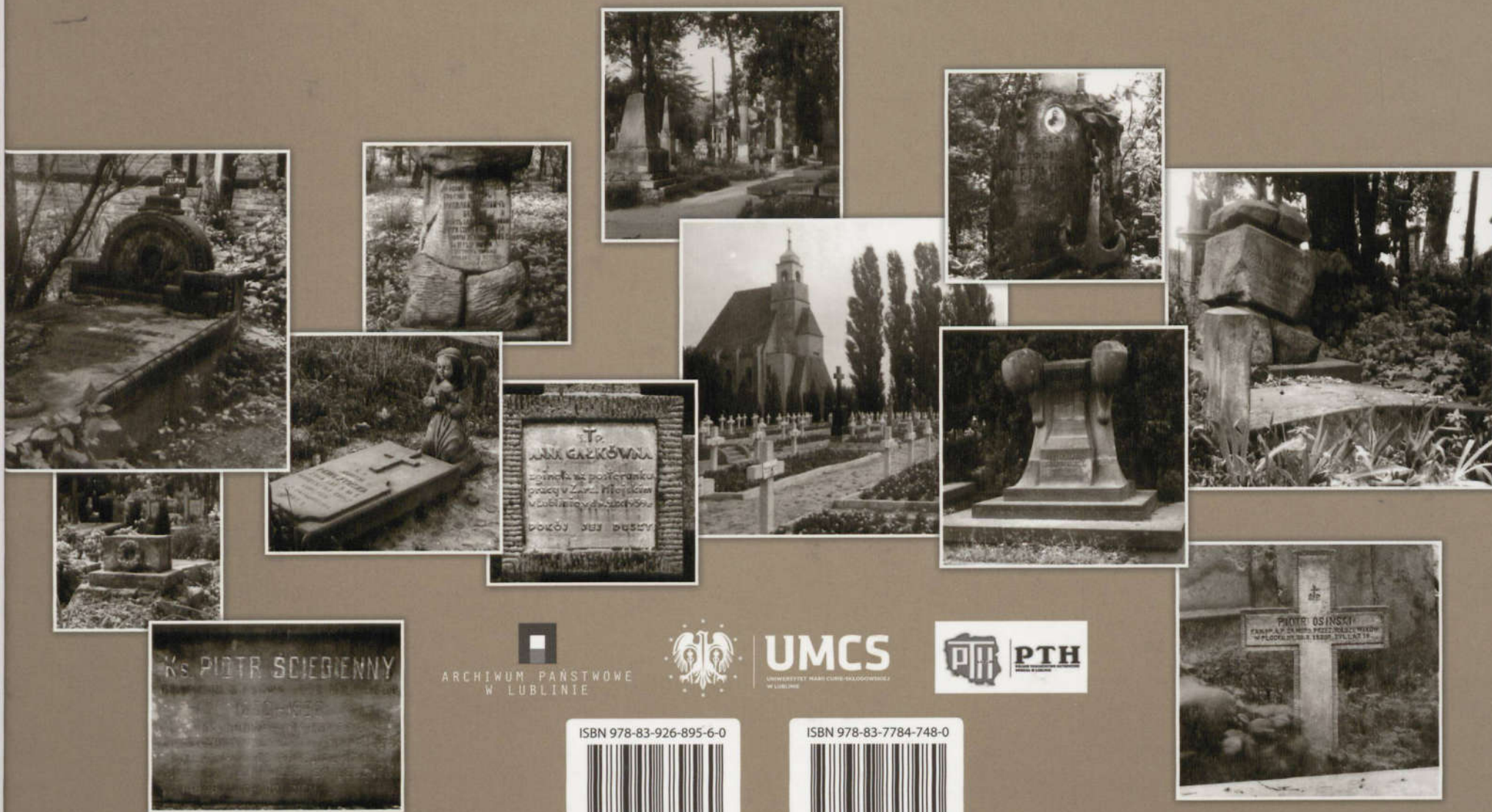
PROJEKT GRAFICZNY I SKŁAD
Amadeusz Targoński
www.targonski.pl

DRUK I OPRAWA
Petit Skład–Druk–Oprawa
Wojciech Guz i Wspólnicy Spółka Komandytowa
ul. Tokarska 13, 20-210 Lublin
www.petit.lublin.pl

Niniejsze wydawnictwo zawiera fotografie wykonane na ośmiu lubelskich nekropoliach: czterech cmentarzach znajdujących się przy ulicy Lipowej, ewangelickim cmentarzu przykościelnym, parafialnym cmentarzu na Kalinowszczyźnie, rzymskokatolickim cmentarzu przy ulicy Unickiej oraz na nieistniejącym dziś cmentarzu rzymskokatolickim, a następnie unickim i prawosławnym, u zbiegu ulic Unickiej i Walecznych. Należy jednak podkreślić, że zwyczajowe określenie „cmentarz przy ulicy Lipowej” wymaga doprecyzowania. Mamy bowiem w tym przypadku do czynienia z kilkoma nekropoliami: rzymskokatolicką (zał. w 1794 r.), ewangelicką (zał. w 1826 r.), prawosławną (zał. w 1840 r.) i komunalną (zał. w 1916 r.), które znakomicie ilustrują złożoność dziejów naszego miasta.

Obecna publikacja „Cmentarze lubelskie” swoim charakterem nawiązuje do przedsięwzięcia wydawniczego sprzed pięćdziesięciu lat. W zasadzie jest ona urzeczywistnieniem tamtego pomysłu przy wykorzystaniu ówczesnie przygotowanych materiałów fotograficznych. Już sam tytuł książki wskazuje na związek z poprzednim projektem. W obecnej publikacji zachowana została także koncepcja książki w takim kształcie, jaki udało się odtworzyć na podstawie istniejącej dokumentacji. Wydawnictwo ma charakter albumowy, zasadniczą jego część stanowią fotografie nagrobków wykonane przez Anatoliusza Czerepińskiego. Podobnie jak w planowanym albumie, również obecna edycja dzieła została wzbogacona o część tekstową, która jednak – wobec braku tekstów ówczesnych autorów – została przygotowana od nowa.

Autorzy

ARCHIWUM PAŃSTWOWE
W LUBLINIE

UMCS
UNIWERSYTET MEDYCZY I DENTYSTYCZNY
W LUBLINIE

ISBN 978-83-926-895-6-0

9 788392 689560

ISBN 978-83-7784-748-0

9 788377 847480